

Maatschappelijke
opgaven centraal

Toegang tot
data vergroten

Behoud hoge
kwaliteit

Jaarverslag

2025

Bestuursverslag

Inhoudsopgave

Bestuursverslag	2
Inhoudsopgave	3
Leeswijzer	5
Focus 2025	9
Maatschappelijke opgaven centraal	9
Focus op grote maatschappelijke opgaven	9
Vergroten flexibiliteit statistiekproductie	14
Toegang tot data vergroten	18
Toegankelijkheid data voor gebruikers vergroten	18
Open data	18
Microdata	19
Behoud hoge kwaliteit	21
Investeren in hoogwaardig personeel	21
Privacy, gegevensbescherming en informatiebeveiliging	23
Regeldruk en het versterken van de dienstverlening	25
Bedrijfsvoering	39
Kwaliteitszorg	29
Beleidsvoornemens Informatiehuishouding op orde	29
Transparantie in informatie	29
Verduurzaming bedrijfsvoering	30
Handhaving	31
Naleving regelingen Werkzaamheden derden en Taakuitoefening CBS	32
Gebruik van verschillende regelingen in cijfers	34
Afhankelijkheden	35
De stand van de uitvoering	36
Het personeel in cijfers	41
Governance	44

Financiën	48
Financieel toekomstbeeld	48
Extern verantwoordingsmodel (kosten statistieken)	51
In control verklaring	54
Jaarrekening 2025	58
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	90
Welke statistieken maakte het CBS in 2025?	97
Resultaten 2025	111
Prestatie-indicatoren	114

Inleiding

Het CBS is dé onafhankelijke bron voor betrouwbare en maatschappelijk relevante statistische data en informatie. Voor iedereen toegankelijk en altijd actueel. Hiermee krijgt de samenleving de waardevolle inzichten om te komen tot weloverwogen en feitelijk onderbouwde besluitvorming en vooruitgang. In een wereld van toenemende complexiteit en een overweldigende hoeveelheid informatie speelt het CBS een centrale rol in deze ontwikkeling en zorgt daarbij voor actueel overzicht. Het CBS verzamelt en analyseert data efficiënt en uiterst zorgvuldig. Om de informatie uit de data vervolgens transparant en inspirerend terug te geven aan de samenleving. Zodat helder is wat de informatie wel of niet betekent.

Dit jaarverslag begint met een informatieve illustratie die het CBS in 2025 in cijfers toont. Vervolgens is opgenomen hoe het CBS in 2025 invulling heeft gegeven aan de voornemens en ambities uit het meerjarenprogramma 2024-2028. Toegelicht wordt welke focus het CBS in 2025 heeft gelegd op de grote maatschappelijke opgaven en hoe het CBS de flexibiliteit van de statistiekproductie heeft vergroot. Hierna wordt beschreven hoe het CBS invulling heeft gegeven aan het vergroten van de toegang tot data. In het hoofdstuk over het behoud van hoge kwaliteit geeft het CBS een inkijkje in de resultaten op het gebied van investeren in hoogwaardig personeel, privacy en informatiebeveiliging. Ook worden resultaten genoemd die het CBS behaald heeft om de dienstverlening te versterken.

In het hoofdstuk over bedrijfsvoering komen de resultaten op diverse terreinen aan bod. Deze resultaten betreffen onder andere de informatiehuishouding, verduurzaming en handhaving. Het verslag van de competitive neutrality officer beschrijft de stand van zaken van de naleving van de regelingen Werkzaamheden derden CBS en de Beleidsregel Taakuitoefening CBS. Dit wordt gevolgd door een overzicht van het gebruik van verschillende regelingen die het CBS hanteert, zoals de afhandeling van klachten. Vervolgens wordt weergegeven welke afhankelijkheden het CBS kent en hoe de stand van de uitvoering ervoor staat. Na het hoofdstuk over governance volgt de jaarrekening 2025 en de controleverklaring van de accountant.

Gedetailleerde cijfers zijn gratis te raadplegen via de databank StatLine, ook als open data. De statistieken gaan over veel verschillende thema's. Aan het eind van dit jaarverslag is een overzicht te vinden van de statistieken die het CBS samenstelt. Ook is een overzicht opgenomen van de realisatie van de doelen uit het jaarplan 2025 en de prestatie-indicatoren.

Meerjarenprogramma 2024-2028

Maatschappelijke opgaven centraal

Focus op grote maatschappelijke opgaven

Samen met anderen

Vergroten flexibiliteit statistiekproductie

Single point of information

Toegang tot data vergroten

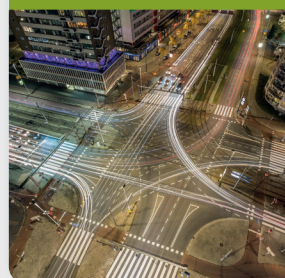
Toegankelijkheid data voor gebruikers vergroten

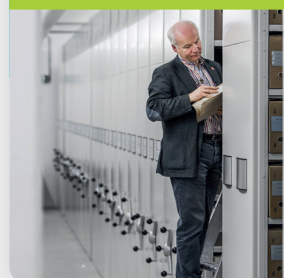
Ethisch omgaan met datavraagstukken

Stimuleren en faciliteren van het werken met data

Toegang tot private databronnen verkrijgen

Behoud hoge kwaliteit

Investeren in hoogwaardig personeel

Investeren in IT en processen

Privacy en gegevensbescherming

Regeldruk bewaken

Het CBS in 2025

Gebruik van data

540
552 (2024)
nieuwsberichten

9 mln
10,5 mln (2024)
bezoeken aan cbs.nl

118 000
120 450 (2024)
mediavermeldingen

Open data

5 880
5 763 (2024)
StatLine tabellen

3,6 mln
3,7 mln (2024)
bezoeken aan StatLine

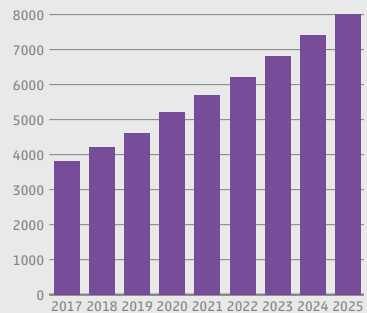
668 mln
231 mln (2024)
geautomatiseerde
opvragingen van
open data

Microdata

8 000
7 400 (2024)
microdatabestanden

Aantal microdatabestanden

Actief via CBS-microdata-omgeving:

1 900
1 902 (2024)
externe onderzoekers

235
226 (2024)
instellingen

Met welke data maakt het CBS statistiek?

2 707

2 499 (2024)

bronnen in gebruik met gegevens van derden (secundaire waarneming)

1,1 mln

1,1 mln (2024)

vragenlijsten voor bedrijven

2,1 mln

3 mln (2024)

vragenlijsten voor personen/
huishoudens

Klantcontacten

71 722

88 000 (2024)

interviews

45 637

51 000 (2024)

inkomende klantcontacten

Begroting **€270 mln**

€270 mln (2024)

Naar een
klimaatneutrale
organisatie:

2 173

2 163 (2024)

CBS medewerkers
in Den Haag, Heerlen
en Bonaire

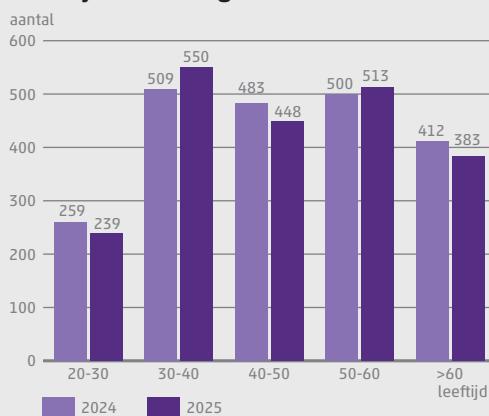
1 048

1 095 (2024)

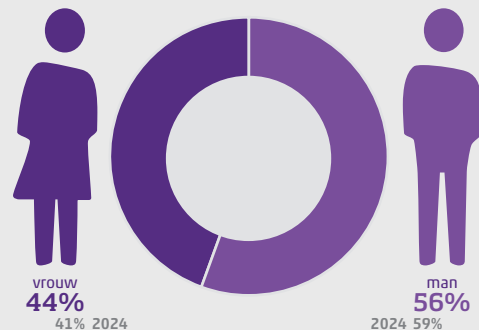
ton CO₂ uitstoot

Leeftijdverdeling medewerkers CBS

Verhouding man/vrouw/x
in managementposities bij het CBS

Focus 2025

De wettelijke taak van het Centraal Bureau voor de Statistiek is het van overheidswege verrichten van statistisch onderzoek en het openbaar maken van de resultaten. Het CBS stelt jaarlijks een werkprogramma op met een overzicht van de onderwerpen waarover en de frequentie waarin het CBS een statistiek publiceert. De uitvoering van dit werkprogramma staat centraal in het productieproces.

Maatschappelijke opgaven centraal

Focus op grote maatschappelijke opgaven

Focus op grote maatschappelijke opgaven

De wettelijke taak van het Centraal Bureau voor de Statistiek is het van overheidswege verrichten van statistisch onderzoek en het openbaar maken van de resultaten. Het CBS stelt jaarlijks een werkprogramma op met een overzicht van de onderwerpen waarover en de frequentie waarin het CBS een statistiek publiceert. De uitvoering van dit werkprogramma staat centraal in het productieproces.

In 2025 heeft het CBS zijn bestuurlijke en innovatieve kracht ingezet in de vorm van een extra inspanning op zes maatschappelijke opgaven: voor armoede en ongelijkheid, klimaat, wonen, demografische ontwikkeling, globalisering en waardeketens, en digitalisering, kennis en economie was het doel om nieuwe informatieproducten te ontwikkelen die aansluiten bij de behoeften van de gebruiker. Op deze manier wil het CBS kennislacunes opvullen, bestaande informatie beter toegankelijk maken en via samenwerking met betrokken partijen betrouwbare informatie realiseren ten behoeve van de beleidsvorming.

Armoede en ongelijkheid

Het CBS is in 2024 gestart met het samenstellen van nieuwe output over armoede en ongelijkheid. In 2025 is het CBS daarmee verder gegaan. Binnen het deelproject ongelijkheid in levensloopperspectief is de trendanalyse Niet iedereen een Kansrijke Start (2006–2021) uitgewerkt, wat in 2026 zal uitmonden in een publicatie. Daarnaast heeft het CBS microdatabestanden over nabestaanden samengesteld. Ook heeft het CBS exacte afstanden tussen adressen van verhuisde personen berekend, die in 2026 beschikbaar gemaakt worden voor onderzoek, zodat deze kunnen worden meegenomen in analyses van verhuisbeslissingen. Verder onderzocht het CBS in 2025 de mogelijkheid om bestaande uitkomsten uit te breiden met meer verschillen tussen bevolkingsgroepen (meer uitsplitsingen naar welvaart, opleiding en arbeidspositie) en meer spreiding in uitkomsten (waaronder verschillen in arbeidsomstandigheden en ervaren gezondheid). Dit mondde uit in een

publicatie over de werkelijke en de ervaren ongelijkheid op het gebied van onderwijs, arbeid, inkomen en zorg. Daarnaast heeft het CBS een publicatie uitgebracht met regionale detaillering over ervaren kansongelijkheid op basis van het onderzoek naar belevingen. Tot slot heeft het CBS in 2025 microdata over armoede, schuldhulpverlening door gemeenten, vroeg gesignaleerde betalingsachterstanden op huur, energie, water en zorgverzekering, en over energiecontracten van huishoudens uitgebreid. Omdat dataleveringen langer duurden dan vooraf gedacht, komen microdata over energiearmoede en schuldhulpverlening in 2026 beschikbaar. De nieuwe statistische output en de uitbreiding van bestaande output dragen bij aan inzicht in de oorzaken en vormen van ongelijkheid, de relatie met armoede en schulden en de gevolgen voor maatschappelijke participatie.

Green Deal/Klimaat

Een van de resultaten van het Green Deal-programma is het dashboard duurzaamheid, waarmee het delen van statistieken op het terrein van duurzaamheid versterkt is. Dit dashboard is in 2025 uitgebreid met meerdere onderwerpen. Dit betrof onder andere indicatoren van DNB over verduurzaming en economie en indicatoren over natuur en biodiversiteit van het Compendium van de Leefomgeving, een website met feiten en cijfers over milieu, natuur en ruimte in Nederland.

Om de energietransitie beter te kunnen monitoren, heeft het CBS microdata over alle warmtepompen bij woningen en alle laadpalen in Nederland in kaart gebracht. Op basis hiervan heeft het CBS betere cijfers samengesteld over de beschikbare capaciteit en over de daaraan gerelateerde warmteproductie voor woningen en het elektriciteitsverbruik voor transport.

Het CBS continueerde drie onderzoeken op het gebied van klimaatimpact en -adaptatie: over hittestress, biodiversiteit, en de impact op economie. Hierbij heeft het CBS voor hittestress gekeken naar koppelingsmogelijkheden met woondata om meer zicht te krijgen op de samenhang tussen klimaatrisico's en sociaal-economische ontwikkelingen. Dit onderzoek wordt naar verwachting afgerond in de eerste helft van 2026. Omdat het RIVM met CBS-data een vergelijkbaar onderzoek uitvoert, heeft het CBS een deelonderzoek naar hittesterteft niet uitgevoerd. Op het vlak van biodiversiteit voerde het CBS verder onderzoek uit naar economische afhankelijkheid van biodiversiteit. Daarnaast is de impact van klimaatverandering op de biodiversiteit in kaart gebracht, en dat onderzoek wordt naar verwachting in de eerste helft van 2026 gepubliceerd op het Compendium van de Leefomgeving. Om de impact van het klimaat op de economie in kaart te brengen, heeft het CBS de effecten van weersextremen op economische sectoren en de economische effecten van overstromingsrisico's onderzocht. Over dit onderzoek is een diepgaand artikel gepubliceerd in 2025.

Het CBS heeft een haalbaarheidsstudie gepubliceerd waarin is onderzocht of het mogelijk is om een financieel-economische klimaatrekening te maken van zowel de publieke sector als de markt, met een focus op uitgaven en investeringen. Dit project wordt in 2026 met onder andere TNO en CPB gecontinueerd om die klimaatrekening te realiseren.

Voor de versterking van de informatiepositie voor het monitoren van transitie naar een duurzame en concurrerende economie, heeft het CBS in 2025 meerdere casussen uitgewerkt op basis van de in 2024 uitgevoerde inventarisatie van gebruikersbehoeften en mogelijkheden vanuit de statistiek. De focus lag daarbij op de kwaliteit van de data, strategische vraagstukken en nieuwe indicatoren.

Een deel van de werkzaamheden is in een afrondende fase en loopt daarom door in 2026. Ook meerdere kleinschaligere, verkennende Green Deal gerelateerde onderzoeken lopen door in 2026, waaronder een groot deel in Europees verband. Door beperkte capaciteit van de benodigde experts heeft het CBS het onderzoek over de natuurlijk kapitaalrekening niet uitgevoerd.

Wonen

Op het gebied van wonen en de woningmarkt is het CBS in 2025 doorgegaan met de werkzaamheden uit 2024 en heeft het de hoeveelheid statistische informatie uitgebreid, met aandacht voor regionale behoeftes. Een onderdeel daarvan was het beter benutten van de basisregistratie voor adressen en gebouwen (BAG). Op basis van deze registratie heeft het CBS nieuwe statistieken gemaakt, zodat de hele levensloop van woningen, van vergunde woningen tot sloop, in kaart zijn gebracht tot op wijk- en buurniveau. Ook heeft het CBS gegevens over het aantal woningen in de pijplijn en de doorlooptijden vanaf vergunningverlening tot oplevering van een woning gepubliceerd.

Het CBS heeft de prijsindex bestaande koopwoningen, die in 2024 verscheen op landelijk niveau, ook op gemeenteniveau samengesteld. Bij de prijsindex nieuwbouwkavels zijn extra variabelen toegevoegd aan de statistiek, zoals prijzen voor gemiddelde kavels per woningtype en de gemiddelde kavelprijs per vierkante meter.

Ook heeft het CBS een haalbaarheidsstudie gedaan naar het opzetten van een vastgoedbase, een consistent register voor bedrijfsgebouwen, fabrieken, kantoren, winkels. Hiermee kan de volledige gebouwde omgeving geanalyseerd worden en kunnen nieuwe statistieken worden ontwikkeld. Zo kunnen in de toekomst sneller en meer vragen over het verduurzamen van industriële gebouwen beantwoord worden. Het resultaat van de haalbaarheidsstudie is dat een dergelijk register voldoende meerwaarde heeft en er is financiering voor de verdere ontwikkeling daarvan. Langjarige borging van het onderhoud van zo'n register is echter nog niet gerealiseerd.

Het CBS heeft een aantal verdiepende onderzoeken uitgevoerd die meer inzicht bieden in het functioneren van de woningmarkt. Het ging hier om de effecten van demografische ontwikkelingen op de woningmarkt, de rol van erfenissen in de aanschaf van koopwoningen, en de koppeling van enquêtedata over leefbaarheid uit de Veiligheidsmonitor aan de Woonbase.

Tot slot is, mede op verzoek van gebruikers, de informatie over de woningmarkt op de huidige CBS-website overzichtelijker bij elkaar gezet waardoor het beter vindbaar is.

Demografische ontwikkeling

Het CBS heeft in 2025 een begin gemaakt met het verdiepen en verbreden van de statistische informatie over uitdagingen op het gebied van de arbeidsmarkt, zorg en wonen die samenhangen met de demografische ontwikkelingen. Het CBS heeft in 2025 meerdere statistische producten samengesteld. Zo zijn in 2025 cijfers gereedgekomen voor een monitor over arbeidsmarktmobiliteit, die onder andere inzicht geeft in de arbeidsmarktkrapte. Het CBS publiceert deze cijfers in 2026 in een dashboard.

Ook verrichtte het CBS in 2025 onderzoek naar mogelijkheden om statistieken te maken over arbeidsmigranten. Daartoe heeft het CBS een nieuwe bron verkend die informatie biedt over buitenlandse uitzendkrachten die via buitenlandse uitzendbureaus in Nederland werken. Dit loopt door in 2026. In een begin 2026 gepubliceerd bericht is inzichtelijk gemaakt hoeveel van het uitzendwerk wordt gedaan door in het buitenland geboren uitzendkrachten.

In 2025 heeft het CBS een bestand samengesteld om inzicht te geven in de ontwikkeling van de arbeidspositie van ouders door te kijken naar hun arbeidspositie op het moment dat hun jongste kind de leeftijd van respectievelijk 4, 12 en 18 jaar bereikt. Verdere analyses en publicaties vinden in 2026 plaats. Daarnaast onderzocht het CBS de relaties tussen arbeidspositie van mantelzorgers en de door hen ervaren belasting. In het eerste kwartaal van 2026 heeft het CBS daarover een rapport gepubliceerd.

Ook heeft het CBS in 2025 onderzoek gedaan naar de zorgpaden die ouderen doorlopen in de laatste jaren van hun leven. Begin 2026 zijn de eerste resultaten verschenen in het artikel "Hoe sterft Nederland?".

Tot slot had het CBS in 2025 als doel om door registerkoppelingen de woonsituatie van ouderen beter in kaart te brengen. Dit is in 2025 bijgesteld naar de verbetering van de afbakening van institutionele huishoudens, zoals geclusterde woonvormen en beschermd wonen. In 2026 stemt het CBS met gebruikers af hoe met de grijze gebieden bij deze afbakening omgegaan kan worden.

Globalisering & waardeketens

Er is zowel nationaal als internationaal grote en toenemende aandacht voor de afhankelijkheid en leveringszekerheid van goederen, zoals kritieke materialen. Kritieke materialen zijn essentieel in het realiseren van ambities op het vlak van bijvoorbeeld de digitale of energietransitie. Ze zijn moeilijk vervangbaar en ze kennen vele toepassingen, van zorg tot defensie of ruimtevaart. Bovendien kent de aanvoer een hoog risico op verstoring door de geografische concentratie van winning en verwerking en de oplopende geopolitieke spanningen, wat leidt tot afhankelijkheden van met name niet-EU-landen zoals China. In 2025 heeft het CBS, met inzet vanuit de maatschappelijke opgave globalisering en waardeketens, een tweede studie naar de Nederlandse afhankelijkheid van kritieke materialen gepubliceerd. Hiermee draagt het CBS bij aan een kwantitatieve trendanalyse die beleidsmakers kunnen gebruiken bij het monitoren van internationale afhankelijkheden en verwevenheden en het formuleren van handelsbeleid en strategie.

De groeiende geopolitieke spanningen vergroten de vraag naar actuele en samenhangende informatie over de verwevenheid met het buitenland, zoals over internationale handels- en productieketens, en de gevolgen van onzekerheden voor Nederland. Flankerend aan lopende CBS-programma's zijn er vanuit de maatschappelijke opgave globalisering en waardeketens diverse onderzoeken gestart. Dit zijn bijvoorbeeld projecten die een verdere detaillering aanbrenge in cijfers over het producenten- en ondernemersvertrouwen en die inzicht bieden in de door bedrijven ervaren geopolitieke risico's en internationale onzekerheid. De eerste resultaten van deze projecten verschijnen in 2026 in de vorm van methoderapporten en (nieuws)berichten. Ook heeft het CBS twee data-technische projecten uitgevoerd. Eén daarvan was gericht op het terugleggen van trendbreuken in input-outputtabellen, essentieel in ketenonderzoek. Dit wordt in 2026 verwerkt in diverse publicaties en open data. Een ander project betrof het actualiseren en aanvullen van bestaande microdata over waardeketens, die in 2026 beschikbaar zijn gekomen voor externe onderzoekers via de CBS-microdata-omgeving.

Digitalisering, kennis en economie

Kunstmatige intelligentie (AI) heeft steeds meer impact op de maatschappij. Onder het thema Digitalisering, kennis en economie heeft het CBS de maatschappelijke opgave AI in 2025 opgepakt, met als doel om meer statistische informatie beschikbaar te maken om de impact, het verdienvermogen en sociale effecten van AI cijfermatig in kaart te brengen. Het CBS heeft in 2025 de eerste stappen gezet om in de behoefte aan informatie te voorzien door een samenhangend systeem van AI-monitoring op te zetten. Dit heeft geleid tot een dossierpagina over kunstmatige intelligentie op de CBS-website met daarop de eerste editie van de AI-monitor. Het brede thema wordt daarbij in vijf sporen verdeeld: economie; arbeid, werkgelegenheid en onderwijs; duurzaamheid; samenleving (inclusief gezondheid en strategische afhankelijkheid); en overheid.

Vergroten flexibiliteit statistiekproductie

In 2025 heeft het CBS met diverse statistische producten invulling gegeven aan deze dossierpagina. Daarnaast zijn de vragen van de ICT-Bedrijvenenquête meer gericht op het gebruik van AI door bedrijven. Het CBS heeft over AI-gebruik bij bedrijven met 10 of meer werkzame personen gepubliceerd. Verder heeft het CBS het AI-gebruik bij kleine bedrijven onderzocht, de door AI-producerende bedrijven ontvangen innovatiesubsidies op een rij gezet, en datacenters in kaart gebracht. Daarnaast heeft het CBS een set van AI-gerelateerde vragen opgesteld om in de Enquête beroepsbevolking op te nemen, evenals een set vragen over bij- en nascholing. Het CBS zal de dossierpagina over dit onderwerp in 2026 verder ontwikkelen: het betreft een groeimodel dat stap voor stap uitgebouwd wordt.

Vergroten flexibiliteit statistiekproductie

Het CBS heeft in het meerjarenprogramma de ambitie geformuleerd om de flexibiliteit van zowel de organisatie als de medewerkers te vergroten en productieprocessen zo in te richten dat zij goed aanpasbaar en onderhoudbaar zijn. Om deze ambitie te realiseren zijn standaardisatie van processen en goed datamanagement nodig. In 2024 heeft het CBS zijn datastrategie vernieuwd. Deze datastrategie verbindt interne verandertrajecten om processen te standaardiseren met een overkoepelende visie, de visie van datacentrisch werken.

Datacentrisch werken

Datacentrisch werken houdt in dat het CBS data zo veel mogelijk centraal stelt en centraal beheert, in plaats van de data meerdere malen op te slaan en op mogelijk van elkaar afwijkende manieren te beheren via verschillende afdelingen, processen, en applicaties. Dit kun je vergelijken met andere centrale voorzieningen in organisaties, zoals de financiële administratie. Dergelijke faciliteiten hebben centrale kaders en regels. Als elke afdeling eigen regels naleeft, is dat omslachtig en foutgevoelig. Dat geldt ook voor werken met data: door datacentrisch te werken kunnen data nog beter gedeeld en hergebruikt worden. Het CBS sluit daarbij aan op internationale principes en methodes, zoals de F.A.I.R.-principes van datamanagement (Findable, Accessible, Interoperable, Reusable).

De nieuwe datastrategie beschrijft onder andere de stappen die nodig zijn om het toekomstbeeld van het datacentrisch werken te realiseren. In 2025 heeft het CBS bijvoorbeeld voortgang geboekt bij de ontwikkeling van een CBS-datamarkt. De datamarkt wordt een aantrekkelijke en makkelijk te gebruiken in- en externe omgeving voor zowel aanbieders als afnemers van data, waarin het aanbod en de vraag naar data en metadata bijeen worden gebracht. Dit wordt dé plaats waarin datasets samen met hun metadata worden opgeslagen om (verder) verwerkt te worden, of om als deel-dataset binnen een andere statistiek hergebruikt

te worden. In 2025 heeft het CBS hiervoor de passende hulpmiddelen geselecteerd en de voorbereidingen getroffen om een eerste versie van de datamarkt op te leveren in 2026. De eerder voor 2025 geplande pilot met twee statistieken op de datamarkt is daarom doorgeschoven naar 2026.

In 2025 gaf het CBS eveneens een vervolg aan de ingezette standaardisering van processen. Data worden zo veel als mogelijk gestandaardiseerd, evenals IT-hulpmiddelen die nodig zijn om de statistieken te produceren. De interne verandertrajecten voor de sociale statistieken (KERS) en voor de economische statistieken (EBN2.x) hebben deze standaardisering als uitgangspunt. Eind 2025 voldeed de helft van de productiestraten op één of meerdere onderdelen aan de uitgangspunten van deze interne verandertrajecten. Het project KERS werd eind 2025 afgerond. Niet omdat alle statistieken op dat moment helemaal volgens dit uniforme KERS-proces worden samengesteld, maar omdat dit KERS-gedachtengoed op dat moment voldoende in de organisatie was opgenomen, zodat dit de nieuwe manier van werken is. Binnen het verandertraject voor de economische statistieken (EBN2.x) kwam het raamwerk voor de economische generieke "statistiekstraat" gereed, zodat de eerste statistieken daarop aangesloten kunnen worden in 2026. Deze statistiekstraat maakt het mogelijk om standaardstappen in het statistiekproces te automatiseren en om op een efficiënte generieke manier bedrijfsstatistieken te maken.

Metadatamanagement

Een belangrijke randvoorwaarde voor veel verschillende werkzaamheden is de beschikbaarheid van kwalitatief hoogwaardige metadata, gegevens die eigenschappen van bepaalde data beschrijven. Het CBS investeert langjarig in een verbetering van het (meta)datamanagement zodat het aanbieden, hergebruik en combineren van data gemakkelijker wordt. Om deze ambitie te realiseren, heeft het CBS in 2025 een toekomstbestendiger opslagsysteem voor het archiveren van (meta)data geïmplementeerd. In 2026 zal een keuze worden gemaakt voor een nieuw metadata-managementsysteem, waarna beide systemen op elkaar aangesloten kunnen worden.

Tegelijkertijd verbetert het CBS de metadata van datasets zodat deze voor gebruikers beter vindbaar zijn. Het CBS heeft de ambitie geformuleerd om 95% van alle metadata kwalitatief hoogwaardig en actueel beschreven te hebben in 2026. Het CBS kiest daarbij voor een beschrijving van 95% omdat enkele soorten data moeilijk te borgen zijn, zoals GIS (Geografische Informatie Systemen)-bestanden, waarmee bijvoorbeeld digitale kaarten gemaakt worden. Eind 2025 was 94% van de metadata kwalitatief hoogwaardig en actueel beschreven. Het Data Service Center van het CBS speelde daarbij een centrale coördinerende rol.

Telefonisch verzamelen van data

Om statistieken te maken, gebruikt het CBS vooral heel veel data uit registers, maar daarnaast worden ook nog vragenlijsten gebruikt. Om personen en bedrijven niet te veel te belasten, enquêteert het CBS zo min mogelijk. Er zijn echter gebieden waar dataverzameling via vragenlijsten – via internet, telefonisch of face-to-face - altijd nodig zal zijn, bijvoorbeeld bij onderzoek naar belevingen van mensen. Voor personen is het niet verplicht om deel te nemen aan CBS-enquêtes. Om betrouwbare statistieken te maken met enquêtedata is het belangrijk dat de deelnemers aan enquêtes een afspiegeling zijn van de gehele populatie en dat elke groep voldoende respondeert. Het CBS heeft extra aandacht voor groepen die traditioneel moeilijker deelnemen aan enquêtes, zoals ouderen.

Het CBS nodigt personen altijd in eerste instantie uit om online mee te doen met een onderzoek. Een deel van de personen die niet online meedoet, wordt telefonisch opnieuw benaderd. Dit is essentieel voor het maken van bijvoorbeeld statistieken over werkloosheid en wonen omdat hiermee specifieke groepen worden bereikt die onvoldoende online deelnemen. Hiervoor gebruikt het CBS ingekochte telefoonnummers. Het aantal beschikbare telefoonnummers loopt hard terug en de benadering via telefoon wordt daardoor moeilijker. In 2025 moest het CBS daardoor vaker deels uitwijken naar een duurder manier van benaderen, namelijk door persoonlijke interviews aan huis. Dit betekent dat het duurder wordt om de benodigde kwaliteit van personenstatistieken te blijven produceren. Het CBS zoekt continu naar innovatieve manieren om efficiënt data te verzamelen. Zo heeft het CBS in 2025 een app ontwikkeld en in productie genomen om de data te verzamelen voor het uitgavenonderzoek en werkte het CBS aan andere manieren van steekproeftrekking. Daarnaast zijn gesprekken gevoerd met uitvoeringsorganisaties om de mogelijkheid van nieuwe bronnen van telefoonnummers en contactgegevens te verkennen.

IT

Sinds de zomer van 2024 is IT binnen de organisatiestructuur van het CBS zelfstandig gepositioneerd in een hoofddirectie. Hiermee is het CBS beter in staat om in de steeds complexer wordende IT-omgeving de beheersbaarheid en flexibiliteit van de strategisch belangrijke IT te vergroten. De IT-organisatie is nu zo ingericht dat het werken onder architectuur beter mogelijk is. Architectuur dient als raamwerk om een consistente en efficiënte ontwikkeling van de informatievoorziening te realiseren. Het CBS heeft werk gemaakt van portfoliomanagement. Een betere prioritering van verschillende activiteiten leidt tot een snellere afronding van de belangrijkste projecten.

Om flexibeler te worden in het leveren van statistische bijdragen aan maatschappelijke opgaven is in 2025 een nieuw platform in productie

genomen. Op dit platform kunnen niet alleen statistische componenten worden ontwikkeld en statistiekprocessen worden ontworpen. Ook kan de statistiekproductie op dit platform uitgevoerd worden. Doordat dit alles dan binnen één platform plaatsvindt wordt de efficiëntie verbeterd, het onderhoud verminderd en blijft de consistentie en de kwaliteit makkelijker gewaarborgd bij het doorvoeren van veranderingen in statistieken. Zo zorgt dit platform er bijvoorbeeld voor dat statistici die nieuwe software bouwen werk uit handen wordt genomen op het gebied van codeerregels en beveiligings- of consistentiecontroles.

Daarnaast heeft de modernisering van de IT-infrastructuur zelf ook in 2025 onverminderd aandacht gekregen. In 2025 heeft het CBS verder gewerkt aan de voorbereidingen voor het realiseren van een Private Cloud-omgeving. Deze omgeving stelt het CBS in staat om een beter schaalbaar en onderhoudbaar applicatielandschap te organiseren. In 2025 heeft het CBS ook onderzocht hoe het best geïnvesteerd kan worden in voorzieningen en systemen om gegevens en diensten sneller te herstellen en operationeel te houden na een verstoring of ramp. Dit heeft geresulteerd in de start van een project eind 2025 dat deze voorzieningen gaat realiseren.

Ook heeft het CBS in 2025 artificiële intelligentie (AI) ingezet als ondersteuning bij softwareontwikkeling en bij het herkennen van cybersecuritydreigingen. Daarnaast heeft het CBS onderzocht of AI kan helpen in het statistiekdomein.

Toegang tot data vergroten

Toegankelijkheid data voor gebruikers vergroten

Open Data

Het CBS heeft de ambitie om de vindbaarheid en toegankelijkheid van de informatie via de CBS-website te vergroten. Het CBS heeft daarom in 2025 de behoeften van de gebruikers van de website in kaart gebracht. Op basis van deze informatie heeft het CBS een zogeheten product statement opgesteld dat aangeeft wat de website moet doen en wat het doel is. Het CBS heeft vervolgens een nieuw ontwerp gemaakt voor de website. In 2026 starten de werkzaamheden voor de implementatie van het nieuwe ontwerp.

Het CBS wil het werken met StatLine, de statistische online databank van het CBS, eenvoudiger maken en de vindbaarheid en toegankelijkheid van open data verbeteren. Eind 2024 is het CBS daarom begonnen met de vernieuwing van StatLine, en is het gestart met de migratie naar het eerder gekozen open source platform (.Stat). Dit platform werkt op basis van Statistical Data and Metadata eXchange (SDMX), dé internationale standaard voor de uitwisseling van statistische gegevens. In 2025 heeft het CBS de huidige StatLine-tabellen op gestandaardiseerde wijze en geautomatiseerd omgezet naar SDMX en geplaatst in een testversie van een nieuwe gebruikersomgeving. Daarnaast is in 2025 gewerkt aan kennisopbouw van SDMX, opleiding, het handmatig modelleren van de eerste tabellen met SDMX, interne en externe communicatie en het inrichten van het nieuwe StatLine-proces en -organisatie. Het hermodelleren zorgt er ook voor dat de gebruikersvoordelen van SDMX beter tot hun recht komen.

Gedurende de uitvoering van de migratie kwamen echter serieuze (performance)problemen met de gekozen open source software-oplossing naar voren. Hierdoor bleek het niet mogelijk de huidige omvangrijke en diverse set van geconverteerde StatLine-tabellen met voldoende performance voor de gebruikers op het nieuwe platform te ontsluiten. In de tweede helft van 2025 zijn diverse onderzoeken en verbeteracties gestart, inclusief het leveren van een eerste bijdrage aan voor het CBS noodzakelijke verbeteringen van de open-source-software.

Begin 2026 is desondanks alsnog gebleken dat het nieuwe systeem op dit moment niet de performance kan garanderen die het CBS voor zijn gebruikers vereist. Omdat kwaliteit, snelheid van het platform en gebruiksgemak voorop staan, is besloten de geplande overstap vooralsnog niet door te zetten. Het huidige StatLine blijft actief. Natuurlijk staan de ontwikkelingen hiermee niet stil. Het CBS kijkt vooruit en werkt door aan een nieuw StatLine-platform dat blijft aansluiten bij toekomstige technische en functionele eisen, zodat het CBS Nederland zo goed en gebruiksvriendelijk mogelijk van cijfers kan blijven voorzien. Het

aansluiten bij internationale ontwikkelingen en standaarden zoals SDMX blijft daarbij voor het CBS onverminderd belangrijk.

Microdata

Het CBS staat statistisch en wetenschappelijk onderzoekers toe onder strikte voorwaarden onderzoek te doen op de data die het CBS voor zijn eigen statistisch onderzoek heeft verzameld. Deze mogelijkheid van onderzoek op afstand, via de CBS-microdataomgeving, voorziet in een grote behoefte van onderzoekers en draagt bij aan een grotere maatschappelijke benutting van de data.

Versterken dienstverlening toegang tot microdata

Het CBS heeft aandacht voor het gebruiksgemak van de microdata en heeft ook in 2025 investeringen gedaan om de dienstverlening te verbeteren zonder op het huidige beveiligings-niveau in te boeten. Zo is in 2025 het CBS-microdataportaal in gebruik genomen. Dit klantportaal is ontworpen om de afhandeling van microdataprojecten te verbeteren en het contact hierover met het CBS efficiënter te laten verlopen. Zo kunnen externe onderzoekers nu nieuwe projecten en diensten aanvragen, vragen stellen, antwoorden teruglezen, en gegevens en projecten beheren via het portaal. Dit portaal, waarmee ook de bedrijfsvoering binnen het CBS is verbeterd, zal in 2026 worden doorontwikkeld.

Het CBS beschouwt de toegang tot microdata als een publieke voorziening waarvan de toegankelijkheid niet door hoge kosten belemmerd zou mogen worden. Voor onderzoek op microdata die het CBS in beheer heeft, is het CBS verplicht de integrale kostprijs in rekening te brengen. Zonder nadere afspraken zouden de kosten van de toegang tot microdata vanwege de investeringen fors stijgen. Daarom heeft het ministerie van Economische Zaken (EZ) het versterken van de dienstverlening voor toegang tot microdata financieel ondersteund met Werk aan Uitvoering (Wau)-gelden.

Nieuwe vormen van toegang tot microdata

In 2025 heeft het CBS gewerkt aan de (door)ontwikkeling van nieuwe vormen van toegang tot microdata. Hier waren verschillende aanleidingen voor, zoals de behoefte aan meer reken capaciteit, geheugencapaciteit en analysemogelijkheden, veiligheidsrisico's bij het fysiek verstrekken van microdata en de komst van de datagovernanceverordening (DGA).

In 2025 is de basis gelegd voor een nieuwe toekomstbestendige, flexibele CBS-microdataomgeving die, door gebruik te maken van de huidige stand van de techniek, beter aansluit bij de actuele wensen van externe en interne gebruikers én die ook ingezet kan worden voor nieuwe gelijksoortige dienstverlening vanuit diverse (deels nieuwe) wettelijke kaders. Het CBS heeft in 2025 een marktverkenning uitgevoerd, een blauwdruk voor de architectuur opgesteld, de wensen en eisen van gebruikers opgehaald en de belangrijkste kenmerken en functies bepaald en geprioriteerd.

Op beperkte schaal vinden verstrekkingen van fysieke microdatabestanden plaats. Het CBS heeft in 2025 verder gewerkt aan de reductie van deze leveringen, waarbij het streven is om de fysieke verstrekkingen van microdata op termijn te vervangen door een veiligere vorm van toegang tot microdata op afstand. In 2025 heeft het CBS een aantal van deze leveringen nog beter beveiligd, in afstemming met de ontvangende partijen.

Datagovernanceverordening

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) heeft aan het CBS gevraagd om de rol van bevoegd orgaan op zich te nemen voor de datagovernanceverordening (DGA). Deze rol betreft het verlenen van bijstand aan met een publieke taak belaste instellingen bij hergebruik van hun data ten behoeve van statistisch of wetenschappelijk onderzoek. Deze bijstand bestaat concreet uit het beschikbaar stellen van de data via de beveiligde microdataomgeving van het CBS, onder dezelfde voorwaarden en waarborgen als het CBS hanteert bij toegang tot zijn eigen microdata.

Het CBS heeft in 2025 een uitvoeringstoets uitgevoerd op het beoogde Uitvoeringsbesluit DGA, waarin het CBS wordt aangewezen als bevoegd orgaan. Ook zijn de nodige voorbereidingen getroffen in de vorm van een catalogus voor diensten die in het kader van de DGA geleverd gaan worden, aanpassingen in het klantrelatiebeheersysteem, en de communicatie over de nieuwe dienstverlening. Naar verwachting zal het ministerie van BZK het uitvoeringsbesluit in april 2026 publiceren en kan het CBS vervolgens daadwerkelijk starten met deze nieuwe dienstverlening.

Dataspaces

Het CBS draagt bij aan één van de pijlers van de Europese datastrategie, de zogeheten dataspaces. Het doel ervan is om het delen van data te vergemakkelijken. De dataspaces zijn gericht op een specifieke sector of domein. Het CBS levert momenteel een bijdrage aan dataspaces op het gebied van de Green Deal, mobiliteit en gezondheid. Voor de uitwerking van bepalingen uit de European Health Data Space Verordening (EHDS) werkte het CBS in 2025 in een consortium met onder meer het ministerie van VWS en het RIVM aan onderwerpen zoals een toegangsportaal voor aanvragen voor gezondheidsonderzoek en een beveiligde verwerkingsomgeving voor de analyse van gezondheidsdata. Ook heeft het CBS zijn positie bepaald over een passende toekomstige rol in de EHDS.

Behoud hoge kwaliteit

Investeren in hoogwaardig personeel

Investeren in hoogwaardig personeel

In het meerjarenprogramma heeft het CBS aangekondigd flink te willen investeren in de ontwikkeling van het eigen personeel zodat medewerkers nog meer op hun kwaliteiten worden ingezet. Daarmee kan het CBS de flexibiliteit en wendbaarheid creëren die nodig zijn om zijn organisatiedoelen te bereiken, een aantrekkelijke werkgever te blijven en om het eigen personeel in staat te stellen zich te ontwikkelen.

In 2025 heeft het CBS aan een groot aantal onderwerpen op het gebied van personeel en personeelsmanagement gewerkt. Hieronder volgt een greep uit de behaalde resultaten.

Samen en flexibel werken

Het CBS investeert langjarig in het bevorderen van het formeel en informeel leren. De CBS Academy speelt daarbij in op de groeiende vraag naar opleidingen van de CBS-medewerkers. In 2025 was het aantal unieke deelnemers aan interne opleidingen via de CBS Academy 5% hoger dan in 2024.

In 2024 ontwikkelde het CBS een eenduidige strategische personeelsplanning om betere keuzes te kunnen maken gericht op de toekomstige capaciteitsbehoefte. In 2025 heeft het CBS verkend in hoeverre de organisatie en formatie flexibeler ingericht kan worden. Dit krijgt een vervolg in 2026.

Om de werkdruk te monitoren heeft het CBS een instrument ontwikkeld waarmee per kwartaal de werkdruk wordt gemeten. In 2025 kwamen de eerste resultaten van deze periodieke werkdrukmeting gehouden onder een pilotgroep beschikbaar. Het op deze wijze inzetten van data ten behoeve van de bedrijfsvoering biedt mogelijkheden om gerichte voorstellen voor een werkdrukafname te doen. Met ingang van 2026 wordt dit instrument CBS breed ingezet onder de noemer 'werkbelevingsonderzoek'.

Leiderschapsprofiel

Het CBS heeft in 2025 een visie op leiderschap geformuleerd en het leiderschapsprofiel herijkt, zodat dit beter aansluit bij de filosofie van de lerende organisatie en het CBS hiermee in staat gesteld wordt om de uitdagingen van de steeds sneller veranderende wereld het hoofd te bieden. De CBS-visie is dat leiderschap binnen het CBS zowel mens- als resultaatgericht is. Leiders creëren een omgeving waarin medewerkers worden geïnspireerd en gemotiveerd om hun kwaliteiten in te zetten en talenten te ontwikkelen. Tegelijkertijd bepalen leiders de koers, geven richting, brengen focus aan en benutten kansen om gewenste

(organisatie) doelstellingen te behalen. Hiermee verbinden zij de mens met de CBS-resultaten.

Bovenstaande visie op leiderschap is vertaald naar het CBS-leiderschapsprofiel met competenties en gedragsindicatoren. De visie op leiderschap en het leiderschapsprofiel vormen het kompas voor onder andere leiderschapsontwikkeling, managementschouwen, opvolgingsplanning, en werving en selectie van het management. Ook heeft het CBS in 2025 een profiel gemaakt voor potentiële specialisten die zich willen ontwikkelen tot expert en is een pilotgroep gestart met een bijbehorend ontwikkelprogramma.

Inclusie, diversiteit, integriteit, sociale veiligheid

Onder de noemer "respectvol samenwerken" zet het CBS zich in voor een veilige, inclusieve en divers samengestelde werkomgeving. Dit betekent dat het CBS streeft naar een open cultuur, waarin iedereen zich veilig voelt om te kunnen werken en leren. De wijze waarop het CBS dit doet, wordt bepaald door de cultuur, en door het gedrag dat de organisatie stimuleert. Dat begint bij de kernwaarden van het CBS: maatschappijgericht, objectief, betrouwbaar. In 2025 heeft het CBS specifiek ingezet op de jaarlijkse monitoring, verantwoording en borging van de thema's binnen de organisatie. De borging is gezocht in het op gang brengen en houden van gesprekken over deze thema's, door laagdrempelige initiatieven te organiseren zoals lezingen en dilemmaworkshops, begeleide teaminterventies op gebied van respectvol samenwerken, het verankeren van deze thema's in training en opleiding van de managers, en uitbreiding van het trainingsaanbod voor medewerkers met een omstanderstraining, gericht op het leren om gepast te reageren op ongepast gedrag. De CBS Academy heeft een training inclusief werven en selecteren opgenomen in haar aanbod voor 2026.

Het CBS heeft diverse actieve medewerkersnetwerken, waaronder twee netwerken op het gebied van inclusie en diversiteit: een queer netwerk en een cultuurnetwerk. Activiteiten van deze netwerken hebben in 2025 het gesprek over inclusie en diversiteit op gang gebracht en gehouden, door bijvoorbeeld het Nowroez – het feest van een nieuw begin – te vieren met een lentetafel en lezingen te organiseren met persoonlijke verhalen over identiteit en veerkracht, en over de geschiedenis van transgender personen in Nederland.

Daarnaast zijn in 2025 werkgroepen gestart om de toegankelijkheid en om het geluid en de verstaanbaarheid te verbeteren. De activiteiten van deze werkgroepen hebben onder andere geleid tot verbetering van het geluid in vergaderzalen door aanschaf van nieuwe camera's en microfoons. Zo wordt hybride werken voor mensen met gehoorbeperking beter mogelijk. Ook is de toegang van het gebouw voor mensen in een rolstoel verbeterd.

Om medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt aan te nemen, heeft het CBS contact gelegd en verbindingen gemaakt met instanties die personen met afstand tot de arbeidsmarkt aan een baan helpen, zoals het werkgeversservicepunt Parkstad en het UWV. Dit heeft in 2025 nog niet geleid tot een toename van het aantal medewerkers behorende tot het doelgroepenregister.

Young Professional Program

Conform het meerjarenprogramma heeft het CBS in 2025 een traineepool gelanceerd, het Young Professional Programma. Dit programma is gericht op nieuwe medewerkers met een opleidingsachtergrond HBO of WO(+) en maximaal drie jaar werkervaring. Het programma omvat onder andere persoonlijke begeleiding, een opleidingsprogramma en intervisie. Inmiddels volgen drie groepen van 10 deelnemers het programma en wordt het programma op basis van de eerste ervaringen verder doorontwikkeld.

Medezeggenschap

Het CBS hecht grote waarde aan constructief overleg met de ondernemingsraad. Ook in 2025 heeft de ondernemingsraad zich weer ingezet en daarbij geluisterd naar de stem van de medewerkers. Zo heeft er onder andere overleg plaatsgevonden over een aantal voorgenomen reorganisaties. De ondernemingsraad heeft daar met een kritische blik naar gekeken. Dit heeft ertoe geleid dat het merendeel van de voorgenomen reorganisaties geïmplementeerd is in de vorm van een organisatiewijziging. De ondernemingsraad kon over één voorgenomen reorganisatie geen positief advies afgeven. In samenspraak met de ondernemingsraad heeft dit geleid tot het instellen van een tijdelijke werkorganisatie. Daarnaast heeft de bestuurder ook regelmatig met de ondernemingsraad gesproken over bewust belonen. De bestuurder heeft de visie van de ondernemingsraad daarover meegenomen bij het tot stand komen van het nieuwe beleid over bewust belonen. Begin 2026 heeft de ondernemingsraad ingestemd met dit nieuw beleid. Ook adviezen van de ondernemingsraad over het monitoringsbeleid en de wijziging van de cyclus van personeelsgesprekken zijn meegenomen bij de implementatie van die nieuwe werkwijzen. Daarnaast is er ook regelmatig overleg gevoerd met de vakbonden in het Georganiseerd Overleg.

Privacybescherming en informatiebeveiliging

In 2025 stonden privacybescherming en informatiebeveiliging onverminderd hoog op de bestuurlijke agenda van het CBS. Zo vonden wederom externe audits plaats op het gebied van informatiebeveiliging en privacy. Dit betreft ISO 27001 voor een informatiebeveiligingscertificering en het Privacy Control Framework van NOREA voor een privacy proof-verklaring.

De veranderende wereld waarin het CBS zich bevindt, heeft consequenties voor de digitalisering van het CBS en voor de bescherming van zijn

Privacy en gegevensbescherming

informatie. In 2025 heeft het CBS zich ingespannen om zijn informatie-beveiligingsniveau te verbeteren en verder te laten groeien in volwassenheid. Daarmee kan de organisatie in 2026 voldoen aan de medio 2026 verwachte Cyberbeveiligingswet die voortvloeit uit de Europese Network and Information Security Directive (NIS2)-richtlijn, aan de vernieuwde basisnorm voor informatiebeveiliging binnen de Nederlandse overheid (Baseline Informatiebeveiliging Overheid, BIO2) en aan het inmiddels ook voor zelfstandige bestuursorganen geldende normenkader voor gevoelige overheidsinformatie (Voorschrift Informatiebeveiliging Rijksdienst Bijzondere Informatie, VIRBI 2025). In 2025 heeft het CBS stappen gezet om voor digitalisering minder afhankelijk te zijn van IT-aanbieders van buiten de Europese Economische Ruimte en heeft het CBS bijvoorbeeld voorbereidingen getroffen voor het realiseren van een private cloud-omgeving en kijkt het kritisch naar zijn leveranciersportfolio.

Goed werkend risicomanagement is een belangrijk onderdeel van informatiebeveiliging en privacybescherming. Het CBS heeft in 2025 verder gewerkt aan een integraal risicomanagementbeleid en heeft de voorbereidingen getroffen voor de aanschaf van een Integraal Management Systeem (IMS-tool). Dit hulpmiddel zal in 2026 aangeschaft en geïmplementeerd worden (zie de paragraaf over Kwaliteitszorg).

In 2025 heeft het CBS de procedure voor het opstellen van een Data Protection Impact Assessment (DPIA) verbeterd. De DPIA is een verplichte risicoanalyse onder de AVG voor privacyrisico's. De nieuwe, strakke procedure zorgt ervoor dat de gehele risicoanalyse effectief in een korte cyclus uitgevoerd wordt.

Verder heeft het CBS in 2025 een vervolg gegeven aan het vergroten van de interne bewustwording over het belang van informatiebeveiliging en privacybescherming. Zo liep er in 2025 een mystery guest rond om de beveiliging te testen, waren er concrete tips voor medewerkers voor het instellen van goede wachtwoorden, en zijn er namaak-phishing-mails aan medewerkers gestuurd om hen te trainen om deze te herkennen. Nieuw in 2025 waren verplichte e-learnings. Alle CBS-medewerkers hebben in 2025 deelgenomen aan een verplichte e-learning op het gebied van informatiebeveiliging. De verplichte e-learning voor privacybescherming is gevolgd door nieuwe medewerkers. Deze wordt in 2026 verplicht voor alle medewerkers.

Het CBS heeft eerder bij de sociale en economische statistieken succesvolle pilots uitgevoerd met een nieuwe techniek voor het pseudonimiseren van direct identificerende kenmerken, het zogenaamde verPRINnen. Na deze pilots heeft het CBS in 2025 gewerkt aan de implementatie van de techniek in de productie. Voor de sociale statistieken is het inmiddels mogelijk om de techniek voor eenmalige onderzoeken toe te passen. Het doel om eind 2025 voor tien processen, waarvan vijf op het terrein van sociale statistiek en vijf op het terrein van

Regeldruk bewaken

beleidsstatistiek, het verPRINnen in te voeren bleek om uiteenlopende redenen, waaronder interne afhankelijkheden, niet haalbaar. Naar verwachting wordt dit doel in 2026 wel behaald. Op het gebied van de economische statistieken werkte het CBS in 2025 aan het verPRINnen als onderdeel van datastandaardisatie.

Regeldruk en het versterken van de dienstverlening

Om de maatschappij in beeld te brengen heeft het CBS informatie nodig. Om de regeldruk en de kosten zo laag mogelijk te houden, wil het CBS burgers en bedrijven zo min mogelijk benaderen met enquêtes om die informatie te verkrijgen. Het CBS heeft zich daarom ook in 2025 ingezet om bij het samenstellen van statistieken nog beter gebruik te maken van informatie die al beschikbaar is, bijvoorbeeld in registers, bij overheidsorganen en in administraties van bedrijven. Zo ontvangen ondernemers met een tabaks- en/of gemakswinkel niet langer enquêtes van het CBS over de prijs van de door hen verkochte producten. Tegelijkertijd krijgt het CBS kwalitatief betere data voor de berekening van het inflatiecijfer. Dit zijn de winstpunten van een in 2025 gesloten overeenkomst tussen het CBS, drie winkelketens en NSO Retail, de brancheorganisatie van en voor ondernemers met een tabaks- of een gemakswinkel. Deze overeenkomst houdt in dat gegevens van bijna 1.100 verkooppunten automatisch aan het CBS worden geleverd.

Waar mogelijk gebruikte het CBS ook nieuwe databronnen en technieken. Voorbeelden van nieuwe databronnen zijn geodata over milieuzones bij de Nationale Databank Wegverkeersgegevens (NDW), Automatic Number Plate Recognition (ANPR)-data van de Rijksdienst voor het Wegverkeer (RDW) en structuurtellingbestanden van de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG), waarmee bijvoorbeeld onderzoek naar de bevolkingsopbouw over de tijd gedaan kan worden. Het CBS heeft gewerkt aan nieuwe technieken om data uit de administratie van bedrijven op te halen.

Bij thema's waarover beperkt data in andere bronnen beschikbaar zijn, blijft interviewen (persoonlijk, telefonisch of via internet) van belang. Daarbinnen gaat speciale aandacht uit naar moeilijk benaderbare doelgroepen. Het CBS streeft naar een zo hoog mogelijke respons voor de enquêtes die het nog wel uitzet.

In 2025 is het CBS doorgegaan met de ontwikkeling en het implementeren van een nieuwe methode van dataverzameling. Dit betrof onder andere de implementatie van smart surveys, waarmee burgers eenvoudiger data kunnen aanleveren. Zo heeft het CBS een app ontwikkeld en in productie genomen waarmee deelnemers aan het uitgavenonderzoek hun winkelbonnen kunnen scannen. Ook heeft het CBS geïnvesteerd in en geëxperimenteerd met mogelijkheden die op korte en/of lange termijn een positieve impact hebben op de respons, zoals meertalige waarneming en het ontwikkelen van een lay-out voor vragenlijsten die primair gericht is op invullen op mobiele telefoons. Ook

heeft het CBS een nieuwe methode ontwikkeld om structureel vragenlijsten voor bedrijven te verbeteren.

Vanuit de kaders van het meerjarenprogramma wil het CBS doelstellingen realiseren op het gebied van regeldruk. Ten eerste wil het CBS de feitelijke regeldruk voor bedrijven verminderen. Het doel is om eind 2028 een reductie van 10% te realiseren, bij gelijkblijvende Europese en Nederlandse statistische eisen. Verder zal het CBS concrete verbeteringen voor bedrijven doorvoeren voor de beleefde regeldrukreductie door betere informatievoorziening en betere werkbaarheid. In gesprek met de berichtgeversraad worden elk jaar de vijf meest impactvolle verbeteringen bepaald en doorgevoerd. In 2025 is bijvoorbeeld de invultijd voor kleine bedrijven verkort door kortere vragenlijsten voor de productiestatistiek in gebruik te nemen.

Om ook in de toekomst te zorgen dat burgers en bedrijven veilig kunnen inloggen bij het CBS, is het inlogbeleid aangescherpt en heeft het CBS ook in 2025 gewerkt aan het mogelijk maken van authenticatie via eHerkenning.

Voor activiteiten om de dienstverlening te versterken op het gebied van dataverzameling via apps, microdataservices, StatLine en veilig datadelen, heeft het CBS aanvullende financiële middelen ontvangen in het kader van het rijksoverheidsbrede programma Werk aan Uitvoering.

Werk aan Uitvoering: versterken dienstverlening bedrijven

Het CBS wil het aanleveren van gegevens zo gemakkelijk mogelijk maken voor bedrijven. In 2025 zijn hiertoe verdere verbeteringen doorgevoerd. Voor deze activiteiten heeft het CBS ook aanvullende financiële middelen ontvangen in het kader van het Rijksoverheidsbrede programma Werk aan Uitvoering.

Het CBS lanceerde in 2024 het bedrijvenportaal onder de naam Mijn CBS. Via dit portaal kunnen bedrijven veilig inloggen en hebben deze bedrijven overzicht wanneer zij welke informatie moeten aanleveren. In deze omgeving kunnen bedrijven ook contact opnemen met het CBS en relevante informatie over de eigen branche vinden. Het CBS bouwt dit portaal stapsgewijs en in samenspraak met bedrijven en organisaties. Zo houdt het CBS rekening met wensen van gebruikers, bijvoorbeeld door inloggen met e-herkenning mogelijk te maken. In 2025 zijn er geleidelijk meer bedrijven aangesloten op Mijn CBS. Gaandeweg is gebleken dat het inloggen met eHerkenning om een ander ontwerp van het portaal vraagt. In 2025 is daarom gestart met een herontwerp van Mijn CBS en is de mogelijkheid om in te loggen met eHerkenning tijdelijk gepauzeerd.

Gebruikerstevredenheid

Het CBS brengt de tevredenheid van externe gebruikers vanuit diverse invalshoeken in kaart.

Regelmatig vinden overleggen plaats met strategische relaties, waarbij in een aantal gevallen ook wordt gevraagd naar feedback op de relatie met en het functioneren van het CBS. De samenwerking met het CBS wordt hierin positief beoordeeld, waarbij er door gebruikers vaak in het bijzonder op de deskundigheid en hulpvaardigheid van de CBS-medewerkers wordt gewezen. Gebruikers hechten veel waarde aan consistente, nauwkeurige en methodologisch verantwoorde statistieken en vinden die bij het CBS. De vindbaarheid en uitlegbaarheid van CBS-data kunnen nog verbeterd worden. Soms ervaren gebruikers dat er wettelijke kaders zijn waardoor CBS-data niet altijd gedeeld mogen worden terwijl er wel een maatschappelijke relevantie is. Dit vraagt om een goede uitleg van het CBS over deze kaders waarbij gezamenlijk naar passende oplossingen wordt gezocht.

Contact met gebruikers vindt tevens plaats in de vergaderingen van de gebruikersraden die het CBS heeft ingesteld en die een thematisch terrein beslaan. Leden zijn bijvoorbeeld directeuren van departementen en planbureaus, hoogleraren, en directeuren van branche-organisaties of onderzoeksinstituten.

Het CBS heeft in 2025 het periodieke imago-onderzoek vervangen door een doorlopende reputatiemeting. De meting geeft op continue basis inzicht in de reputatie van het CBS bij verschillende doelgroepen. Dit betreft een wekelijkse meting onder 75 personen, die niet allemaal gebruikers van CBS-informatie zijn. Uit de eerste resultaten is gebleken dat de reputatie in 2025 gemiddeld gewaardeerd werd met een 7,8 en dat onder andere innovatie, maatschappelijke bijdrage, communicatie bepalend zijn voor de reputatie van het CBS.

In een aantal gevallen vraagt het CBS gebruikers direct naar hun tevredenheid. Zo kijkt het CBS naar de evaluatie van uitgevoerde verzoeken voor aanvullende statistische dienstverlening. Het gemiddelde rapportcijfer daarvoor was 8,5 in 2025 (2024: 8,4).

Verder meet het CBS de tevredenheid van gebruikers van microdataservices. In 2025 is het gemiddelde rapportcijfer daarvoor met een 7,6 gelijk gebleven aan dat in 2024. Aandachtspunten liggen met name op het gebied van (Engelstalige) documentatie, controle op onthulling van te publiceren datasets en IT. Verder zijn de kosten voor een aantal partijen een knelpunt. Onderzoekers waarderen onder meer de klantvriendelijkheid, behulpzaamheid en flexibiliteit. Daarnaast noemen onderzoekers de reactiesnelheid van onder meer de IT-helpdesk als positief punt, evenals de verbeteringen in de CBS-microdataomgeving in 2025.

Tevens vraagt het CBS gebruikers van de website en van de infoservice naar hun tevredenheid. In 2025 waardeerden gebruikers de website gemiddeld met een 6,5. Dit is lager dan de streefwaarde van 7,5. De

resultaten van het gebruikerstevredenheidsonderzoek worden meegenomen in het herontwerp van de website. De infoservice, die vragen over statistische informatie beantwoordt, is door de gebruikers in 2025 gemiddeld met een 8,0 gewaardeerd. Dit is conform de streefwaarde.

Kwaliteitszorg

Het CBS heeft zich in de afgelopen jaren sterk geprofessionaliseerd door de invoering van managementsystemen voor kwaliteit, informatiebeveiliging en privacy. In 2025 heeft het CBS een volgende stap gezet om een Integraal Management Systeem (IMS-Tool) aan te schaffen en te implementeren. Deze tool stelt het CBS in staat op efficiëntere en effectievere wijze maatregelen ten aanzien van kwaliteit, informatiebeveiliging en het privacybeleid in samenhang op te volgen en te borgen. Dit omvat integrale thema's zoals procesmanagement, risicomanagement en continu verbeteren.

Het CBS is een lerende organisatie, die zich continu verbetert op alle niveaus in de organisatie. Het CBS maakt hierbij gebruik van het PDCA-model, oftewel Plan, Do, Check, Act. Het kwaliteitsmanagementsysteem van het CBS voldoet aan de internationale managementstandaard ISO 9001. Dit is aantoonbaar door onafhankelijke certificering. Sinds 2019 is het CBS ISO 9001 gecertificeerd.

Een cruciaal onderdeel van een goedwerkend managementsysteem betreft het uitvoeren van interne audits. In 2025 heeft de interne auditdienst van het CBS een auditplan opgesteld en uitgevoerd. Het auditplan is gebaseerd op een risicoanalyse. In het auditplan is aandacht voor kwaliteitszorg, privacy en informatiebeveiliging.

Het CBS heeft in 2025 ook verder gewerkt aan de interne bewustwording van het belang van kwaliteitszorg, privacy en informatiebeveiliging, waarin onderwerpen als proces- en risicomanagement belangrijke pijlers vormen binnen het managementsysteem. Daarbij wordt integraal risicomanagement vanuit een uniform risicomanagementbeleid toegepast voor informatiebeveiliging, privacy en kwaliteit. Deze onderwerpen zijn actief uitgedragen door middel van awareness-sessies en e-learning bij alle medewerkers.

Beleidsvoornemens Informatiehuishouding op orde

Transparantie in informatie

Om maximaal transparant te zijn, heeft het CBS in 2025 aan het verbeteren van zijn bestuurlijke informatiehuishouding gewerkt. Voor

rijksorganisaties, zoals het CBS, wordt jaarlijks het volwassenheidsniveau bepaald van de informatiehuishouding. Ultimo 2026 wordt bij het CBS een volwassenheidsniveau tussen de 3 en 4 verlangd. In 2025 was het volwassenheidsniveau 2,7. De grootste uitdaging bij het behalen van de streefwaarde ligt in het laagdrempelig houden van archiveren. Het realiseren van de benodigde IT-systemen heeft in 2025 extra aandacht gekregen. Tevens heeft het CBS zich in 2025 nadrukkelijk gericht op het verder professionaliseren van de archieffunctie. Het CBS heeft in 2025 aandacht besteed aan het bewustmaken van medewerkers over het belang van transparantie en openheid, archivering en het opruimen van documenten. Daarnaast heeft het CBS trainingen en workshops aangeboden om kennis over archiveren te vergroten. Ook zijn de thema's transparantie en openbaarheid meegenomen in het inwerkprogramma van nieuwe medewerkers.

Het CBS volgt de Rijksbrede verplichtingen rondom actieve openbaarmaking. In 2025 heeft het CBS de organisatorische inrichting rondom actieve openbaarmaking verder vormgegeven, zodat de organisatie klaar is om te voldoen aan de wettelijke verplichtingen zodra deze van kracht worden.

Het CBS heeft stappen gezet om de organisatie van de afhandeling van Woo-verzoeken te verbeteren. Zo heeft het CBS het in 2024 gedigitaliseerde Woo-proces in gebruik genomen. Deze digitalisering zorgt onder meer voor uniformering en versnelling van de behandeling van Woo-verzoeken.

Verduurzaming bedrijfsvoering

In 2025 heeft het CBS gewerkt aan de uitvoering van de duurzaamheidsambities uit het jaarplan 2025. Het CBS heeft de ambitie om in 2030 klimaatneutraal te zijn vormgegeven in een prestatie-indicator voor uitstoot. Voor 2025 is de totale CO₂-uitstoot van scope 1, scope 2 en mobiliteit met 1.048 ton CO₂ binnen de norm van 1.100 ton CO₂ gebleven. De reductie is met name gerealiseerd door het gebruik van volledig duurzame elektriciteit en door het voortzetten van energiebesparende maatregelen in de kantoren, zoals het sluiten van bepaalde kantooretages tijdens dagen waarop het minder druk is op kantoor en verdere vervanging van verlichting door LED.

Uit de CO₂-footprint blijkt dat na de verduurzaming van elektriciteit de uitstoot uit woon-werk verkeer en zakelijke mobiliteit het grootste aandeel heeft in de uitstoot. In 2025 heeft het CBS daarom uitgangspunten voor duurzame mobiliteit uitgewerkt, binnen de kaders van de CAO Rijk. Op het gebied van circulariteit en duurzaam inkopen heeft het CBS in 2025 onder meer beleid voorbereid en gewerkt aan het vergroten van inzicht in ketenimpact.

Het CBS gebruikt de richtlijn met betrekking tot duurzaamheidsrapportering door ondernemingen (Corporate Sustainability Reporting Directive, CSRD) als raamwerk om transparant te rapporteren over duurzaamheid. Deze verslaglegging is niet verplicht voor het CBS, maar sluit aan bij de wens om inzicht te geven in keuzes, resultaten en aandachtspunten binnen de eigen bedrijfsvoering. Over de voortgang, resultaten en vervolgstappen op het gebied van klimaat, energie, mobiliteit, circulariteit, sociale thema's en governance wordt uitgebreider gerapporteerd in het CBS duurzaamheidsverslag 2025.

Handhaving

Bedrijven zijn wettelijk verplicht om bepaalde gegevens aan te leveren bij het CBS. Deze gegevens zijn nodig om bijvoorbeeld de economische groei, prijsontwikkelingen en werkgelegenheid in beeld te brengen. Als bedrijven de gevraagde gegevens niet, niet goed en/of niet op tijd aanleveren, is het CBS bevoegd om handhavend op te treden. Het CBS kan bedrijven dan een last onder dwangsom, en bij herhaalde overtreding een boete opleggen. Deze bevoegdheid is vastgelegd in de CBS-wet.

Het CBS beschouwt handhaving als een uiterst middel. Handhaving wordt pas ingezet nadat er inspanningen zijn verricht om bedrijven ertoe te bewegen aan hun verplichtingen te voldoen. Het CBS tracht handhaving te voorkomen door goed te communiceren over het belang en de verplichting om gegevens aan te leveren en door het aanleveren van gegevens voor bedrijven zo makkelijk mogelijk te maken.

Handhaving heeft een verhoging van de respons tot doel waardoor de kwaliteit van de statistieken verbetert en de totale regeldruk verminderd wordt. Handhaving is bovendien rechtvaardig richting de bedrijven die zich wel inspannen om hun gegevens op tijd aan te leveren. Het CBS heeft het handhavingsinstrumentarium in 2025 op vergelijkbare wijze ingezet als in 2024 en heeft 16.031 dossiers gehandhaafd. Het CBS streeft naar een responspercentage bij de verplichte statistieken van 95%; met een dergelijke respons kan het CBS de steekproefomvang zo klein mogelijk houden. In 2025 was de respons op de wettelijk verplichte inzenddatum voor 1 van 69 verplichte statistieken hoger dan 95%, na rappels en voor start van het handhavingstraject was dat voor 19 van de 69 verplichte statistieken het geval. De gemiddelde respons is 82,2%. Als het aantal bedrijven dat niet respondeert groeit, moet het CBS door grotere steekproeven daarvoor corrigeren om toch voldoende respons te halen. Het CBS streeft daarom continu naar een verdere verbetering van zijn communicatie naar bedrijven en zet handhaving in als laatste middel om de lastendruk zo klein mogelijk te houden en de lasten eerlijk te verdelen.

Het grootste deel van de bezwaren die het CBS ontving, had betrekking op de uitoefening van de wettelijke handhavingsbevoegdheden van het CBS.

In 2025 heeft het CBS 174 bezwaarschriften tegen handhavingsbesluiten ontvangen, waarvan 12 bezwaarschriften in 2026 verder in behandeling worden genomen. Van de 162 in 2025 afgeronde bezwaarschriften is 9 keer de procedure beëindigd voordat er een besluit op bezwaar kon worden genomen. 7 keer heeft het CBS zijn primaire besluit herzien en 2 keer heeft de belanghebbende het bezwaar ingetrokken. Van de 162 behandelde bezwaarschriften zijn 4 bezwaarschriften gegrond verklaard, 20 bezwaarschriften kennelijk ongegrond verklaard en zijn 31 bezwaarschriften niet-ontvankelijk verklaard. De rest van de bezwaarschriften is ongegrond verklaard. Een matiging van de hoogte van de beschikking is toegepast bij 18 bezwaarschriften. Er werd 3 keer beroep ingesteld naar aanleiding van de in 2025 genomen besluiten op bezwaar.

Naleving regelingen Werkzaamheden derden en Taakuitoefening CBS

Op 1 juli 2020 zijn de Regeling werkzaamheden derden CBS (hierna: Regeling) en de Beleidsregel Taakuitoefening CBS (hierna: Beleidsregel) van kracht geworden. De Regeling regelt wat het CBS mag doen voor derden. De Beleidsregel legt vast binnen welke procedurele randvoorwaarden de in de CBS-wet omschreven taak uitgevoerd moet worden. Met de regelgeving is beoogd duidelijkheid te verschaffen over de taakverdeling tussen het CBS en marktpartijen met betrekking tot aanvullend statistisch onderzoek. Specifiek gaat het daarbij om onderzoek dat niet bekostigd wordt uit de algemene bijdrage van het ministerie van EZ. Voor deze dienstverlening hanteert het CBS de integrale kostprijs. De competitive neutrality officer ziet toe op de naleving van de Regeling en Beleidsregel en rapporteert hierover aan de directeur-generaal en de minister van EZ. De raad van advies van het CBS heeft in 2025 in elke vergadering het onderwerp besproken.

Verzoeken tot aanvullende statistische diensten

Deze paragraaf biedt cijfermatig inzicht in de verzoeken tot aanvullende statistische dienstverlening (ASD) die het CBS in de periode 1 januari 2025 tot en met 31 december 2025 heeft ontvangen en beoordeeld.

Tabel 1 toont de door het CBS ontvangen verzoeken voor aanvullende statistische diensten die zijn afgerond in de periode 1 januari 2025 tot en met 31 december 2025. De tabel geeft een uitsplitsing van verzoeken die zijn overeengekomen en niet overeengekomen. Een verzoek kan door de indiener worden teruggetrokken, bijvoorbeeld in verband met de kosten of de looptijd van het onderzoek, of door het CBS worden afgewezen vanwege ethische, methodologische of juridische bezwaren. De bedragen die gemoeid zijn met deze verzoeken betreffen een inschatting

van de verwachte kosten voor het hele project, dat dus ook de jaargrens kan overschrijden. In de jaarrekening zijn de daadwerkelijke realisatiekosten opgenomen.

Tabel 1 Afgehandelde ASD verzoeken 1-1-2025 t/m 31-12-2025, peilmoment 12 januari 2026

	Aantallen	Bedrag
Totaal afgehandelde verzoeken	498	€ 36.807.195
Waaronder		
Overeengekomen	479	€ 33.771.475
Niet overeengekomen	19	€ 3.035.720
Derden	122	€ 861.209
Waaronder		
Overeengekomen	120	€ 841.209
Niet overeengekomen	2	€ 20.000
Overheid	362	€ 34.002.534
Waaronder		
Overeengekomen	345	€ 30.986.814
Niet overeengekomen	17	€ 3.015.720
Eurostat, Europese Commissie en overige EU instellingen	14	€ 1.943.453
Waaronder		
Overeengekomen	14	€ 1.943.453
Niet overeengekomen	0	€ 0

Bron: Bedrijfsadministratiesysteem Casper

In 2025 heeft het CBS de reeds ingezette praktijk om verzoeken tot aanvullende statistische dienstverlening te toetsen in het casuïstiekoverleg voortgezet. Dit overleg vindt tweemaal per week plaats. Alle verzoeken van derden en de overheidsverzoeken boven de 33.000 euro worden van een oordeel voorzien, met uitzondering van de overheidsverzoeken die een herhaling van een reeds beoordeeld verzoek betreffen. Tabel 2 geeft hier een overzicht van.

Tabel 2 Beoordeelde verzoeken casuïstiekoverleg in 2025

Beoordeelde verzoeken casuïstiekoverleg	Aantallen	Waarde-inschatting	Aantallen in %	Waarde in %
Regeling werkzaamheden derden	141	2.222.748	100	100
Akkoord	136	1.919.033	96,5	86,3
Niet akkoord	5	303.715	3,5	13,7
Beleidsregel	71	23.580.814	100	100
Akkoord	69	22.272.920	97,2	94,5
Niet akkoord	2	1.307.894	2,8	5,5

Bron: Overzichten casuïstiekoverleg

Een verzoek van een derde met een waarde van 273.715 euro is in strijd met de regels in 2024 niet voorgelegd voor toetsing in het casuïstiekoverleg. Toetsing in 2025 heeft alsnog geleid tot een afwijzing. De waarde van overeengekomen verzoeken van derden in 2024 bedraagt daardoor 273.715 euro minder.

In 2025 zijn in totaal 212 verzoeken beoordeeld, waarvan 141 verzoeken van derden. De beoordeling door het casuïstiekoverleg vindt vroeg in het proces plaats, op basis van een inschatting van de verwachte kosten van het project. Het verschil tussen het aantal beoordeelde en afgehandelde verzoeken heeft te maken met de jaargrens en met de genoemde uitzonderingen bij de beoordeling van overheidsverzoeken.

Ook in 2025 is er aandacht geweest voor de bewustwording in de organisatie en zijn diverse interne controlemaatregelen uitgevoerd. Het CBS spande zich tevens in om zoveel mogelijk data in de CBS-microdataomgeving beschikbaar te stellen. Daarmee vergrootte het CBS de mogelijkheden van andere aanbieders van statistische diensten om deze diensten aan te kunnen bieden met de data waarover het CBS beschikt. Tenslotte is, net als in de voorgaande jaren, gedurende 2025 een klachtenregeling van kracht geweest waarop partijen een beroep konden doen indien zij meenden dat het CBS zich niet hield aan de regels. Klachten worden behandeld door een externe commissie. De externe klachtencommissie heeft in 2025 geen klachten ontvangen.

Gebruik van verschillende regelingen in cijfers

Externe klachten

Tot 1 januari 2023 maakte het CBS onderscheid tussen klachten en meldingen. Een klacht was een uiting van ongenoegen over een gedraging, een handeling of nalaten door (een medewerker van) het CBS. Een melding was een uiting van ongenoegen over het beleid of de bedrijfsvoering van het CBS. Veelal betrof dit meldingen over lastendruk. In de jaarverslagen tot en met 2022 zijn steeds alleen de klachten vermeld. Om ervoor te zorgen dat beide typen signalen als even zwaarwegend worden gezien en onderscheid niet altijd gemakkelijk te maken was, gebruikt het CBS vanaf het jaarverslag over 2023 alleen nog de term 'klacht' voor beide soorten signalen.

In 2025 heeft het CBS 9 klachten uit 2024 afgehandeld en 475 nieuwe klachten ontvangen en afgehandeld. Van deze nieuwe klachten hadden 12 klachten te maken met een gedraging, een handeling of nalaten door (een medewerker van) het CBS (2024: 20 klachten). In 2025 zijn geen klachten ontvangen via de Nationale Ombudsman. Voor 9 klachten liep de

afhandeling door in 2026. De andere klachten werden naar tevredenheid van de klager opgelost.

In 2025 heeft het CBS geen klachten ontvangen met betrekking tot de aanbestedingsprocedures en, zoals hierboven vermeld, ook geen met betrekking tot de Beleidsregel taakuitoefening CBS en de Regeling werkzaamheden derden CBS. Het CBS heeft één klacht over CBS-publicaties ontvangen en afgehandeld.

Interne klachten

Het CBS ontving vijf meldingen in 2025. Eén heeft niet geleid tot een officiële klachtbehandeling of integriteitsonderzoek en is informeel afgehandeld. Vier meldingen betroffen een integriteitskwestie en hebben geleid tot een intern vooronderzoek geïnitieerd door het Meldpunt Klachten Misstanden, maar hebben niet geleid tot verder (extern) onderzoek. De interne verbeteracties naar aanleiding van de vier meldingen lopen door in 2026.

Arbeidsrechtelijke procedures

In 2025 zijn er geen (gerechtelijke) procedures aanhangig gemaakt door medewerkers van het CBS of door het CBS. Tweemaal is een procedure geïnitieerd door een medewerker maar niet doorgezet omdat de kwesties buiten rechte naar tevredenheid geregeld zijn.

Afhankelijkheden

Het CBS is afhankelijk van de beschikbaarheid van gegevens voor het maken van statistieken. De beschikbaarheid van hoogkwalitatieve data en bronhouders die bereid en capabel zijn deze data aan het CBS te leveren zijn essentieel voor de wettelijke taak van het CBS. Het CBS mag overheidsinstanties die registraties beheren verplichten de benodigde gegevens aan te leveren. Om de kwaliteit en continuïteit te waarborgen, maakt het CBS afspraken met deze organisaties over de levering van gegevens.

Inwoners van Nederland zijn niet verplicht om deel te nemen aan CBS-enquêtes. Om betrouwbare statistieken te maken met enquêtedata is het belangrijk dat de deelnemers aan enquêtes een afspiegeling zijn van de gehele populatie en dat elke groep voldoende respondeert. Het CBS heeft extra aandacht voor groepen die traditioneel moeilijker deelnemen aan enquêtes zoals ouderen, jongeren en personen die de Nederlandse taal minder machtig zijn. Het CBS bleef in 2025 de responsbereidheid onder deelnemers volgen. Tevens verkent het CBS voortdurend waar het mogelijk is de respons te verbeteren door de implementatie van nieuwe of aangepaste dataverzamelmethode.

Private data zijn registraties die niet beheerd worden door een overheidspartij maar door een private partij. Deze data zijn een veelal onontgonnen bron van maatschappelijk relevante gegevens die toepasbaar zijn in het statistisch proces. Voorbeelden van private databronnen zijn de ov-chipkaart, slimme energiemeters, en draagbare en vaste sensoren, zoals activity trackers en indoor climate systemen.

Private data hebben de potentie om lacunes in het statistische beeld van Nederland in te vullen of om de enquêtedruk te verminderen. Voor de toegang tot deze bronnen is het CBS afhankelijk van de bereidheid van private databronhouders om gegevens aan te leveren. Het CBS gaat waar mogelijk met de bronhouders en belanghebbenden in gesprek over de mogelijkheden tot gebruik van de private databron binnen het kader van de CBS-wet en Europese verordeningen zoals de European Data Act (zie ook Toegang tot noodzakelijke private databronnen in de paragraaf De stand van de uitvoering).

De stand van de uitvoering

Inleiding

In de kabinetsreactie van 5 maart 2021 op het rapport Werk aan Uitvoering is het opstellen van een stand van de uitvoering opgenomen: 'Om de aandacht voor de uitvoering structureel te versterken en de voortgang op de verschillende domeinen te kunnen volgen, zullen de afzonderlijke uitvoerders jaarlijks een "Stand van de Uitvoering" opstellen. Daarin maken zij de dilemma's inzichtelijk waar professionals mee worstelen en delen ze overzichtelijk signalen met het kabinet en het parlement.

Dit hoofdstuk bevat de stand van de uitvoering van het CBS. Hierin wordt een beeld gegeven van de uitvoeringspraktijk van het CBS en de dilemma's en knelpunten waar het CBS zich mee geconfronteerd ziet.

Algemeen beeld

Het CBS heeft in 2025 zijn wettelijke taken uitgevoerd. Het werkprogramma zoals dat was voorzien, is grotendeels gerealiseerd en daarnaast is er op verzoek van met name overheden een groot aantal additionele statistische producten geleverd. In dit jaarverslag is daar in de voorgaande hoofdstukken uitgebreid over gerapporteerd. Het CBS signaleert mogelijkheden en een aantal knelpunten en dilemma's, die in verschillende mate een bedreiging vormen voor de taakuitoefening.

Mogelijkheden

In de loop van 2023 is de Europese datagovernanceverordening (Data Governance Act, DGA) in werking getreden. Deze verordening heeft tot doel de beschikbaarheid van gegevens en het vertrouwen in

gegevensdeling te vergroten en de technische belemmeringen door gegevensdeling te verminderen. Dit moet leiden tot meer en beter hergebruik van beschermde data die in handen zijn van openbare lichamen. Om dat te faciliteren worden één of meer bevoegde organen aangewezen. Het ministerie van BZK heeft het CBS gevraagd om een rol als bevoegd orgaan te gaan vervullen.

Gebrekkige gegevensuitwisseling wordt in de Staat van de Uitvoering 2022 als knelpunt genoemd. Er wordt opgeroepen om de gegevensuitwisseling tussen publieke dienstverleners echt op gang te brengen. Via een rol als bevoegd orgaan in de zin van de datagovernanceverordening zou het CBS daar een bijdrage aan kunnen leveren en dit sluit aan bij wat het CBS reeds doet.

Het CBS heeft overeenstemming bereikt met het ministerie van BZK en het ministerie van EZ over een rol als bevoegd orgaan. Middels het Uitvoeringsbesluit DGA is het ministerie van BZK dan ook voornemens om het CBS aan te wijzen als het bevoegd orgaan voor hergebruik uitsluitend in het kader van statistisch en wetenschappelijk onderzoek. Het CBS heeft op basis daarvan een uitvoeringstoets uitgevoerd en geconcludeerd dat het besluit uitvoerbaar en handhaafbaar is. Kort gezegd houdt dit in dat onderzoekers op een beveiligde verwerkingsomgeving onderzoek kunnen doen met gegevens van de met een publieke taak belaste instelling, volgens de regels zoals die ook gelden op de CBS-microdataomgeving.

Het vervolgproces, bestaande uit het opstellen van een regelgevend en procesmatig kader en de voorbereiding om de dienstverlening op te zetten, is in 2025 in gang gezet. Daarbij gaat het onder meer om het opstellen van een dienstencatalogus, aanschaf en inrichting van IT-middelen en aanpassing van administratiesystemen en werkprocessen. De benodigde wetgeving zal naar verwachting in het voorjaar van 2026 gepubliceerd worden en het CBS verwacht dat de dienstverlening vanaf dat moment operationeel kan zijn.

Knelpunten en dilemma's

Dataverzameling

Voor het maken van personenstatistieken wordt in aanvulling op registers en andere secundaire bronnen gebruik gemaakt van enquêtering onder de Nederlandse bevolking. Dit wordt grotendeels digitaal gedaan, maar ook telefonisch en aan de deur. Hoewel het CBS zeer veel gebruik maakt van digitale enquêtes en Europees gezien daarbij tot de top behoort, blijft het essentieel om niet uitsluitend digitaal te enquêteren. Groepen met bepaalde achtergrondkenmerken responderen namelijk niet of nauwelijks op digitale enquêtes waardoor cijfers niet meer representatief zijn voor de gehele Nederlandse bevolking of de gehele beoogde doelgroep. Uitsluitend digitaal enquêteren heeft sterk negatieve

gevolgen voor de kwaliteit van bijvoorbeeld cijfers over werkloosheid, (consumenten)vertrouwen en ICT-gebruik/internettoegang. Dit geldt in het bijzonder voor uitsplitsingen op bijvoorbeeld inkomensniveau of op laag regionaal niveau. In de praktijk zal dit betekenen dat deze cijfers niet meer gepubliceerd kunnen worden.

Per 2026 vervalt de beschikbaarheid van telefoonnummers die het CBS inkoop voor telefonische enquêtering. Het CBS heeft daarom in 2025 de zogeheten benaderstrategie aangepast van de onderzoeken die in 2026 gebruik zouden maken van telefonische enquêtering. Om de kwaliteit te behouden en te kunnen blijven voldoen aan Europese richtlijnen, moet het CBS voor een groter deel dan voorheen terugvallen op het aan de deur interviewen, wat een veel duurder manier van data verzamelen is. In 2026 zijn de meerkosten daarvan aanzienlijk. Het CBS heeft het ministerie van EZ hiervan in kennis gesteld. Voor de verkenning van nieuwe bronnen van telefoonnummers en contactgegevens, zijn in 2025 gesprekken gestart met een aantal uitvoeringsinstanties.

Binnen het CBS wordt onderzocht welke alternatieve methoden van dataverzameling er zijn waarbij de kwaliteit van de statistieken acceptabel blijft. Er worden enkele mogelijkheden gezien die voor de lange termijn een aanvulling kunnen zijn en daar gaat het CBS zich vol voor inzetten.

Tarieven en leveringsvoorwaarden postbezorging

Om burgers en bedrijven uit te kunnen nodigen en herinneringen te kunnen sturen voor enquêtes, is het CBS voor een groot deel afhankelijk van postbezorging. In 2025 is voor de posttarieven een Rijksbrede aanbesteding gestart die medio 2026 wordt afgerond. In de loop van 2025 zijn er tijdelijke afspraken gemaakt over de tarieven en de dienstverlening. De tarieven zijn aanzienlijk verhoogd en bezorgmomenten zijn minder frequent. Om rekening te kunnen houden met minder bezorgdagen, heeft het CBS in 2025 operationele aanpassingen moeten doen. De uitkomst van de aanbesteding voor 2026 is nog niet duidelijk, maar de postbezorging en de kosten daarvan zullen ook komende jaren een uitdaging vormen voor het CBS.

Toegang tot noodzakelijke private databronnen

Om de veranderingen in de maatschappij te kunnen beschrijven, tegemoet te komen aan wensen ten aanzien van statistische informatie en daarbij de regeldruk te beperken, is het CBS steeds op zoek naar nieuwe databronnen. In toenemende mate zijn databronnen die daarvoor nodig zijn alleen beschikbaar bij private partijen. Het CBS heeft bij wet kosteloos toegang tot alle overheidsregistraties. Dat geldt echter niet voor databronnen van private partijen.

Aanvullende regelgeving kan alle partijen duidelijkheid bieden over de noodzakelijkheid van deze gegevensverstrekking. Dit betekent niet dat

het CBS ongelimiteerd toegang wil verkrijgen tot data van private bronhouders; het gaat uitsluitend om de informatie die nodig is voor de productie van statistieken. In 2025 heeft het CBS met het ministerie van EZ een aanpassing van het Besluit gegevensverwerking CBS gerealiseerd. Daarmee is een juridische basis gecreëerd voor het opvragen van energiedata bij energiebedrijven.

Toegankelijkheid van microdata

De toegang tot beveiligde microdata van het CBS voorziet in een grote behoefte van onderzoekers en draagt bij aan een grotere maatschappelijke benutting van de data van het CBS (zie ook de paragraaf Toegankelijkheid data voor gebruikers vergroten). Het gebruik van deze voorziening is de afgelopen jaren flink gestegen en brengt nieuwe wensen en uitdagingen met zich mee. Het CBS heeft aandacht voor het gebruiksgemak van de microdata en heeft ook in 2025 investeringen gedaan om de dienstverlening te verbeteren zonder op het huidige beveiligings-niveau in te boeten. Zo is in 2025 het CBS-microdataportaal in gebruik genomen. Dit klantportaal, waarmee de afhandeling van microdataprojecten is verbeterd en het contact hierover met het CBS efficiënter kan verlopen, zal in 2026 worden doorontwikkeld.

Een bekende belemmering die door organisaties vaak genoemd wordt, zijn de kosten. Daardoor komt de toegankelijkheid onder druk te staan. Op basis van artikel 5 van de Beleidsregel taakuitoefening CBS van de minister van EZ moet het CBS voor toegang tot microdata via de CBS-microdataomgeving de integrale kostprijs in rekening brengen. Het CBS beschouwt de toegang tot microdata als een publieke voorziening waarvan de toegankelijkheid niet door hoge kosten belemmerd zou mogen worden. Het CBS heeft de kosten van de toegang tot microdata besproken met het ministerie van EZ. Het ministerie heeft de vernieuwing van de CBS-microdataomgeving financieel ondersteund door middel van de Werk aan Uitvoering (WaU)-gelden. Daardoor heeft het CBS in 2025 diverse verbeteringen kunnen doorvoeren zonder dat dit van invloed was op de kosten van de toegang tot microdata. Ook in 2026 is de focus de verbetering van de dienstverlening van microdataservices, terwijl het streven blijft te voorkomen dat de kosten een belemmering vormen voor de toegankelijkheid.

Bevolkingsstatistieken

In 2025 zijn de onderhandelingen over het voorstel voor de Europese bevolkings- en huisvestigingsstatistieken afgerond en is de verordening gepubliceerd. Het verzet van het CBS namens Nederland en van andere lidstaten heeft effect gehad. De bevolkingsstatistieken kan het CBS blijven uitvoeren op basis van bestaande overheidsregisters. De verordening regelt de geharmoniseerde definities en het toepassingsgebied op basis waarvan de lidstaten elk kwartaal, jaarlijks en meerjaarlijks gegevens moeten verzamelen op het gebied van demografie, huisvesting, gezinnen en huishoudens. De lidstaten moeten eveneens om de tien jaar een

algemene volks- en woningtelling houden. De verordening brengt in potentie een substantiële verzwaring van het statistische takenpakket met zich mee. De concretisering van de daadwerkelijke gegevensverzameling moet nog op basis van uitvoeringshandelingen en gedelegeerde handelingen worden vastgesteld. De nieuwe verordening treedt in werking per 1 januari 2028.

Het personeel in cijfers

Bezetting

Eind 2025 waren 2.173 medewerkers in dienst van het CBS (2024: 2.163). Het aantal inzetbare vte's eind 2025 is 1.994 vte, ten opzichte van 1.981 vte eind 2024. De inzetbare vte's per hoofddirectie staan vermeld in tabel 3.

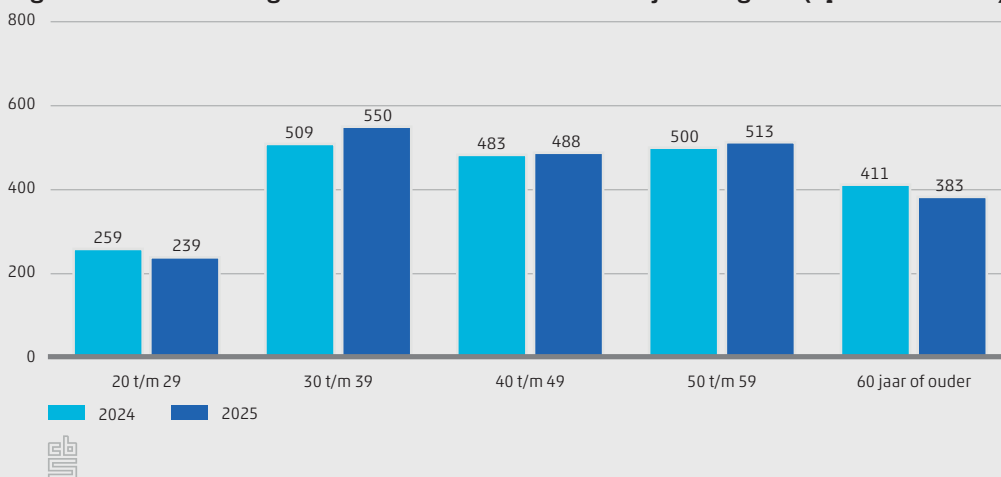
Tabel 3 Inzetbare vte's eind 2025 per hoofddirectie

EBN - Economie, bedrijven en nationale rekeningen	514,76
SER - Sociale en ruimtelijke statistieken	494,68
DRI - Dataservices, research en innovatie	418,97
BVS - Bedrijfsvoering en Strategie	185,37
CCN - CBS Communicatie en Nieuws	81,29
ITC - IT en CIO	273,83
Overig	25,29

Leeftijd

Eind 2025 was de gemiddelde leeftijd bij het CBS 46,5 jaar, een daling van gemiddeld 0,1 jaar ten opzichte van 2024. Eind 2025 was 41 procent van de medewerkers 50 jaar of ouder, in 2024 was dit 42 procent.

Figuur 1 CBS-bezetting 2024 en 2025 in vte naar leeftijdscategorie (op 31 december)

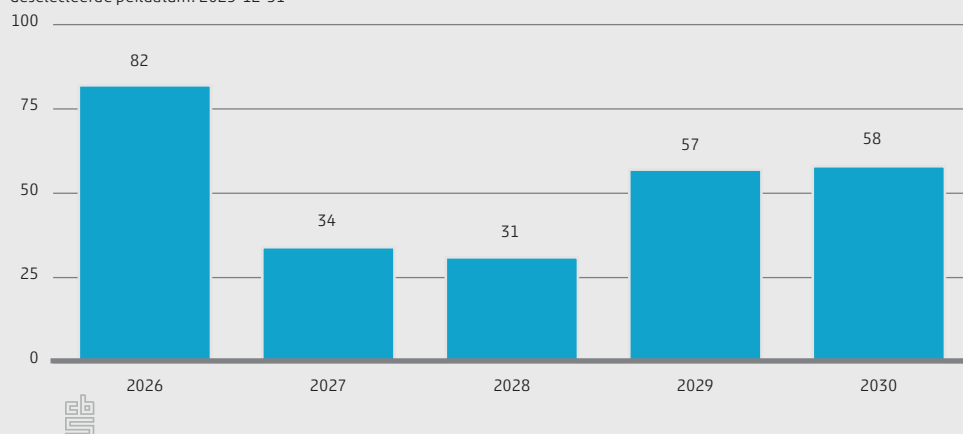

AOW-gerechtigde leeftijd

Eind 2025 is geprognostiseerd dat 218 vte tussen 2026-2030 het CBS verlaten omdat zij de AOW-gerechtigde leeftijd bereiken. Dit betreft in totaal 250 werknemers (zie figuur 2). Een groot deel van de uitstroom wordt vervangen. Het CBS speelt hierop in door tijdig en herkenbaar op de arbeidsmarkt aanwezig te zijn.

Figuur 2 Geprognostiseerd aantal werknemers van het CBS dat uitstroomt in de periode 2026-2030 incl. uitstroom door het bereiken van AOW-gerechtigde leeftijd.

Geselecteerde peildatum: 2025-12-31

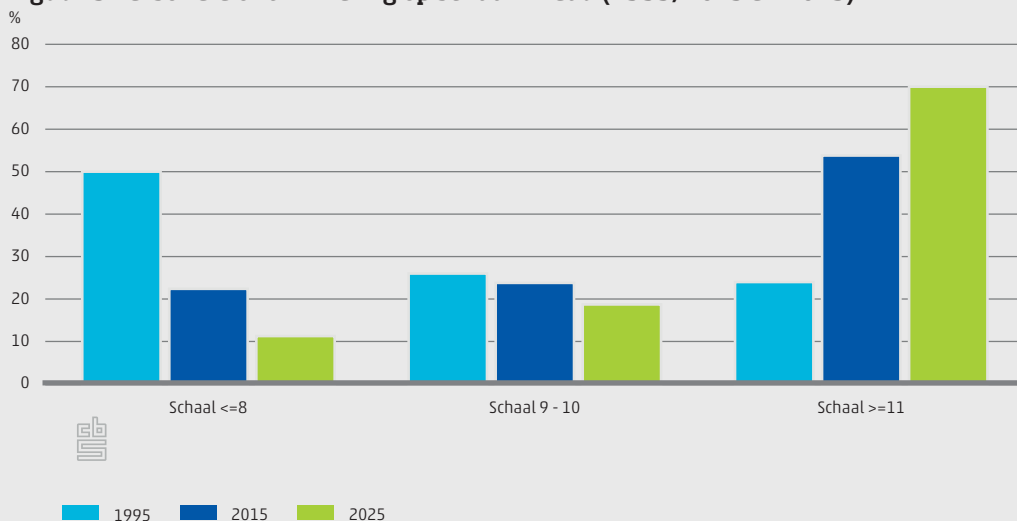
Ziekteverzuim

In 2025 is het ziekteverzuim gestegen. Eind 2025 bedroeg het ziekteverzuim 4,28 procent. Dit is hoger dan het verzuimpercentage van eind 2024 (3,73 procent). Het verzuimpercentage van het CBS ligt onder het landelijke gemiddelde van 5,1 procent (bron: CBS.nl tot en met het derde kwartaal van 2025).

Personele ontwikkeling

De toename van het aandeel hoger opgeleid personeel als gevolg van de toename van de complexiteit en automatisering van de statistische processen zet niet door. Eind 2025 was 88,73 procent van de medewerkers werkzaam in functieschaal 9 of hoger (hbo+). In 2024 was dit 88,81 procent en in 1995 lag dit percentage nog op 50 procent (zie figuur 3).

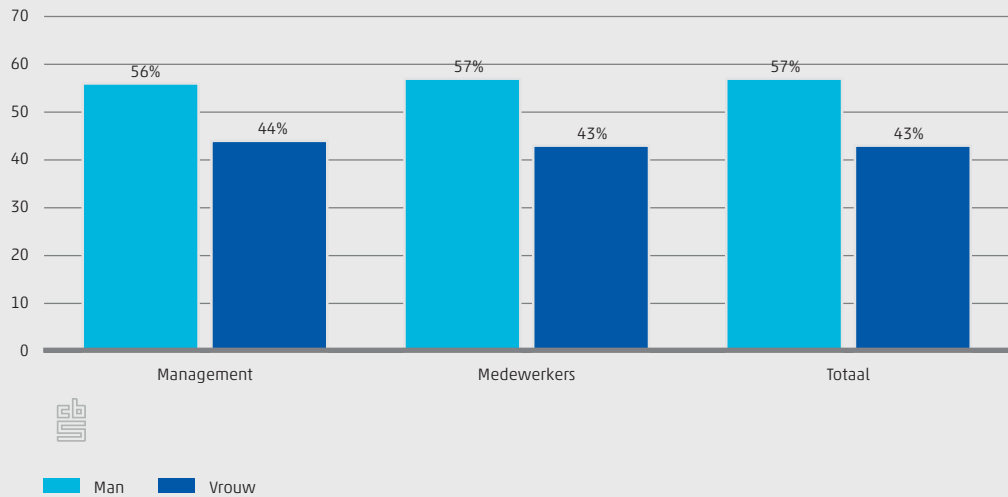
Figuur 3 Personele ontwikkeling op schaalniveau (1995, 2015 en 2025).

Verhouding geslacht

In 2025 lag de verhouding man/vrouw bij het CBS op respectievelijk 56,62 procent en 43,38 procent. Bij het management is dit vergelijkbaar (zie figuur 4). Evenveel vrouwen als mannen maken deel uit van het directiebestuur van het CBS.

Figuur 4 Verhouding man vrouw met een splitsing in management en medewerkers, 2025.

In totale aantallen zag de verdeling bij het CBS er in 2025 als volgt uit (zie tabel 4).

Tabel 4 Verdeling naar geslacht, uitgesplitst naar management en medewerkers, 2025

	Man	Vrouw	Eindtotaal
Managers	81	63	144
Medewerkers	1165	864	2029
Eindtotaal	1246	927	2173

In de loop der jaren is de verdeling man-vrouw als volgt gewijzigd bij het CBS (zie tabel 5)

Tabel 5 Overzicht van de verdeling man-vrouw bij het CBS door de jaren heen.

Jaartal	% Mannen	% Vrouwen
2007	63	37
2012	62	38
2015	63	37
2024	58	42
2025	57	43

Taken raad van advies

Met ingang van 1 januari 2017 is de raad van advies van het CBS bij wet ingesteld. In het Bestuursreglement CBS 2024 is een en ander met betrekking tot de raad van advies geregeld.

De raad van advies heeft onder andere tot taak de directeur-generaal desgevraagd of uit eigen beweging te adviseren over de uitvoering van de taken en bevoegdheden van de directeur-generaal. De raad van advies adviseert de directeur-generaal in ieder geval over:

- Het meerjarenprogramma en het werkprogramma van het CBS;
- De wijze waarop de nauwkeurigheid en de volledigheid van de van overheidswege openbaar te maken statistieken kunnen worden bevorderd zodat deze voorzien in de behoeften van praktijk, beleid en wetenschap;
- De bedrijfsvoering van het CBS en een efficiënte besteding van middelen.

Wanneer de positie van directeur-generaal vacant komt, stelt de raad van advies een profielschets op, selecteert de raad van advies kandidaten op basis van een procedure die transparant is en uitsluitend gebaseerd op professionele criteria, en doet de raad van advies aan de minister een aanbeveling.

De raad van advies kan met het oog op het voorbereiden van een advies uit zijn midden commissies vormen, waarvan ook anderen dan leden van de raad van advies deel uit kunnen maken. Adviezen worden door de raad van advies vastgesteld. De adviescommissies worden voorgezeten door een lid van de raad van advies:

- een audit comité dat de adviezen aan de directeur-generaal voorbereidt over de bedrijfsvoering, inclusief de financiële verslaglegging en het risicomanagementbeleid;
- een commissie ICT die de adviezen aan de directeur-generaal voorbereidt over de strategie, het beleid en de implementatie daarvan op het gebied van informatiebescherming en ICT.

Samenstelling raad van advies

Leden van de raad van advies worden conform de CBS-wet benoemd door de minister. Leden van de subcommissies worden benoemd door de directeur-generaal.

Op de CBS-website zijn de andere functies van de leden van de raad van advies en zijn subcommissies vermeld. Ook is een overzicht opgenomen van de benoemingstermijnen van de leden.

De samenstelling van de raad van advies is eind 2025:

Drs. M. (Menno) Snel (voorzitter raad van advies)
Dr. M. (Martijn) Dekker (voorzitter commissie ICT)
Dr. F.J.H. (Henk) Don
Prof. dr. M.G. (Marika) Knoef (plaatsvervangend voorzitter raad van advies)
Drs. V.G. (Vincent) Moolenaar (voorzitter audit comité)
A.M.A.E. (Anne-Marie) Rakhorst

Leden van het audit comité zijn eind 2025:

Drs. V.G. Moolenaar (voorzitter)
Dr. F.J.H. (Henk) Don

De commissie ICT wordt eind 2025 gevormd door:

Dr. M. (Martijn) Dekker (voorzitter)
J.J.W. (Jaap) Haenen

Per 1 januari 2026 eindigde de wettelijke eerste zittingstermijn van Martijn Dekker. De minister van EZ heeft Martijn Dekker herbenoemd tot 1 juli 2028. Per 1 januari 2026 eindigde de wettelijke zittingstermijn van Anne-Marie Rakhorst. De raad van advies deed in 2025 een aanbeveling aan de minister van EZ voor de benoeming van een nieuw lid van de raad van advies. De minister heeft deze aanbeveling gevolgd en per 1 januari 2026 Vivienne van Eijkelenborg benoemd tot lid. Vanwege het eindigen van hun zittingstermijn zijn Bibi van den Berg per 1 april 2025 en Jaap Haenen per 1 januari 2026 gestopt als lid van de commissie ICT.

Conform het Bestuursreglement CBS 2024 is de schadeloosstelling voor de leden door de directeur-generaal vastgesteld. In de geactualiseerde Regeling schadeloosstelling raad van advies en adviescommissies is opgenomen dat de schadeloosstelling jaarlijks wordt aangepast indien er een stijging van de cao-lonen is. Voor het jaar 2026 zijn de bedragen ongewijzigd ten opzichte van 2025.

Functie	<i>Bedrag per jaar (euro)</i>	
	2025	2026
Voorzitter van RvA	16.342	16.342
Voorzitter van AC of voorzitter van Cie ICT	13.074	13.074
Lid van RvA en lid van AC	10.895	10.895
Lid van RvA of lid van AC of lid van Cie ICT	6.537	6.537

Raad van advies in 2025

In 2025 hebben de raad van advies en het audit comité viermaal vergaderd. De voorzitter van de commissie ICT, de directeur-generaal en betrokkenen van het CBS hebben meerdere malen overlegd over de nieuwe inrichting van de commissie ICT.

In de vergaderingen van de raad van advies stonden de jaarstukken op de agenda. In iedere vergadering heeft de raad de naleving van de Regeling Werkzaamheden derden en de Beleidsregel Taakuitoefening CBS besproken aan de hand van een mondelinge of schriftelijke voortgangsrapportage van de competitive neutrality officer.

Twee maatschappelijke opgaven werden besproken: globalisering & waardeketens, en demografische ontwikkelingen. Andere onderwerpen die op de agenda stonden, zijn regeldruk, de ethische commissie, data delen met de buitenwereld, en ziekteverzuim en gezondheidsbeleid. Ook de vernieuwing van StatLine en van de website zijn besproken. De voorzitter heeft een vergadering van de ondernemingsraad bijgewoond.

In 2025 is een (zelf)evaluatie van de raad van advies gehouden. De voorzitter en leden van de raad van advies en de bij de vergaderingen van de raad van advies betrokken CBS'ers hebben hiervoor een vragenlijst ingevuld. Vrijwel alle punten hebben een positieve waardering. Met name de constructieve relatie tussen de raad van advies en het CBS en presentaties door medewerkers worden als positief benoemd. In de komende vergaderingen zullen meer strategische onderwerpen geagendeerd worden, zoals de governancestructuur van het CBS.

In het audit comité is uitgebreid gediscussieerd over de jaarstukken, ook in aanwezigheid van de openbare accountant, en over de financiële stand van zaken. In 2025 is de eerste versie van de duurzaamheidsrapportage besproken. In iedere vergadering is de betreffende kwartaalrapportage behandeld. Kwaliteitszorg en audits zijn andere reguliere agendapunten. Dit betreft onder andere het auditplan, het kwaliteitsbeleid, procesmanagement, de ISO9001-audit, en de directiebeoordeling. Ook is gesproken over de verhouding tussen loonkosten en overige kosten, en de leveranciersbeoordeling. De bespreking van de zelfevaluatie van het audit comité vindt in 2026 plaats.

Voor de nieuwe inrichting van de commissie ICT is een nieuw charter opgesteld, dat het doel, de taken en de scope van de commissie ICT beschrijft. Dit charter is vastgesteld door de raad van advies, in overeenstemming met de directeur-generaal van het CBS. Vanwege het vertrek van enkele leden, is de selectie van nieuwe leden in 2025 gestart.

De raad van advies heeft in 2025 positief geadviseerd over het jaarverslag en de jaarrekening 2024, en over het jaarplan en de begroting 2026. De adviezen van de raad van advies zijn voorbereid door het audit comité.

Advies jaarverslag en jaarrekening

Conform zijn wettelijke taken adviseert de raad van advies over het jaarverslag en de jaarrekening.

Mededeling raad van advies CBS

De raad van advies heeft kennisgenomen van het jaarverslag en de jaarrekening van CBS over 2025. Op grond van zijn bevoegdheid neergelegd in de Wet op het Centraal Bureau voor de Statistiek adviseert de raad van advies de directeur-generaal van de statistiek het jaarverslag 2025 en de jaarrekening 2025 vast te stellen.

Den Haag, 25 maart 2026

Financieel toekomstbeeld

Door besparingen en verdere efficiency zijn de afgelopen jaren positieve resultaten gerealiseerd. In 2025 is een licht negatief resultaat gerealiseerd doordat de gestegen prijzen maar deels zijn gecompenseerd vanuit de rijksbijdrage. Het eigen vermogen is nog wel positief, de financiële ruimte is echter beperkt. Een eventuele vermindering in het budgettaire kader kan slechts worden opgevangen wanneer aanpassingen worden gedaan in het meerjarenprogramma of wanneer voor een deel van de statistieken alternatieve financiering wordt gevonden. Ook nieuwe taakstellingen, onvolledige compensatie van cao-loonstijgingen, pensioenkosten of prijsstijgingen kunnen niet zonder gevolgen voor het statistiekprogramma worden opgevangen. Wanneer dit risico zich voordoet, zal het CBS in overleg treden met het ministerie van EZ om te komen tot passende oplossingen.

Verder moet het CBS in de jaarrekening een verplichting opnemen voor openstaande vakantiedagen. Het grootste deel van het verlofsaldo bestaat uit spaarverlofuren, die meestal worden opgenomen of uitbetaald aan het einde van het dienstverband. Deze verplichting is opgelopen van 15 miljoen euro eind 2022 tot ruim 33 miljoen euro eind 2025. Vanwege de verruimde verlofmogelijkheden die de nieuwe cao Rijk 2022-2024 daarvoor biedt, is de verwachting dat het verlofsaldo in de komende jaren verder fors zal toenemen. Dit geeft een extra druk op het financiële resultaat en het eigen vermogen van naar schatting 4 – 5 miljoen euro per jaar. Het resultaat en het eigen vermogen blijven daardoor de komende jaren onder druk staan. Het CBS is met het ministerie van EZ in overleg hoe met deze ontwikkeling om te gaan.

In onderstaande tabellen worden de verwachte ontwikkelingen qua resultaat, eigen vermogen en stand van de liquide middelen weergegeven.

Tabel 6 Meerjarenprognose resultatenrekening

	Realisatie 2024	Begroting 2025	Realisatie 2025	Prognose 2026	Prognose 2027	Prognose 2028	Prognose 2029
<i>Bedragen in duizenden euro's</i>							
Omzet EZ	199.301	205.910	206.394	206.000	212.180	217.545	223.072
Aanvullende statistische diensten	48.167	48.894	48.448	49.341	50.821	52.346	53.916
Gefinancierde niet-verplichte statistieken	901	0	0	0	0	0	0
Remote Access	6.400	5.875	6.481	6.825	7.030	7.241	7.458
Blaise	4.267	4.831	4.542	4.590	4.728	4.870	5.016
Handhaving	3.564	4.000	3.353	4.000	4.000	4.000	4.000
TOTAAL BEDRIJFSOPBRENGSTEN	262.600	269.510	269.218	270.756	278.759	286.001	293.461
Personele lasten	203.436	212.201	213.194	213.135	218.529	223.085	228.777
Extern personeel	9.329	8.070	8.232	10.464	7.500	7.500	7.500
Huisvesting	12.010	13.549	12.407	13.043	13.434	13.837	14.252
Bureaunkosten	4.681	5.066	5.101	5.347	4.786	4.930	5.078
Automatiseringskosten	12.474	14.441	13.320	14.703	15.144	15.598	16.066
Totaal reis- en verblijfskosten	3.201	3.578	3.485	3.586	3.600	3.600	3.600
Totaal advieskosten	2.557	2.159	1.857	2.202	2.250	2.250	2.250
Overige bedrijfslasten	4.189	3.753	3.956	3.793	3.750	3.750	3.750
Afschrijvingen	5.838	7.719	5.831	7.693	8.000	8.500	8.750
BEDRIJFSLASTEN	257.715	270.536	267.383	273.966	276.994	283.051	290.024
Operationeel resultaat	4.885	-1.026	1.835	-3.210	1.765	2.951	3.437
Rentebaten	2.548	2.500	1.308	1.000	1.000	1.000	1.000
Resultaat vóór mutatie verlofsaldo	7.433	1.474	3.143	-2.210	2.765	3.951	4.437
Voorzieningen	-3.205	0	-2.286	0	0	0	0
Mutatie reservering verlofsaldo	-5.352	-3.500	-3.428	-3.500	-3.750	-4.000	-4.250
TOTAAL RESULTAAT	-1.124	-2.026	-2.571	-5.710	-985	-49	187
Toevoeging egaliseringsreserve	0	0		0	15	0	187
Dotatie egaliseringsreserve							
Onttrekking egaliseringsreserve	-221	-326	-1.119		0	-49	0
Toevoeging bestemmingsreserve	0	0		-4.010	0	0	0
Onttrekking bestemmingsreserve	-903	-1.700	-1.452	-1.700	-1.000	0	0
Totaal	-1.124	-2.026	-2.571	-5.710	-985	-49	187

Tabel 7 Meerjarenprognose balans

	Realisatie 2024	Realisatie 2025	Prognose 2026	Prognose 2027	Prognose 2028	Prognose 2029
<i>Bedragen in miljoenen euro's</i>						
Activa						
Materiële vaste activa	23,3	27,8	28,0	28,0	28,0	28,0
Vorderingen	21,5	21,7	21,5	21,5	21,5	21,5
Liquide middelen	50,3	43,7	35,6	35,7	37,4	42,8
Totaal	95,1	93,2	85,1	85,2	86,9	92,3
Passiva						
Egalisatiereserve	0,7	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,2
Bestemmingsreserve	9,1	7,7	2,0	1,0	1,0	1,0
Voorzieningen	10,4	9,8	5,0	4,5	4,5	4,5
Reservering openstaand verlof	28,0	33,5	38,0	42,8	47,8	53,0
Vooruitontvangen ICT bijdrage EZ	13,0	9,7	6,5	3,3	0,0	0,0
Overige kortlopende schulden	33,9	32,9	34,0	34,0	34,0	34,0
Totaal	95,1	93,2	85,1	85,2	86,9	92,3

Extern verantwoordingsmodel (kosten statistieken)

In het CBS-verantwoordingsmodel zijn de totale integrale kosten over 2025 toegerekend aan de statistische activiteiten binnen het CBS. Deze kosten bedragen in totaal 264,7 miljoen euro (exclusief de dotatie minus de vrijval aan de ambtsjubilea-, WW- en RVU-voorzieningen). In tabel 8 is het overzicht van integrale kosten over 2025 weergegeven. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen de kosten voor het vaste programma (betaald uit het basisbudget EZ) en de kosten voor aanvullende statistische diensten. De kosten voor aanvullende statistische diensten zijn gebaseerd op de integrale kostprijs die het CBS hiervoor in rekening brengt.

Tabel 8 Kosten van het Vaste programma CBS en kosten Aanvullende statistische diensten en overige baten

Kosten statistiekgroep	Vast programma 2025 betaald uit basisbudget EZ	Aanvullende statistische diensten en overige baten 2025	Totale kosten 2025	Vast programma 2024 betaald uit basisbudget EZ	Aanvullende statistische diensten en overige baten 2024	Totale kosten 2024
<i>Bedragen in miljoenen euro's</i>						
Arbeid Inkomen en Leefsituatie	11,7	4,3	16,0	10,8	4,7	15,5
Bedrijfsstatistieken	45,3	2,8	48,1	43,6	2,7	46,3
Dataverzameling	40,0	6,9	46,9	36,1	8,5	44,6
Demografische en sociaal-economische statistieken ¹⁾	8,1	6,9	15,0	9,7	7,0	16,7
Beleidsstatistiek en dataservices	0,0	13,1	13,1	0,0	12,9	12,9
Leefomgeving	13,8	6,3	20,1	12,7	5,9	18,6
Nationale rekeningen	20,4	1,9	22,3	19,5	1,9	21,4
Overheidsfinanciën en Consumptieprijzen	17,9	1,1	19,0	17,6	1,0	18,6
Quartaire Sector	10,4	6,6	17,0	9,7	6,9	16,6
Register Bedrijven	8,8	0,1	8,9	8,7	0,1	8,8
Verkeer en Vervoer	6,9	0,9	7,8	6,2	0,9	7,1
Overige statistiekgroepen	8,9	7,4	16,3	8,9	6,5	15,4
Blaise	0	4,5	4,5	0	4,3	4,3
Presentatie CBS-cijfers	9,7	0	9,7	9,3	0	9,3
Totalen	201,9	62,8	264,7	192,8	63,3	256,1

¹⁾ De kosten van statistieken Caribisch Nederland zijn in 2025 opgenomen in de kosten van Nationale rekeningen, in 2024 waren deze opgenomen in de kosten van de Demografische en sociaal-economische statistieken.

Uit tabel 8 kan worden afgeleid dat de kosten voor het vaste programma (betaald uit het basisbudget van EZK) in 2025 201,9 miljoen euro (2024: 192,8 miljoen euro) bedroegen. De stijging wordt met name veroorzaakt door de cao-loonstijgingen en stijgende prijzen. De kosten voor aanvullende statistische diensten en overige baten bedroegen 62,8 miljoen euro in 2025 (2024: 63,3 miljoen euro).

In tabel 9 zijn de financiële kengetallen van het CBS periode 2009 t/m 2025 beschreven.

Tabel 9 Financiële kengetallen van het CBS in de periode 2009 t/m 2025

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
<i>Bedragen in miljoenen euro's</i>																	
Lonen en salarissen ¹⁾	113,0	112,9	110,0	106,8	104,4	101,7	103,7	111,0	111,3	114,1	114,7	122,6	124,8	125,8	137,8	154,8	159,8
Pensioenlasten en sociale lasten	25,1	26,0	26,2	27,7	28,5	28,1	26,4	28,4	29,7	31,0	33,0	34,3	36,5	37,4	38,4	41,9	46,3
Ingeleend personeel	16,0	15,6	11,8	11,0	11,7	8,5	12,1	9,6	7,9	7,8	9,3	8,3	7,3	6,2	7,0	9,3	8,2
Overige bedrijfslasten ²⁾	41,0	39,0	39,3	39,1	39,4	36,9	39,2	36,7	35,5	34,1	35,0	30,7	32,6	38,5	40,9	44,2	44,6
Afschrijvingen ³⁾	9,4	12,5	9,1	9,3	9,3	7,4	6,4	5,9	5,8	4,7	2,6	3,2	4,1	5,0	5,7	5,9	5,8
Totale kosten	204,5	206,0	196,4	193,9	193,3	182,6	187,8	191,6	190,2	191,7	194,6	199,1	205,3	212,9	229,8	256,1	264,7
Aanvullende statistische diensten en overige opbrengsten	-17,9	-21,4	-22,0	-25,0	-22,3	-22,9	-27,3	-29,5	-39,2	-41,4	-45,6	-48,1	-50,6	-53,2	-56,9	-63,3	-62,8
Kosten vast programma (betaald uit basisbudget EZK)	186,6	184,6	174,4	168,9	171,0	159,7	160,5	162,1	151,0	150,3	149,0	151,0	154,7	159,7	172,9	192,8	201,9
Kosten vast programma exclusief mutaties 2009-2023	184,9	182,2	170,1	164,6	163,9	156,5	156,2	157,5	153,3	152,3	149,9	150,9	151,0	155,0	164,1	178,5	187,6
Extra EU-verplichtingen vanaf 2019	1,7	2,4	4,3	4,3	7,1	7,2	8,3	8,6	8,7	9,0	10,1	11,1	14,7	15,7	19,8	22,9	22,9
Reductie niet verplichte statistieken	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-4,0	-4,0	-4,0	-11,0	-11,0	-11,0	-11,0	-11,0	-11,0	-11,0	-10,1	-8,6
Kosten vast programma inclusief mutaties 2009-2023	186,6	184,6	174,4	168,9	171,0	159,7	160,5	162,1	151,0	150,3	149,0	151,0	154,7	159,7	172,9	191,3	201,9
Prijsstijging tov voorgaand jaar		3,80%	0,30%	0,60%	2,00%	0,60%	1,60%	4,00%	2,00%	2,00%	3,50%	3,00%	2,00%	4,50%	5,80%	5,30%	4,30%
Kosten statistisch programma exclusief mutaties 2009-2024 gecorrigeerd voor prijsstijgingen⁴⁾	184,9	175,5	163,4	157,2	153,4	145,6	143,1	138,7	132,3	128,9	122,6	119,8	117,5	115,5	115,5	119,3	120,3
Gemiddeld aantal vte	2.140	2.059	1.964	1.875	1.833	1.777	1.780	1.864	1.816	1.776	1.784	1.780	1.803	1.838	1.922	1.991	1.983
Loonkosten per vte x € 1.000 euro	64,5	67,5	69,3	71,7	72,5	73,0	73,1	74,8	77,6	81,7	82,8	88,1	89,5	88,8	91,7	98,8	103,9
Overige kosten per vte x 1.000 euro	31,0	32,6	30,7	31,7	33,0	29,7	32,4	28,0	27,1	26,2	26,3	23,7	24,4	27,0	27,9	29,8	29,6
% loonkosten tov totale kosten	67,5%	67,4%	69,3%	69,4%	68,8%	71,1%	69,3%	72,8%	74,1%	75,7%	75,9%	78,8%	78,6%	76,7%	76,7%	76,8%	77,9%

¹⁾ Lonen en en salarissen zijn exclusief dotatie RVU (0,9 miljoen) en exclusief personele kosten intensivering IT (3,25 miljoen) en WAU gelden (4,2 miljoen)

²⁾ Exclusief correctie voor eenmalige voorziening van een grote debiteur in 2010 en 2011 (1,3 miljoen euro)

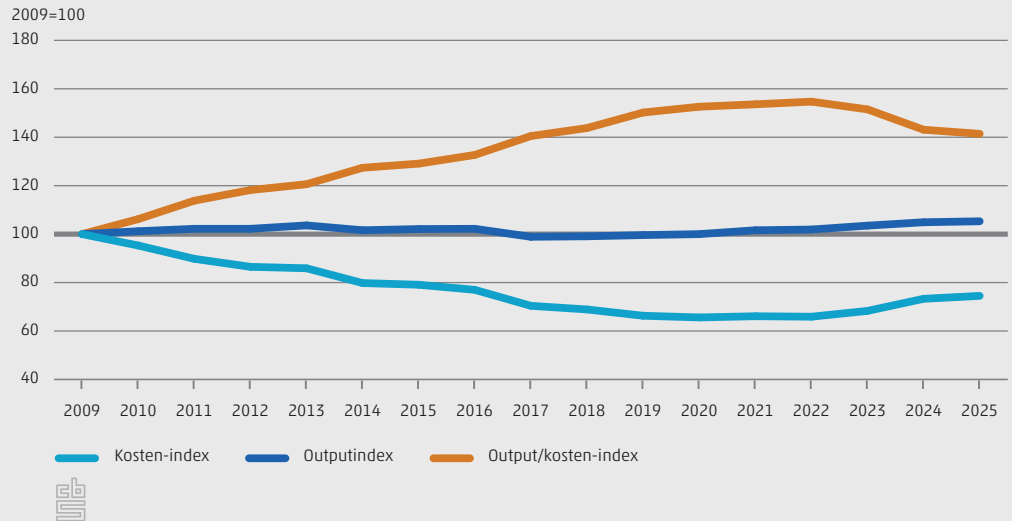
³⁾ Exclusief bijdrage ICT-intensiveringen van jaarlijks 3,4 miljoen euro (2009 tm 2011) en exclusief een eenmalige bijzondere waardevermindering van 0,9 miljoen euro in 2023

⁴⁾ Met ingang van 2023 gebaseerd op de van het ministerie van EZ ontvangen loon- en prijscompensatie

Per saldo zijn de kosten van het vaste programma (betaald uit het basisbudget EZ) in de periode 2009-2025 gestegen van 184,9 miljoen euro in 2009 naar 187,6 miljoen euro in 2025. Gecorrigeerd voor loon- en prijsstijgingen (totaal circa 45% over de periode 2009-2025) zijn de totale kosten gedaald naar 120,3 miljoen euro in 2025.

In 2025 zijn de kosten van het vaste programma gestegen ten opzichte van het jaar ervoor waardoor de verhouding output versus kosten is gedaald. Dit is het gevolg van extra loonkosten als gevolg van cao-afspraken en extra noodzakelijke IT-kosten om de weerbaarheid, beheersbaarheid en flexibiliteit van de IT te vergroten. De verhouding output versus kosten wordt weergegeven in figuur 5.

Figuur 5 Output vs kosten

In control verklaring

Het besturingssysteem van het CBS is een wezenlijk onderdeel van de bedrijfsvoering. Het ondersteunt het management om de gestelde doelen te realiseren. De opzet en werking van het besturingssysteem wordt periodiek geëvalueerd. Naast de Code Goed Bestuur Publieke Dienstverleners ziet het CBS het Gemeenschappelijk normenkader voor financieel beheer, verantwoording en intern toezicht als belangrijke uitgangspunten voor het in control zijn van het CBS. Belangrijkste elementen hierbij zijn:

- Strategische planningsproces;
- Risicomanagement;
- Interne beheersingsmaatregelen en een adequaat planning- en controlsysteem;
- Governancesysteem;
- In control statement.

In deze paragraaf worden deze onderwerpen toegelicht en ook hoe hiermee voldaan wordt aan het Gemeenschappelijk normenkader voor financieel beheer, verantwoording en intern toezicht.

a. Strategisch planningsproces

Het strategisch planningsproces is een essentieel onderdeel van het besturingssysteem. De strategie wordt uitgewerkt in een meerjarenprogramma conform artikel 14 van de Wet op het CBS. In het meerjarenprogramma wordt op hoofdlijnen vastgelegd welke werkzaamheden het CBS zal uitvoeren in de komende jaren. Het meerjarenprogramma bevat een beschrijving van de op middellange termijn en lange termijn te realiseren doelstellingen, de hoofdlijnen van het daarop te richten beleid en de financiële en organisatorische voorwaarden die daartoe vervuld zullen worden.

Het CBS vertaalt het meerjarenprogramma in jaarlijkse werkprogramma's waarin is vastgelegd welke werkzaamheden het CBS in een bepaald jaar zal uitvoeren binnen de vastgestelde jaarbegroting. In de interne directiejaarplannen wordt vervolgens beschreven hoe de verschillende CBS-directies bijdragen aan het realiseren van het CBS-werkprogramma.

b. Risicomanagement

Om de doelstellingen te bereiken, wil het CBS zicht hebben op de risico's die de realisatie van deze doelen kunnen belemmeren.

Risicomanagement heeft als doel het beheersen dan wel reduceren van risico's die de doelstellingen van het CBS bedreigen. Om risicomanagement goed in te bedden in de planning- & controlcyclus van het CBS is een Control Framework opgesteld op basis van het COSO-model. De directeur-generaal heeft samen met het directiebestuur risico's geïnventariseerd binnen het CBS en deze gescoord als hoog, medium of laag. Deze risico's van het CBS zijn ondergebracht in vijf categorieën:

strategische risico's, financiële risico's, compliance risico's, operationele risico's en frauderisico's. Onder de compliance risico's zijn onder meer ook de risico op onrechtmatige bestedingen en risico's op overtredingen van wet- en regelgeving opgenomen. Tevens is bepaald wat de risicoacceptatie is en wanneer risico's niet meer acceptabel gevonden worden. De directeur-generaal heeft tevens samen met het directiebestuur een inschatting gemaakt van de zes belangrijkste risico die van toepassing zijn op het CBS. Dit betreffen de risico's die een risicoscore van medium of hoog hebben. Het gaat om de volgende risico's:

- Continuïteit IT;
- Onvoldoende beschikbaarheid van databronnen/dalende respons;
- Financiële continuïteit;
- Inbreuken in de informatiebeveiliging;
- Inbreuken in privacy;
- Digitale afhankelijkheid van big tech bedrijven.

Voor alle geïdentificeerde risico's is een risico-eigenaar benoemd. Risico-eigenaren actualiseren en rapporteren per kwartaal het gescoorde risico (hoog, medium of laag) op basis van de risicokans en de risico-impact inclusief de maatregelen die genomen zijn. De uitkomsten van de geactualiseerde en gescoorde risico's worden weergegeven in een risicomatrix die onderdeel is van de CBS-kwartaalrapportage ter bespreking in het directiebestuur. De directeur-generaal houdt kwartaalgesprekken met iedere hoofd directeur over de kwartaalrapportage van zijn/haar directie. In deze gesprekken wordt ingegaan op de voortgang van het jaarplan, de voortgang ten aanzien van HR en de financiën, de risico's die binnen de betreffende directie spelen en de mitigerende maatregelen die genomen zijn. Om de werking van de mitigerende maatregelen vast te stellen, worden onder andere prestatie-indicatoren gebruikt.

c. Interne beheersingsmaatregelen en een adequaat planning- en controlsysteem

De bevoegdheden van de diverse managementlagen zijn vastgelegd in het Besluit mandaat, volmacht en machtiging Centraal Bureau voor de Statistiek. In deze mandaatregeling is onder andere opgenomen voor welke bedragen de verschillende directeuren overeenkomsten mogen afsluiten en wat de bevoegdheden zijn met betrekking tot personele aangelegenheden.

Het bedrijfsinformatiesysteem ondersteunt het CBS om te voldoen aan de rechtmatigheidseisen. De betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking is daarbij van belang. Daarnaast zijn de functiescheiding en de interne beheersingsmaatregelen ingeregeld in het systeem en sluit het systeem aan op de organisatiestructuur en toegekende bevoegdheden. De directeur-generaal sluit jaarlijks met alle hoofd directeuren afzonderlijk een managementcontract af. Dit managementcontract bevat een overzicht van

de verantwoordelijkheden van de hoofddirecteur, waaronder het uitvoeren van de taken binnen het toegekende budget en rapporteren over knelpunten, afwijkingen en de realisatie van de afgesproken output. Het tussentijds verantwoording afleggen over de voortgang en risico's en achteraf over de daadwerkelijk geleverde prestaties en resterende risico's, gebeurt door middel van kwartaalrapportages waar prestatie-indicatoren onderdeel van uitmaken. Ten behoeve van de kwartaalrapportages zijn procedures van kwartaalafsluitingen ingebed binnen de organisatie. Naast de kwartaalrapportages wordt zowel op CBS-niveau, als op hoofddirectieniveau en sectorniveau een financiële maandrapportage opgesteld. In deze interne maandrapportages wordt de realisatie van de begroting gerapporteerd en wordt een prognose opgesteld. Het bestuursverslag bevat een analyse van de financiële toestand op balansdatum (liquiditeit en solvabiliteit), de financiële ontwikkelingen gedurende het boekjaar en de resultaten.

d. Governancesysteem (cultuur, adequaat HRM en structuur)

Het fundament van interne sturing en beheersing zijn heldere taken en verantwoordelijkheden en aandacht voor cultuur en integriteit. Integriteit is een centraal thema in het werkgeverschap van het CBS. In het CBS-integriteitbeleid wordt beschreven wat integriteit en sociale veiligheid zijn en welke gedragsregels daarbij horen. Er is een CBS-gedragscode waarin is gesteld dat ongewenste omgangsvormen niet worden getolereerd, en waarin is vastgelegd wat het CBS verstaat onder ongewenste omgangsvormen. Het uitgangspunt met betrekking tot de omgangsvormen binnen het CBS luidt: "Wij gedragen ons integer, zorgvuldig en discreet. Wij vermijden onfatsoenlijk gedrag, behandelen anderen met respect en spreken elkaar op verkeerd gedrag aan". Het CBS heeft een integriteitsstelsel met twee interne en twee externe vertrouwenspersonen, een personeelsraadgever en een klachtenprocedure waar mensen terecht kunnen als zij toch discriminatie of een andere ongewenste omgangsvorm ervaren. Daarnaast is er beleid op het gebied van sociale veiligheid, inclusie en diversiteit.

Integriteit is ook een thema in de omgang met de buitenwereld. Het CBS vraagt veel bedrijven en ook burgers om gegevens bij het CBS aan te leveren. In het geval dat deze bedrijven en/of burgers daarbij menen onheus bejegend te zijn, kent het CBS een externe klachtenregeling.

De hoofdstructuur van het CBS bestaat uit de directeur-generaal, hoofddirecteuren voor statistiek, voor bedrijfsvoering en strategie, voor IT, voor communicatie, en voor dataservices, research en innovatie, en de directeur Blaise®. De concerncontroller, de functionaris gegevensbescherming, het hoofd van de interne auditdienst, de competitive neutrality officer en de hoofdmethodoloog kunnen rechtstreeks aan de directeur-generaal rapporteren. Ter uitvoering van haar wettelijke taken en bevoegdheden en de aansturing van de dagelijkse bedrijfsvoering, voert de directeur-generaal wekelijks overleg

in het directiebestuur. In het directiebestuur worden thema's behandeld die de individuele directies overstijgen. Deze onderwerpen betreffen onder andere beleid(ontwikkeling), strategie, bedrijfsvoering, communicatie, kwaliteit, en het statistisch programma.

Checks & balances op het functioneren van de directeur-generaal vinden voornamelijk plaats op grond van de Wet op het CBS, de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen en het Bestuursreglement CBS 2024. Het toezicht door het ministerie van EZ vindt plaats op basis van een protocol werkafspraken tussen het CBS en het ministerie van EZ. De raad van advies adviseert de directeur-generaal in ieder geval over het meerjarenprogramma en het werkprogramma van het CBS, de wijze waarop de nauwkeurigheid en de volledigheid van de van overheidswege openbaar te maken statistieken kunnen worden bevorderd zodat deze voorzien in de behoeften van praktijk, beleid en wetenschap en de bedrijfsvoering van het CBS en een efficiënte besteding van middelen. Naast de checks & balances die wettelijk zijn vastgelegd, is een aantal aanvullende controlemechanismen van kracht, zoals de jaarlijkse accountantscontrole (waarbij de openbare accountant bij zijn werkzaamheden onder andere gebruik maakt van de interne risicobeheersings- en controlesystemen), het toezicht van de Autoriteit Persoonsgegevens op de gegevensbescherming, internationale audits op de kwaliteit van statistieken, en de periodieke peer review van Eurostat.

e. In control statement

De directeur-generaal is verantwoordelijk voor de op het CBS toegesneden interne risicobeheersings- en controlesystemen. Deze systemen zijn ingericht om de belangrijke risico's te beheersen en om de realisatie van strategische, compliance, financiële, operationele en frauderisico's te waarborgen. De directeur-generaal is van mening dat de risicobeheersings- en controlesystemen toereikend zijn geïmplementeerd conform de elementen uit het Gemeenschappelijk normenkader voor financieel beheer, verantwoording en intern toezicht en een voldoende mate van zekerheid geven dat de kwaliteit van de bedrijfsvoering adequaat is en de financiële verslaggeving aan de daaraan te stellen eisen voldoet.

Jaarrekening 2025

De jaarrekening van het CBS over 2025 laat een resultaat zien van 2,6 miljoen euro negatief. De jaarrekening en de toelichting daarop zijn verderop in dit jaarverslag opgenomen. De jaarrekening is gecontroleerd door EY Accountants B.V. en voorzien van een goedkeurende controleverklaring, die na de jaarrekening in dit jaarverslag is opgenomen.

Balans per 31 december 2025 (na resultaatbestemming)

	31-12-2025		31-12-2024	
<i>Bedragen in duizenden euro's</i>				
VASTE ACTIVA				
<i>1) Materiële vaste activa</i>				
Nieuwbouw (cascomodificaties)	17.636		12.686	
IT-middelen	5.253		7.165	
Machines en installaties	1.653		1.476	
Andere vaste bedrijfsmiddelen	3.309		1.932	
		27.851		23.259
Totaal vaste activa		27.851		23.259
VLOTTENDE ACTIVA				
<i>2) Vorderingen</i>				
Debiteuren	2.795		3.265	
Overlopende activa en overige vorderingen	18.885		18.273	
		21.681		21.538
<i>3) Liquide middelen</i>				
Liquide middelen		43.647		50.334
Totaal vlottende activa		65.328		71.872
TOTAAL ACTIVA		93.179		95.131
PASSIVA				
<i>4) Eigen vermogen</i>				
Egalisatiereserve	-379		740	
Bestemmingsreserve	7.645		9.097	
		7.266		9.837
<i>5) Voorzieningen</i>				
WW-verplichtingen	1.491		2.566	
Regeling Vervroegde Uittreding	2.575		2.775	
Ambtsjubilea	4.890		4.750	
Langdurig zieken	825		308	
		9.781		10.399
<i>6) Langlopende schulden</i>				
Langlopende schulden	6.500		9.750	
		6.500		9.750
<i>7) Kortlopende schulden</i>				
Belastingen en premies sociale verzekeringen	15.881		15.766	
Crediteuren	2.879		3.974	
Overlopende passiva en overige schulden	50.872		45.405	
		69.632		65.145
TOTAAL PASSIVA		93.179		95.131

Staat van baten en lasten 2025

	Realisatie 2025	Begroting 2025	Realisatie 2024
<i>Bedragen in duizenden euro's</i>			
BATEN			
<i>8) BATEN</i>			
Ministerie van Economische Zaken	206.394	205.910	199.301
Aanvullende statistische diensten	59.471	59.600	59.734
	<u>265.865</u>	<u>265.510</u>	<u>259.035</u>
Overige baten	3.354	4.000	3.565
	<u>269.219</u>	<u>269.510</u>	<u>262.600</u>
TOTALE BATEN			
<i>9) LASTEN</i>			
Lonen en salarissen	176.393	175.022	174.281
Pensioenlasten en sociale lasten	46.265	44.917	41.930
Afschrijvingen materiële vaste activa	5.831	7.719	5.838
Overige bedrijfslasten	44.609	46.378	44.223
	<u>273.098</u>	<u>274.036</u>	<u>266.272</u>
	<u>273.098</u>	<u>274.036</u>	<u>266.272</u>
Saldo van baten en lasten	-3.879	-4.526	-3.672
<i>10) Financiële baten en lasten</i>			
Rentebaten	1.308	2.500	2.548
Rentelasten	0	0	0
	<u>1.308</u>	<u>2.500</u>	<u>2.548</u>
	<u>1.308</u>	<u>2.500</u>	<u>2.548</u>
RESULTAAT BOEKJAAR	-2.571	-2.026	-1.124
RESULTAATBESTEMMING			
Onttrekking egaliseringsreserve	-1.119	-326	-221
Toevoeging bestemmingsreserve	0	0	0
Onttrekking bestemmingsreserve	-1.452	-1.700	-903
	<u>-2.571</u>	<u>-2.026</u>	<u>-1.124</u>
	<u>-2.571</u>	<u>-2.026</u>	<u>-1.124</u>

Bestemming resultaat

Van het resultaat 2025 van 2,6 miljoen euro negatief is 1,5 miljoen euro onttrokken uit de bestemmingsreserve en 1,1 miljoen euro uit de egaliseringsreserve.

Kasstroomoverzicht over 2025

	2025		2024	
<i>Bedragen in duizenden euro's</i>				
Saldo van baten en lasten		-3.879		-3.672
Aanpassingen voor:				
Dotatie minus vrijval voorzieningen	2.286		3.205	
Afschrijvingen	5.831		5.838	
Ontrekking voorzieningen	-2.904		-2.375	
Boekresultaat afstoting vaste activa	148		219	
Vooruitvangen bedragen EZK	-3.250		-3.250	
Mutatie debiteuren	470		199	
Mutatie overige vorderingen	-888		-6.404	
Mutatie crediteuren	-1.594		1.220	
Mutatie overige schulden/belastingen en premies SV	5.581		9.975	
Mutatie werkkapitaal, exclusief liquide middelen	3.569		4.990	
		5.680		8.627
Ontvangen rente (per saldo)		1.584		2.741
Kasstroom uit operationele activiteiten		3.385		7.695
Investerings in materiële vaste activa	-10.072		-9.781	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-10.072		-9.781
Mutatie liquide middelen		-6.687		-2.085
Stand liquide middelen				
stand per 31 december	43.647		50.334	
stand per 1 januari	-50.334		-52.419	
		-6.687		-2.085

Toelichting behorende tot de jaarrekening 2025

Algemeen

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), gevestigd te Den Haag, Heerlen en Bonaire, is een Zelfstandig Bestuursorgaan (ZBO). Het CBS is statutair gevestigd in Den Haag (inschrijvingsnummer handelsregister: 51197073). In de Wet op het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS-wet) zijn de taken, bevoegdheden en werkwijze vastgelegd.

Het CBS heeft tot taak het van overheidswege verrichten van statistisch onderzoek ten behoeve van praktijk, beleid en wetenschap en het openbaar maken van de op grond van zodanig onderzoek samengestelde statistieken.

Het CBS heeft één bestuursorgaan, te weten de Directeur-Generaal.

De jaarrekening van het CBS is opgesteld met inachtneming van de Kaderwet ZBO, de CBS-wet en de overige met het ministerie van EZ gemaakte afspraken betreffende de jaarrekening (zoals neergelegd in het protocol van werkafspraken EZ-CBS). De jaarrekening van het CBS wordt binnen de hiervoor genoemde kaders met overeenkomstige toepassing van titel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek opgesteld. Verder past het CBS de bepalingen van en krachtens de Wet Normering Topinkomens (WNT) toe. De jaarrekening is opgemaakt op 25 maart 2026.

De jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2025, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2025. De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, wat tevens de functionele valuta is van de organisatie. Alle financiële informatie in euro's is afgerond op het dichtstbijzijnde duizendtal.

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling. Naar aanleiding van de bezuinigingen Rutte I en Rutte II heeft het CBS afspraken gemaakt met het ministerie van EZ over een toekomstbestendig budget voor het uitvoeren van het meerjarenprogramma waarbij de continuïteit van het CBS gewaarborgd blijft. CBS heeft een positief eigen vermogen doordat de jaren 2021 tot en met 2023 financieel zijn afgesloten met een positief resultaat.

Het CBS beschikt over voldoende liquiditeiten en heeft een aanvullende kredietfaciliteit van 10 miljoen euro.

Alles beschouwend ziet het CBS derhalve geen significante onzekerheden die gereede twijfel kunnen doen ontstaan over het vermogen van de entiteit om haar continuïteit te handhaven.

Grondslagen algemeen

De grondslagen voor de waardering van activa en passiva en resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten. Voor zover niet anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de organisatie zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Activa die hier niet aan voldoen worden niet in de balans verwerkt, maar worden aangemerkt als niet in de balans opgenomen activa. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans als een transactie (met betrekking tot het actief of de verplichting) niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting. Verplichtingen die hier niet aan voldoen worden niet in de balans opgenomen, maar worden verantwoord als niet in de balans opgenomen verplichtingen. Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. Verder wordt een actief of een verplichting niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip dat niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben en verliezen worden genomen zodra deze te voorzien zijn.

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt

herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

De waarderingsgrondslagen met betrekking tot de economische levensduur van de (im)materiële vaste activa en de voorzieningen zijn naar de mening van het management het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie en vereisen schattingen en veronderstellingen.

Transacties luidend in vreemde valuta's worden in euro's omgerekend tegen de geldende wisselkoers op de transactiedatum. In vreemde valuta's luidende monetaire activa en verplichtingen worden op balansdatum in euro's omgerekend tegen de op die datum geldende wisselkoersen. Valutakoersverschillen die voortkomen uit de afwikkeling van monetaire posten, dan wel voortkomen uit de omrekening van monetaire posten in vreemde valuta, worden verwerkt in de staat van baten en lasten in de periode dat zij zich voordoen.

Als het CBS inschat dat sprake is van economische veroudering of beduidend lagere economische prestaties dan verwacht, is sprake van een duurzame waardevermindering. Hiervan kan onder meer sprake van zijn als de dienstverlening van het CBS wijzigt als gevolg van wetsaanpassingen en het actief daardoor niet meer of in mindere mate ondersteunend zal zijn aan de gewijzigde dienstverlening. De realisatie kan afwijken van deze schattingen. Bijzondere waardeverminderingen worden opgenomen in de staat van baten en lasten. Als in een latere periode de waarde van het actief, onderhevig aan een bijzondere waardevermindering, stijgt en het herstel objectief in verband kan worden gebracht met een gebeurtenis die plaatsvond na de opname van het bijzondere waardevermindering, wordt het bedrag uit hoofde van het herstel (tot maximaal de oorspronkelijke kostprijs) opgenomen in de staat van baten en lasten. Financiële instrumenten omvatten financiële vaste activa, vorderingen, liquide middelen en kortlopende schulden. Financiële activa en financiële verplichtingen worden in de balans opgenomen op het moment dat contractuele rechten of verplichtingen ten aanzien van dat instrument ontstaan. Een financieel instrument wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot de positie aan een derde zijn overgedragen. Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde. Als instrumenten niet zijn gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de staat van baten en lasten, maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering. De financiële instrumenten worden gewaardeerd conform de hierna opgenomen grondslagen voor de waardering van de activa en passiva. Het CBS maakt geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten (derivaten).

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Activa

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Het CBS voert continu softwareontwikkeling uit. Hier is jaarlijks een vast budget voor beschikbaar. Het CBS heeft enkele jaren geleden Agile werken geïntroduceerd bij IT en softwareontwikkeling. Dit houdt in dat gewerkt wordt met vaste teams, waarin medewerkers van de statistische afdelingen en IT nauw samenwerken. Deze teams doen zowel het beheer als de ontwikkeling van maatwerksoftware. Het onderscheid tussen uitgaven voor ontwikkeling, doorontwikkeling en beheer is hierdoor diffuus. De kosten voor ontwikkeling zijn hierdoor niet betrouwbaar in te schatten en komen hiermee niet in aanmerking om te activeren (conform RJ 210.224). De uitgaven voor IT-ontwikkeling worden ineens gefinancierd als onderdeel van de Rijksbijdragen van het ministerie van EZ, als onderdeel van de lumpsum. De uitgaven worden op een bestendige wijze direct ten laste van de staat van baten en lasten verantwoord.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen hun kostprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De kostprijs bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Op bedrijfsterreinen en op materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering, alsmede vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven. Afschrijving start op het moment dat een actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik en wordt beëindigd bij buitengebruikstelling of bij desinvestering. In onderstaande tabel is de afschrijvingsduur per categorie weergegeven.

Vaste activa	Afschrijvingsduur
Nieuwbouw (cascomodificaties)	5-10 jaar
IT-middelen	3-5 jaar
Machines en installaties	5-10 jaar
Andere vaste bedrijfsmiddelen	5 jaar

Het CBS bepaalt het af te schrijven bedrag rekening houdend met een eventuele restwaarde.

Vervreemding van vaste activa

Voor verkoop beschikbare activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde, onder aftrek van verkoopkosten.

Financiële vaste activa

Financiële vaste activa wordt gewaardeerd op (geamortiseerde) kostprijs of lagere marktwaarde. Een afwaardering naar lagere marktwaarde wordt verwerkt in de staat van baten en lasten. Financiële activa die worden gewaardeerd op (geamortiseerde) kostprijs, worden op iedere verslagdatum beoordeeld om te bepalen of objectieve aanwijzingen bestaan dat de activa een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan. De grondslagen voor de financiële vaste activa zijn opgenomen onder het kopje Financiële instrumenten.

Vorderingen

Vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen. De grondslagen voor vorderingen zijn opgenomen onder het kopje Financiële instrumenten. De onder de vorderingen opgenomen post "nog te factureren" betreft het nog niet gefactureerde deel van aanvullende statistische diensten op basis van de werkvoortgang per einde boekjaar. Het vooruitgefactureerde deel van projecten voor aanvullende statistische diensten is opgenomen onder de overige schulden onder de post 'vooruitgefactureerde baten'.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Tenzij anders vermeld, staan deze vrij ter beschikking.

Financiële instrumenten

Vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen. Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode. Aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen van financiële activa worden zowel op individuele basis als op collectieve basis in aanmerking genomen. Van alle individueel significante financiële activa wordt beoordeeld of deze specifiek onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering. Bijzondere waardeverminderingverliezen en terugnemingen daarvan worden opgenomen in de staat van baten en lasten. Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd indien de rechtspersoon beschikt over een deugdelijk juridisch instrument om het financiële actief en de financiële verplichting gesaldeerd af te wikkelen en de organisatie het stellige voornemen heeft om het saldo als zodanig netto of simultaan af te wikkelen.

Eigen vermogen

Volgens artikel 33 van de kaderwet zelfstandige bestuursorganen vormt een zelfstandig bestuursorgaan een egalisereserve. Het verschil tussen de gerealiseerde baten van een zelfstandig bestuursorgaan en de gerealiseerde lasten van de activiteiten komt ten gunste onderscheidenlijk ten laste van de egalisereserve.

Artikel 32 van de kaderwet zelfstandige bestuursorganen stelt dat de minister kan bepalen dat er voorafgaande instemming nodig is voor het vormen van andere fondsen en reserveringen dan de egalisereserve. In artikel 68 van de CBS-wet is bepaald dat het CBS voorafgaande instemming behoeft voor het vormen van (in dit geval) een bestemmingsreserve.

Voorzieningen

Een voorziening wordt in de balans opgenomen, wanneer er sprake is van:

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden; en
- waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en
- het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

De voorzieningen worden gewaardeerd op basis van de best mogelijke schatting van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen. De personeelsvoorzieningen zijn opgenomen tegen nominale waarde. Gezien de tijdwaarde van geld niet materieel is, wijkt de waardering tegen nominale waarde niet af van de waardering tegen contante waarde.

De voorziening voor WW-verplichtingen is gevormd ter dekking van wachtgelduitkeringen aan voormalige medewerkers van het CBS. Aangezien het CBS eigen risicodragers is, wordt voor de te verwachten uitkeringen een voorziening gevormd.

De voorziening voor de regeling vervroegde uittreding is gevormd voor medewerkers die conform CAO Rijk gebruik kunnen maken van een RVU-regeling waarbij ze recht hebben op een uitkering van maximaal 24 maanden die voorafgaand aan de AOW-leeftijd wordt opgenomen.

De voorziening ambtsjubilea betreft het geschatte bedrag van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkans en leeftijd.

De voorziening langdurig zieken betreft het in de toekomst voor maximaal twee jaar doorbetalen van salarissen aan werknemers die naar verwachting blijvend door ziekte (gedeeltelijk) niet in staat zijn om hun werkzaamheden te verrichten.

Kortlopende en langlopende schulden

De grondslagen voor kortlopende en langlopende schulden zijn opgenomen onder het kopje Financiële instrumenten.

Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Verantwoording baten

Als opbrengsten worden de bedragen verwerkt die het CBS voor eigen rekening ontvangt. Bedragen die CBS voor derden ontvangt worden niet als opbrengsten verwerkt. De vooruitontvangen bedragen (zowel kort- als langlopend) worden onder de overlopende passiva opgenomen.

De bijdrage van het ministerie van EZ wordt in de staat van baten en lasten verantwoord in het boekjaar waarin de bijbehorende (wettelijke) taken zijn uitgevoerd.

De opbrengst uit aanvullende statistische diensten wordt in de staat van baten en lasten verantwoord wanneer het bedrag van de opbrengsten op betrouwbare wijze kan worden bepaald, de inning van de te ontvangen vergoeding waarschijnlijk is, de mate waarin de werkzaamheden op balansdatum zijn verricht betrouwbaar kan worden bepaald en de reeds gemaakte kosten en de kosten die (mogelijk) nog moeten worden gemaakt om de werkzaamheden te voltooien op betrouwbare wijze kunnen worden bepaald.

Indien het resultaat van bepaalde werkzaamheden tot dienstverlening niet op betrouwbare wijze kan worden bepaald, worden de opbrengsten verwerkt tot het bedrag van de kosten van de dienstverlening dat wordt gedekt door de opbrengsten.

Opbrengsten uit aanvullende statistische diensten worden in de staat van baten en lasten als baten opgenomen naar rato van het stadium van voltooiing van de werkzaamheden op verslagdatum. Het stadium van voltooiing wordt bepaald aan de hand van de tot dat moment gemaakte kosten in verhouding tot de geschatte kosten van de totaal te verrichten werkzaamheden waarbij geen rekening gehouden wordt met indexaties. Opbrengsten uit verkochte licenties worden in de staat van baten en lasten opgenomen naar rato van de looptijd van de licentie.

Verwachte verliezen op onderhanden werkzaamheden worden onmiddellijk in de staat van baten en lasten verwerkt. Het bedrag van het verlies wordt bepaald ongeacht of het project reeds is aangevangen, het stadium van realisatie van het project of het bedrag aan winst dat wordt verwacht op andere, niet gerelateerde projecten. Overige opbrengsten worden in de staat van baten en lasten opgenomen na voltooiing van de uitgevoerde werkzaamheden.

Rentebaten en rentelasten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de

desbetreffende actiefpost. Eventuele winsten of verliezen worden verantwoord onder de financiële baten en lasten.

Personeelsbeloningen

De beloningen van het personeel worden als last in de staat van baten en lasten verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Indien de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de organisatie.

De verplichting uit hoofde van beloningen tijdens dienstverband wordt gewaardeerd tegen nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichting af te wikkelen.

Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid) worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd. Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid wordt een voorziening voor langdurig zieken opgenomen. De verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting per balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (CAO en individuele arbeidsovereenkomst). Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht.

Pensioenen

Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan het pensioenfonds verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

De pensioenregeling is ondergebracht bij het ABP (Stichting Pensioenfonds ABP). Dit betreft een bedrijfstakpensioenfonds en het CBS heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in het geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het voldoen van eventuele hogere toekomstige premies.

Ontslagvergoedingen

Ontslagvergoedingen zijn vergoedingen die worden toegekend in ruil voor de beëindiging van het dienstverband. Een uitkering als gevolg van ontslag wordt als verplichting en als last verwerkt als de organisatie zich aantoonbaar onvoorwaardelijk heeft verbonden tot betaling van een ontslagvergoeding. Als het ontslag onderdeel is van een reorganisatie, worden de kosten van de ontslagvergoeding opgenomen in een reorganisatievergoeding. Zie hiervoor de grondslag onder het kopje Voorzieningen.

Ontslagvergoedingen worden gewaardeerd met inachtneming van de aard van de vergoeding. Als de ontslagvergoeding een verbetering is van de beloningen na afloop van het dienstverband, vindt waardering plaats volgens dezelfde grondslagen die worden toegepast voor pensioenregelingen. Andere ontslagvergoedingen worden gewaardeerd op basis van de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichting af te wikkelen.

Verantwoording lasten

De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen voor waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. (Voorzienbare) verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden en wordt voldaan aan de voorwaarden voor het opnemen van voorzieningen.

Belastingen

Het CBS was in 2025 niet belastingplichtig voor de omzetbelasting met uitzondering van inkomsten uit detachering voor een periode langer dan 1 jaar. Daarnaast is het CBS niet belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is volgens de indirecte methode opgesteld. Kasstromen in buitenlandse valuta's zijn herleid naar euro's met gebruikmaking van de gewogen gemiddelde omrekeningskoersen voor de betreffende periodes. Dit houdt voor de weergave van de kasstromen in dat het gerapporteerde resultaat over het boekjaar wordt aangepast voor mutaties in balansposten die geen betrekking hebben op ontvangsten en uitgaven in het boekjaar en mutaties in financieringen, voorzieningen en werkkapitaal.

Verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen het CBS en een natuurlijk persoon of entiteit die verbonden is met het CBS. Dit betreffen onder meer de relaties tussen het CBS en de bestuurders en de functionarissen op sleutelposities. Onder transacties

wordt verstaan een overdracht van middelen, diensten of verplichtingen, ongeacht of er een bedrag in rekening is gebracht. Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet-zakelijke grondslag.

Toelichting op de balans per 31 december 2025

1. Materiële vaste activa

Materiële vaste activa

	Nieuwbouw (cascomodificaties)	IT-middelen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfsmiddelen	Totaal
<i>Bedragen in duizenden euro's</i>					
Stand per 31-12-2024					
Aanschafwaarde	40.884	22.176	5.698	12.941	81.699
Cumulatieve afschrijvingen	-28.198	-15.011	-4.222	-11.009	-58.440
Boekwaarde per 31-12-2024	12.686	7.165	1.476	1.932	23.259
Mutatie boekwaarde					
Investeringsen	6.960	1.056	463	2.092	10.571
Desinvesteringsen	-1.734	-597	-370	-1.683	-4.384
Afschrijvingen boekjaar	-1.920	-2.967	-262	-682	-5.831
Cumulatieve afschrijving desinvesteringsen	1.644	596	346	1.650	4.236
Mutatie boekwaarde	4.950	-1.912	177	1.377	4.592
Stand per 31-12-2025					
Aanschafwaarde	46.110	22.635	5.791	13.350	87.886
Cumulatieve afschrijvingen	-28.474	-17.382	-4.138	-10.041	-60.035
Boekwaarde per 31-12-2025	17.636	5.253	1.653	3.309	27.851

De verbouwingen aan de panden in Den Haag en Heerlen zijn onder de investeringen nieuwbouw verantwoord.

Van de totale materiële vaste activa is een bedrag van 3,6 miljoen euro eind 2025 nog niet in gebruik genomen. Hierover wordt dus nog niet afgeschreven.

Vlottende activa

2. Vorderingen

Debiteuren

	31-12-2025	31-12-2024
<i>Bedragen in duizenden euro's</i>		
Debiteuren	3.132	3.587
Voorziening dubieuze debiteuren	-336	-322
Totaal	2.795	3.265

De voorziening dubieuze debiteuren heeft grotendeels betrekking op vorderingen op bedrijven die responsverplichtingen niet zijn nagekomen en waaraan een dwangsom en/of bestuursrechtelijke boete is opgelegd.

Overlopende activa en overige vorderingen

	31-12-2025	31-12-2024
<i>Bedragen in duizenden euro's</i>		
Vooruitbetaalde kosten	11.243	10.336
Nog te factureren projecten	7.130	7.164
Nog te ontvangen rente	300	576
Overige vorderingen	212	197
Totaal	18.885	18.273

De post "vooruitbetaalde kosten" bestaat voornamelijk uit vooruitbetaalde onderhoudscontracten en vooruitbetaalde huur.

De onder de vorderingen opgenomen post "nog te factureren" betreft het nog niet gefactureerde deel van aanvullende statistische diensten op basis van de werkvoortgang per einde boekjaar.

De nog te ontvangen rente betreft de in 2026 ontvangen rente met het betrekking tot het vierde kwartaal 2025 over de rekening-courant bij het Ministerie van Financiën.

De overige vorderingen en overlopende activa hebben voor een bedrag van 2,1 miljoen euro een looptijd van langer dan één jaar en voor een bedrag van 17,4 miljoen euro een looptijd van minder dan één jaar.

3. Liquide middelen

Liquide middelen

	31-12-2025	31-12-2024
<i>Bedragen in duizenden euro's</i>		
Bank	43.647	50.334
Totaal	43.647	50.334

In het kasstroomoverzicht is het verloop van de liquide middelen toegelicht. Het saldo van de bank staat vrij ter beschikking. Er zijn geen zekerheden gesteld. Het rentepercentage varieerde in 2025 van 1,9% tot 2,9%.

CBS heeft een debet limiet bij de rekening-courant bij het Ministerie van Financiën van 10 miljoen euro.

4. Eigen vermogen

Eigen vermogen

	Egalisatie- reserve	Bestemmings- reserve	Eigen vermogen
<i>Bedragen in duizenden euro's</i>			
Stand per 1/01/2024	961	10.000	10.961
Resultaat 2024	-221	-903	-1.124
Stand per 1/01/2025	740	9.097	9.837
Resultaat 2025	-1.119	-1.452	-2.571
Stand per 31/12/2025	-379	7.645	7.266

In 2025 is een bedrag van 1,5 miljoen euro onttrokken aan de bestemmingsreserve voor investeringen ten behoeve van het meerjarenprogramma 2024-2028.

5. Voorzieningen

Voorzieningen

	WW- verplichtingen	Regeling Vervroegde Uittreding	Jubileum uitkeringen	Langdurig zieken	Totaal*
<i>Bedragen in duizenden euro's</i>					
Stand per 31/12/2024	2.566	2.775	4.750	308	10.399
Dotatie in 2025	305	861	934	924	3.024
Onttrekking in 2025	-1.067	-1.061	-509	-267	-2.904
Vrijval in 2025	-313	0	-285	-140	-738
Stand per 31/12/2025	1.491	2.575	4.890	825	9.781

* De dotatie/vrijval van de voorzieningen wordt in de lasten verantwoord ("dotatie/vrijval voorzieningen") onder de lonen en salarissen

WW-verplichtingen

De voorziening voor WW-verplichtingen is gevormd ter dekking van wachtgelduitkeringen aan voormalige medewerkers van het CBS. Ook zonder reorganisatie kan er sprake zijn van een niet-vrijwillige beëindiging van de arbeidsrelatie met het CBS. Dit betreft met name ontslagtrajecten, eervol ontslag en expiratie van tijdelijke aanstellingen. Deze kunnen leiden tot wettelijke en bovenwettelijke uitkeringen bij werkloosheid. Aangezien het CBS eigen risicodragers is, wordt voor de te verwachten uitkeringen centraal een voorziening gevormd.

In de onderstaande tabel is de verwachte looptijd van de WW-verplichtingen weergegeven:

WW-verplichtingen

	2026	2027 t/m 2029	2030 e.v.	Totaal
<i>Bedragen in duizenden euro's</i>				
WW-verplichtingen	576	757	158	1.491
Totaal	576	757	158	1.491

Regeling Vervroegde Uittreding

De voorziening voor de regeling vervroegde uittreding is gevormd voor medewerkers die conform CAO Rijk gebruik kunnen maken van een RVU-regeling waarbij ze recht hebben op een uitkering van maximaal 24 maanden die voorafgaand aan de AOW-leeftijd wordt opgenomen.

In de onderstaande tabel is de verwachte looptijd van deze voorziening weergegeven:

Regeling Vervroegde Uittreding

	2026	2027 t/m 2029	2030 e.v.	Totaal
<i>Bedragen in duizenden euro's</i>				
Regeling Vervroegde Uittreding	1.340	1.235	0	2.575
Totaal	1.340	1.235	0	2.575

Jubileum uitkeringen

Deze voorziening betreft toekomstige verplichtingen bij 12,5-, 25-, 40- of 50-jarige ambtsjubilea. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijkans, overlevingskans en leeftijd en is gewaardeerd tegen nominale waarde. Gezien de tijdwaarde van geld niet materieel is, wijkt de waardering tegen nominale waarde niet af van de waardering tegen contante waarde. In de CAO rijk is in 2024 het recht op een gedeeltelijke jubileumuitkering opgenomen voor medewerkers die vanaf 2025 met AOW-ontslag gaan en binnen 5 jaar na hun geplande AOW-datum in aanmerking komen voor een jubileumuitkering. Dit aanvullende recht is verwerkt in de voorziening.

In de onderstaande tabel is de verwachte looptijd van deze voorziening weergegeven:

Jubileum uitkeringen

	2026	2027 t/m 2029	2030 e.v.	Totaal
<i>Bedragen in duizenden euro's</i>				
Jubileum uitkeringen	379	1.230	3.281	4.890
Totaal	379	1.230	3.281	4.890

Langdurig zieken

Deze voorziening betreft het in de toekomst voor maximaal twee jaar (het CBS draagt hierover het eigen risico) doorbetalen van salarissen aan werknemers die naar verwachting blijvend door ziekte (gedeeltelijk) niet in staat zijn om hun werkzaamheden te verrichten. De voorziening heeft een looptijd korter dan 1 jaar.

6. Langlopende schulden

Het CBS heeft in 2022 een bedrag van 19,5 miljoen euro ontvangen van het ministerie van EZ. Met deze bijdrage kan het CBS in 2023 tot en met 2028 jaarlijks een bedrag van maximaal 3,25 miljoen aanwenden voor de versterking en beveiliging van de IT. Een bedrag van 6,5 miljoen euro dat bestemd is voor de jaren 2027 tot en met 2028 is als langlopende schuld gepresenteerd. Het resterende bedrag van 3,25 miljoen euro dat bestemd is voor 2026 is als kortlopende schuld gepresenteerd.

7. Kortlopende schulden

Belastingen en premies sociale verzekeringen

	31-12-2025	31-12-2024
<i>Bedragen in duizenden euro's</i>		
Loonheffing en sociale lasten	12.970	13.202
Pensioenen	2.912	2.564
Totaal	15.881	15.766

Crediteuren

	31-12-2025	31-12-2024
<i>Bedragen in duizenden euro's</i>		
Crediteuren	2.879	3.974
Totaal	2.879	3.974

De crediteuren betreffen de per jaareinde nog niet betaalde inkoopfacturen.

Overlopende passiva en overige schulden

	31-12-2025	31-12-2024
<i>Bedragen in duizenden euro's</i>		
Vooruitontvangen bedrag Ministerie EZ	3.250	3.250
Vooruitgefactureerde baten	10.866	11.021
Nog te betalen kosten	2.532	2.596
Nog te betalen vakantie- en verlofdagen	33.477	27.994
Ontslagkosten	144	122
Overige schulden	603	422
Totaal	50.872	45.405

De vooruitgefactureerde baten betreffen het vooruitgefactureerde deel van aanvullende statistische diensten op basis van de werkvoortgang per einde boekjaar.

De nog te betalen kosten bestaan vooral uit periodieke kosten waarvan per jaareinde de facturen nog niet waren ontvangen.

De schuld voor nog te betalen vakantie- en verlofdagen is gevormd voor openstaande vakantie- en verlofdagen en betreft een berekening van het bedrag dat noodzakelijk zou zijn om de verplichting per balansdatum uit

te betalen. De schatting betreft de vermenigvuldiging van het aantal openstaande verlofuren met het uurtarief. Bij de bepaling van het uurtarief is rekening gehouden met het brutoloon, sociale lasten en het Individueel Keuzebudget. De schuld is toegenomen en zal in de toekomst nog verder toenemen doordat de CAO Rijk met ingang van 2023 meer mogelijkheden biedt om verlof te sparen.

De schuld voor ontslagkosten betreffen de nog te betalen salariskosten voor medewerkers met wie een ontslag is overeengekomen.

De schulden hebben overwegend een looptijd van minder dan één jaar.

Financiële instrumenten

Het CBS maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die het CBS blootstellen aan markt-, krediet-, en/of liquiditeitsrisico's. Het betreft financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen.

Het CBS handelt niet in deze financiële instrumenten en heeft procedures en gedragslijnen om de omvang van deze risico's te beperken. Bij het door een tegenpartij niet nakomen van aan het CBS verschuldigde betalingen blijven eventuele daaruit voortvloeiende verliezen beperkt tot de marktwaarde van de desbetreffende instrumenten. Het CBS maakt geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten.

Treasurybeleid

Het CBS neemt verplicht deel aan schatkistbankieren bij de Rijkshoofdboekhouding conform de Regeling baten-lastendiensten. De Rijkshoofdboekhouding is onderdeel van het ministerie van Financiën en is verantwoordelijk voor de administratie van de schatkist.

Schatkistbankieren houdt in dat de liquide middelen alléén gestald mogen worden op een rekening-courant bij de Rijkshoofdboekhouding en dat leningen alléén bij de Rijkshoofdboekhouding afgesloten mogen worden. Het CBS sluit zelf met de Rijkshoofdboekhouding het contract met de voorwaarden van het deposito of van de lening af.

Schatkistbankieren kan gezien worden als een centrale treasury voor publieke middelen. Het principe van schatkistbankieren is dat publiek geld de schatkist niet eerder verlaat dan noodzakelijk is voor de uitvoering van de publieke taak. Het CBS voert met het schatkistbankieren een zo risicoloos mogelijk kasgeldbeheer.

Dagelijks wordt het rekening-courantsaldo (maximaal 2 miljoen euro) met de huisbankier afgeroomd op nihil.

Kredietrisico

Het CBS loopt kredietrisico over de in de balans opgenomen vorderingen. De vorderingen zijn geconcentreerd bij overheidsinstellingen waardoor het kredietrisico beperkt is.

Liquiditeitsrisico

Het CBS bewaakt de liquiditeitspositie door middel van de meerjarenbegroting. Het CBS ziet erop toe dat voor het CBS steeds voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen. Het CBS heeft een debet limiet bij de rekening-courant bij het Ministerie van Financiën van 10 miljoen euro.

Reële waarde

De reële waarde van de in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder financiële vaste activa, vorderingen, liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Meerjarige financiële verplichtingen

	2026	2027 t/m 2031	2032 e.v.
<i>Bedragen in duizenden euro's</i>			
Huur panden Den Haag en Heerlen	8.400	44.300	16.900
Totaal	8.400	44.300	16.900

Huurpanden

De huur van het pand te Den Haag is tot en met 2033 afgesloten. De huur van het pand te Heerlen is tot en met 2034 afgesloten.

Financiële afspraken

Naar aanleiding van de bezuinigingen Rutte I en Rutte II heeft het CBS afspraken gemaakt met het ministerie van EZ over een toekomstbestendig budget voor het uitvoeren van het meerjarenprogramma. Ter versterking van het eigen vermogen van het CBS, heeft het CBS in 2017 een additionele bijdrage van 12 miljoen euro ontvangen. Dit bedrag is gerelateerd aan het restant van de taakstelling Rutte II, te weten 4 miljoen euro in 2016, 2 miljoen euro in 2017, 4 miljoen euro in 2018 en 2 miljoen euro in 2019. Daarna wordt de EZ-bijdrage aan het CBS tijdelijk voor de duur van 6 jaar met 2 miljoen euro verlaagd, van het jaar 2021 tot en met 2026.

Het CBS heeft in 2022 een bedrag van 19,5 miljoen euro vooruit ontvangen van het ministerie van EZ. Met deze bijdrage kan het CBS in 2023 tot en met 2028 jaarlijks een bedrag van maximaal 3,25 miljoen aanwenden voor de versterking en beveiliging van de IT.

Toelichting op de staat van baten en lasten over 2025

8. Baten

De baten zijn het totaal van:

- bijdrage van het ministerie van EZ;
- aanvullende statistische diensten;
- overige baten.

Bijdrage ministerie van Economische Zaken

	Realisatie 2025	Begroting 2025	Realisatie 2024
<i>Bedragen in duizenden euro's</i>			
Budgettaire bijdrage	187.970	187.970	181.641
Loon en prijsbijstelling	8.105	9.500	9.657
Extra gelden Werk Aan Uitvoering	4.212	3.000	4.000
Extra IT-gelden	3.250	3.250	3.250
Bijdrage voor extra werkzaamheden	2.857	2.190	753
Totaal	206.394	205.910	199.301

De bijdrage van EZ betreft de door het ministerie van EZ verstrekte budgettaire bijdrage. Het CBS ontvangt deze bijdrage op basis van het Meerjarenplan 2024 – 2028.

De loon- en prijsbijstelling betreft de compensatie voor de gestegen lonen en pensioenlasten.

Het CBS heeft extra middelen ontvangen om de dienstverlening te verhogen bij het aanleveren van gegevens aan het CBS en het gebruik van de informatie van het CBS. Dit is onderdeel van het programma Werk aan Uitvoering.

Bij Voorjaarsnota heeft het CBS een aanvullende bijdrage ontvangen voor extra werkzaamheden.

Aanvullende statistische diensten

Onder de aanvullende statistische diensten zijn de gerealiseerde baten voor verrichte werkzaamheden verantwoord. Hieronder zijn mede begrepen werkzaamheden waaraan de overheid een specifieke financiële bijdrage levert, baten uit hoofde van het beschikbaar stellen van data en de vergoeding voor licenties Blaise (een door het CBS ontwikkeld softwaresysteem voor computergestuurde onderzoeksmethoden).

Aanvullende statistische diensten

	Realisatie 2025	Begroting 2025	Realisatie 2024
<i>Bedragen in duizenden euro's</i>			
Aanvullende statistische diensten	48.448	48.894	48.166
Werkzaamheden waaraan de overheid een specifieke financiële bijdrage levert	0	0	901
Baten uit hoofde van het beschikbaarstellen van data	6.481	5.875	6.400
Vergoedingen voor licenties Blaise	4.542	4.831	4.267
Totaal	59.471	59.600	59.734

De verdeling van de opbrengsten per categorie naar type gebruiker is als volgt:

De verdeling van de opbrengsten per categorie naar type gebruiker

	Realisatie 2025	Begroting 2025	Realisatie 2024
<i>Bedragen in duizenden euro's</i>			
3.1 Rijksoverheid	36.061	35.876	35.342
3.2 Overige centrale overheid	6.225	6.911	6.808
3.3 Decentrale overheid	2.067	1.926	1.897
3.4 Onderwijs en Wetenschappen	474	533	525
4.1 Eurostat	2.025	2.206	2.173
4.2 Europese commissie en overige EU-instellingen	441	223	220
5.1 Private organisaties Nederland	952	786	774
5.2 Private organisatie buitenland	14	326	321
5.3 Overheidsinstellingen buitenland	53	6	6
5.4 Onderwijs en Wetenschappen buitenland	23	45	44
5.5 Buitenlandse statistische bureaus (NSI)	113	57	56
Totaal	48.448	48.894	48.166

Werkzaamheden waaraan de overheid een specifieke financiële bijdrage levert

	Realisatie 2025	Begroting 2025	Realisatie 2024
<i>Bedragen in duizenden euro's</i>			
3.1 Rijksoverheid	0	0	901
Totaal	0	0	901

Baten uit hoofde van het beschikbaarstellen van data

	Realisatie 2025	Begroting 2025	Realisatie 2024
<i>Bedragen in duizenden euro's</i>			
3.1 Rijksoverheid	937	770	839
3.2 Overige centrale overheid	611	639	696
3.3 Decentrale overheid	309	299	326
3.4 Onderwijs en Wetenschappen	2.707	2.551	2.779
4.2 Europese commissie en overige EU-instellingen	12	14	15
5.1 Private organisaties Nederland	1.541	1.315	1.433
5.2 Private organisatie buitenland	42	34	37
5.3 Overheidsinstellingen buitenland	2	2	2
5.4 Onderwijs en Wetenschappen buitenland	306	242	264
5.5 Buitenlandse statistische bureaus (NSI)	14	8	9
Totaal	6.481	5.875	6.400

Vergoedingen voor licenties Blaise

	Realisatie 2025	Begroting 2025	Realisatie 2024
<i>Bedragen in duizenden euro's</i>			
3.3 Decentrale overheid	156	15	13
3.4 Onderwijs en Wetenschappen	76	5	4
5.1 Private organisaties Nederland	208	131	116
5.2 Private organisatie buitenland	1.888	1.920	1.696
5.3 Overheidsinstellingen buitenland	144	78	69
5.4 Onderwijs en Wetenschappen buitenland	180	298	263
5.5 Buitenlandse statistische bureaus (NSI)	1.890	2.384	2.106
Totaal	4.542	4.831	4.267

Overige baten

De overige baten bestaan uit opgelegde dwangsommen en/of bestuursrechtelijke boetes aan bedrijven die responsverplichtingen niet zijn nagekomen.

9. Lasten

Lonen en salarissen

Lonen en salarissen

	Realisatie 2025	Begroting 2025	Realisatie 2024
<i>Bedragen in duizenden euro's</i>			
Lonen en salarissen eigen personeel	162.447	163.452	156.395
Dotatie reservering nog te betalen vakantie- en verlofdagen	3.428	3.500	5.352
Dotatie minus vrijval voorzieningen	2.286	0	3.205
Ingeleend personeel	8.232	8.070	9.329
Totaal	176.393	175.022	174.281

De lonen en salarissen eigen personeel zijn hoger dan in 2024. Dit is met name het gevolg van de cao-loonstijging per 1 juli 2024.

Onder de dotatie reservering nog te betalen vakantie- en verlofdagen wordt de toename van de schuld van nog niet opgenomen vakantie- en verlofdagen verantwoord.

Onder de dotatie minus vrijval voorzieningen wordt de dotatie (3,1 miljoen euro) minus de vrijval (0,7 miljoen euro) aan de personele voorzieningen verantwoord.

In 2025 waren gemiddeld 1.983 vte werkzaam voor het CBS (2024: 1.991 vte's) waarvan 1 vte werkzaam was in het buitenland.

De verdeling naar hoofddirectie is als volgt:

Gemiddeld aantal vte per hoofddirectie

	2025	2024
Economie, bedrijven en nationale rekeningen	523	527
Sociaal-economische en ruimtelijke statistieken	493	499
Bedrijfsvoering en Strategie	185	186
IT en CIO	264	255
Dataservices, research en innovatie	411	414
Overige	107	110
Totaal	1.983	1.991

Bezoldiging Directeur-Generaal

Vermelding in het kader van de Wet Normering Topinkomens (WNT).

Leidinggevende topfunctionarissen 2025

Functie(s)	drs. A. Berg	drs. J. Hurman	drs. W. van Nunspeet
	Directeur-Generaal	Plaatsvervangend Directeur-Generaal	Plaatsvervangend Directeur-Generaal
Aanvang en einde functievervulling in 2025	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 4/1
Omvang dienstverband in fte	1	1	0,842
Gewezen topfunctionaris	nee	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking	ja	ja	ja
Bezoldiging	<i>Bedragen x € 1,-</i>		
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	210.672	159.736	8.734
Beloningen betaalbaar op termijn	23.285	23.068	249
Totaal bezoldiging	233.957	182.804	8.983
Toepasselijk WNT-maximum	246.000	246.000	2.270
Motivering indien overschrijding	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t. ¹⁾

¹⁾ Van een feitelijke overtreding is géén sprake, wel van een optische overschrijding. Er is sprake van een toegestane overschrijding. Op grond van artikel 3 van de Uitvoeringsregeling van de WNT worden de uitbetaalde verlofuren (6,9K) toegerekend aan het vorige kalenderjaar. Hierdoor valt de bezoldiging binnen het van toepassing zijnde bezoldigingsmaximum. Na de toerekening aan het vorige kalenderjaar bedraagt de totale bezoldiging 2.070 euro in 2025.

Leidinggevende topfunctionarissen 2024

Functie(s)	drs. A. Berg	drs. W. van Nunspeet*	drs. J. Hurman
	Directeur-Generaal	Plaatsvervangend Directeur-Generaal	Plaatsvervangend Directeur-Generaal
Aanvang en einde functievervulling in 2024	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/7 - 31/12
Omvang dienstverband in fte	1	0,842	1
Gewezen topfunctionaris	nee	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking	ja	ja	ja
Bezoldiging	<i>Bedragen x € 1,-</i>		
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	203.599	163.907	88.632
Beloningen betaalbaar op termijn	23.679	23.493	11.148
Totaal bezoldiging	227.278	187.400	99.780
Toepasselijk WNT-maximum	233.000	196.186	117.137
Motivering indien overschrijding	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

* was tot 1/7 hoofddirecteur Bedrijfsvoering en IT en tevens plaatsvervangend directeur-generaal. Na 1/7 hebben nog afrondende werkzaamheden plaatsgevonden en is het resterende verlof opgenomen.

Bezoldiging Raad van Advies

De Raad van advies heeft onder andere tot taak de directeur-generaal desgevraagd of uit eigen beweging te adviseren over de uitvoering van de taken en bevoegdheden van de directeur-generaal. De Raad van Advies adviseert de directeur-generaal in ieder geval over:

- Het meerjarenprogramma en het werkprogramma van het CBS;
- De wijze waarop de nauwkeurigheid en de volledigheid van de van overheidswege openbaar te maken statistieken kunnen worden bevorderd zodat deze voorzien in de behoeften van praktijk, beleid en wetenschap;
- De bedrijfsvoering van het CBS en een efficiënte besteding van middelen.

De Raad van Advies bestaat eind 2025 uit 6 leden, de gezamenlijke schadeloosstelling van de Raad van Advies over 2025 bedroeg 66.459 euro. De schadeloosstellingen komen ten laste van het budget van het CBS.

Bezoldiging Raad van Advies

Raad van Advies leden	Functie	Beloning 2025	Periode benoeming	Beloning 2024
drs. M. Snel *	Voorzitter Raad van Advies	16.342	van 1-1-2024 tot 1-1-2028	15.000
prof. dr. M.G. Knoef *	Lid Raad van Advies	6.537	van 1-9-2023 tot 1-9-2027	6.000
dr. M. Dekker *	Lid Raad van Advies	13.074	van 1-1-2022 tot 1-1-2026	12.000
mr. C.M. Insinger MBA	Lid Raad van Advies	0	van 1-1-2021 tot 1-1-2025	12.000
A.M.A.E. Rakhorst	Lid Raad van Advies	6.537	van 1-1-2019 tot 1-1-2026	6.000
drs. V.G. Moolenaar *	Lid Raad van Advies	13.074	van 1-11-2024 tot 1-11-2028	6.667
dr. F.J.H. Don	Lid Raad van Advies	10.895	van 1-6-2020 tot 1-6-2028	6.000

* herbenoembaar

De vergoeding voor de Raad van Advies-leden is conform de "Regeling CBS schadeloosstelling voorzitter en leden raad van advies en adviescommissies".

Pensioenlasten en sociale lasten

Pensioenlasten en sociale lasten

	Realisatie 2025	Begroting 2025	Realisatie 2024
<i>Bedragen in duizenden euro's</i>			
Pensioenlasten	24.527	23.592	21.195
Sociale lasten	21.738	21.326	20.735
Totaal	46.265	44.917	41.930

De pensioenregeling is ondergebracht bij het ABP (Stichting Pensioenfonds ABP). Dit betreft een bedrijfstakpensioenfonds en het CBS heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in het geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het voldoen van eventuele hogere toekomstige premies. De dekkingsgraad (marktwaarde van de beleggingen uitgedrukt in een percentage van de voorziening pensioenverplichtingen volgens de grondslagen van DNB) van het ABP bedroeg ultimo 2025 123,5% (119% van de vereiste dekkingsgraad van 104% volgens DNB). Een pensioenfonds dat onder de minimale dekkingsgraad komt, moet een herstelplan afspreken met de toezichthouder.

De kenmerken van de pensioenregeling in 2025 zijn als volgt:

Pensioen systeem	Middelloodregeling
Pensioenrekenleeftijd	68 jaar
Pensioengrondslag	Pensioengevend salaris minus franchise
Nabestaande pensioen	70% van het ouderdomspensioen bij overlijden
Wezenpensioen	14% van het ouderdomspensioen
Franchise (2025)	18.500 euro
Opbouwpercentage	variërend van 1,701% tot 1,875% van de pensioengrondslag afhankelijk van de hoogte van het pensioengevend inkomen

Afschrijvingen materiële vaste activa

Afschrijvingen materiële vaste activa

	Realisatie 2025	Begroting 2025	Realisatie 2024
<i>Bedragen in duizenden euro's</i>			
Afschrijvingslasten	5.831	7.719	5.838
Totaal	5.831	7.719	5.838

De afschrijvingskosten bestaan uit afschrijvingen op cascomodificaties en afschrijvingen op IT-middelen. De afschrijvingslasten zijn lager dan begroot doordat een aantal begrote investeringen zijn uitgesteld naar 2026.

Overige bedrijfslasten

Overige bedrijfslasten

	Realisatie 2025	Begroting 2025	Realisatie 2024
<i>Bedragen in duizenden euro's</i>			
Huisvesting	12.407	13.549	12.010
Overig personeel	4.483	3.832	5.111
Bureau	5.101	5.066	4.681
Dienstreizen	3.485	3.578	3.201
Advies externen	1.857	2.159	2.557
Automatisering	13.320	14.441	12.474
Overig	3.956	3.753	4.189
Totaal	44.609	46.378	44.223

Huisvesting

In de huisvestingskosten zijn naast de huur ook de kosten voor energie en gebouw-gerelateerde kosten zoals bewaking, schoonmaak en exploitatie van het bedrijfsrestaurant, opgenomen.

Overig personeel

In de overige personele kosten zijn onder andere de kosten voor opleidingen, arbeidsmarktcommunicatie, arbodiensten en catering opgenomen.

Bureau

De bureaunkosten hebben betrekking op telecommunicatie, porti, uitbesteed drukwerk voor publicatie en kosten bibliotheek.

Dienstreizen

De reis- en verblijfskosten bestaan uit kosten voor woon-werkverkeer, reis- en verblijfskosten binnenland en reis- en verblijfskosten buitenland.

Advies externen

De advieskosten bestaan onder andere uit juridisch advies, fiscaal advies, jaarlijkse accountantskosten, en IT-advies.

Automatisering

Dit betreffen kosten voor uitbesteed beheer, onderhoud hardware en licenties.

Overige

De overige kosten bestaan uit projectgebonden kosten, kosten voor inkoop statistisch grondmateriaal en incentives.

De volgende ingediende declaraties zijn in het boekjaar uitbetaald aan de Directeur-Generaal, Plaatsvervangend Directeur-Generaal en de hoofddirecteuren:

Ingevoerde declaraties directeuren

	2025	2024
<i>Declaraties (bedragen x 1 euro)</i>		
Directeur Generaal	4.413	3.652
Plaatsvervangend Directeur Generaal (vanaf 1/7/2024) en hoofddirecteur Dataservices, research en innovatie	13.912	12.582
Plaatsvervangend Directeur Generaal en Hoofddirecteur Bedrijfsvoering en IT (tot 1/7/2024)	0	3.386
Hoofddirecteur Sociaal-economische en ruimtelijke statistieken	784	800
Hoofddirecteur IT en CIO (vanaf 1/7/2024)	3.820	4.907
Hoofddirecteur Bedrijfsvoering en strategie (vanaf 1/7/2024)	2.176	905
Hoofddirecteur Communicatie en Nieuws	3.497	3.285
Totaal	29.376	31.355

De volgende honoraria inclusief btw van de accountants zijn ten laste gebracht van het CBS:

Honoraria inclusief btw van de accountants 2025

	EY Accountants 2025	Overig Ernst & Young netwerk 2025	Totaal Ernst & Young 2025
<i>Bedragen in duizenden euro's</i>			
Onderzoek van de jaarrekening	162	0	162
Andere controleopdrachten	0	0	0
Adviesdiensten op fiscaal terrein	0	0	0
Totaal	162	0	162

Honoraria inclusief btw van de accountants 2024

	EY Accountants 2024	Overig Ernst & Young netwerk 2024	Totaal Ernst & Young 2024
<i>Bedragen in duizenden euro's</i>			
Onderzoek van de jaarrekening	155	0	155
Andere controleopdrachten	16	0	16
Adviesdiensten op fiscaal terrein	0	5	5
Totaal	171	5	176

De honoraria zijn toegerekend aan het boekjaar waarover de werkzaamheden zijn verricht.

10. Financiële baten en lasten

Rentebaten

Onder de post rentebaten zijn de renteopbrengsten over het rekening-couranttegoed bij Financiën opgenomen.

Den Haag, 25 maart 2026

Directeur-Generaal van de Statistiek

drs. A. Berg

Overige gegevens

Bepalingen inzake resultaatbestemming

Volgens artikel 33 van de kaderwet zelfstandige bestuursorganen vormt een zelfstandig bestuursorgaan een egalisatiereserve. Het verschil tussen de gerealiseerde baten van een zelfstandig bestuursorgaan en de gerealiseerde lasten van de activiteiten komt ten gunste onderscheidenlijk ten laste van de egalisatiereserve.

Artikel 32 van de kaderwet zelfstandige bestuursorganen stelt dat de minister kan bepalen dat er voorafgaande instemming nodig is voor het vormen van andere fondsen en reserveringen dan de egalisatiereserve. In artikel 68 van de CBS-wet is bepaald dat het CBS voorafgaande instemming behoeft voor het vormen van (in dit geval) een bestemmingsreserve.

Van het resultaat over 2025 van 2,6 miljoen euro negatief wordt, vooruitlopend op de goedkeuring van de minister van EZ op basis van artikel 34 lid 2 van de kaderwet zelfstandige bestuursorganen een bedrag van 1,5 miljoen euro onttrokken uit de bestemmingsreserve voor investeringen ten behoeve van het meerjarenprogramma 2024-2028. Daarnaast wordt 1,1 miljoen euro onttrokken uit de egalisatiereserve. De onttrekking van 1,5 miljoen euro uit de bestemmingsreserve is conform het besluit door de Directeur-Generaal van de Statistiek.

Controleverklaring onafhankelijke accountant

Aan: de directeur-generaal (hierna: het bestuur) van Centraal Bureau voor de Statistiek

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2025

Ons oordeel

Wij hebben de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening voor het boekjaar geëindigd op 31 december 2025 van Centraal Bureau voor de Statistiek te Den Haag gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Centraal Bureau voor de Statistiek per 31 december 2025 en van het resultaat over 2025 in overeenstemming met de Wet op het CBS, het Protocol werkafspraken EZK-CBS 2023 en de bepalingen bij en krachtens de Wet normering topinkomens (WNT);
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2025 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 1.4 Wettelijk kader van het Accountantsprotocol voor het jaarverslag van het Centraal Bureau voor de Statistiek 2020.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2025
- de staat van baten en lasten over 2025
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, Accountantsprotocol voor het jaarverslag van het Centraal Bureau voor de Statistiek 2020 en het Controleprotocol WNT 2025 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van Centraal Bureau voor de Statistiek (de organisatie) zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Onze focus op fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving

Onze verantwoordelijkheid

Hoewel wij niet verantwoordelijk zijn voor het voorkomen van fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving en van ons niet verwacht kan worden dat wij het niet-naleven van alle wet- en regelgeving ontdekken, is het onze verantwoordelijkheid om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten en dat de baten en lasten, alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Onze controleaanpak met betrekking tot frauderisico's

Wij hebben de risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in de organisatie en de omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort, alsmede de uitkomsten daarvan. Wij verwijzen naar hoofdstuk In control verklaring, onderdeel b. Risicomanagement van het jaarverslag, waarin de (fraude)risicoanalyse van het bestuur is opgenomen.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem en in het bijzonder de frauderisicoanalyse geëvalueerd alsook bijvoorbeeld de gedragscode, klokkenluidersregeling en de incidentenregistratie. Wij hebben de opzet en het bestaan

geëvalueerd van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van frauderisico's, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Wij houden rekening met het risico dat het management interne beheersmaatregelen kan doorbreken, aangezien dit risico in alle organisaties aanwezig is. Vanwege dit risico hebben wij onder meer schattingen beoordeeld op tendenties die mogelijk een risico vormen op een afwijking van materieel belang, met name gericht op belangrijke gebieden die oordeelsvorming vereisen en significante schattingsposten, zoals toegelicht in Grondslagen algemeen in de toelichting op de jaarrekening.

Ook hebben wij data-analyse gebruikt om journaalposten met een verhoogd risico te signaleren en te toetsen en de zakelijke beweegredenen of het ontbreken daarvan beoordeeld van bijzondere transacties.

Wij zijn bij het identificeren en inschatten van frauderisico's uitgegaan van de veronderstelling dat er bij de verantwoording van baten frauderisico's bestaan. Volgens onze inschatting geven met name onjuiste afgrenzing van de kosten van onderhanden aanvullende statistische diensten waarmee baten in het verkeerde boekjaar worden verantwoord aanleiding tot deze risico's. Wij hebben in reactie op het veronderstelde frauderisico onze werkzaamheden inzake de verantwoording van baten bepaald en uitgevoerd.

Wij hebben kennisgenomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij het bestuur, management, de interne accountantsdienst, juridische zaken, compliance afdeling en personeelszaken.

Uit de door ons geïdentificeerde frauderisico's, ontvangen inlichtingen en andere beschikbare informatie volgen geen specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude met een mogelijk materieel belang voor het beeld van de jaarrekening.

Onze controleaanpak met betrekking tot het risico van niet voldoen aan wet- en regelgeving

Wij hebben passende controlewerkzaamheden verricht inzake de naleving van de bepalingen van de relevante wet- en regelgeving die van directe invloed zijn op de verantwoorde bedragen en toelichtingen in de jaarrekening. Daarnaast hebben wij de omstandigheden ingeschat met betrekking tot het risico van niet-naleven van wet- en regelgeving waarvan redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze van materiële invloed kunnen zijn op de jaarrekening, op basis van onze ervaring in de sector, door afstemming met het bestuur, het lezen van notulen, het kennisnemen van rapporten van de interne accountantsdienst en het uitvoeren van gegevensgerichte werkzaamheden gericht op transactiestromen, jaarrekeningposten en toelichtingen.

Wij hebben verder kennisgenomen van advocatenbrieven en zijn door het bestuur geïnformeerd dat er geen correspondentie is geweest met toezichthouders. Wij zijn alert gebleven op indicaties voor een (mogelijke) niet-naleving gedurende de controle. Ten slotte hebben wij schriftelijk de bevestiging ontvangen dat alle bekende gebeurtenissen van niet-naleving van wet- en regelgeving met ons zijn gedeeld.

Onze controleaanpak met betrekking tot de continuïteitsveronderstelling

Zoals toegelicht in het onderdeel Algemeen van de toelichting op de jaarrekening, is de jaarrekening opgemaakt op basis van de continuïteitsveronderstelling. Bij het opmaken van de jaarrekening heeft het bestuur een specifieke beoordeling gemaakt van de mogelijkheid van de organisatie om de continuïteit te handhaven en haar activiteiten voort te zetten voor de voorzienbare toekomst.

Wij hebben de specifieke beoordeling met het bestuur besproken en professioneel-kritisch geëvalueerd. Wij hebben overwogen of de specifieke beoordeling van het bestuur op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, alle relevante gebeurtenissen en omstandigheden bevat waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten.

Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen materiële onzekerheden ten aanzien van de continuïteit geïdentificeerd. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen.

Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de organisatie de continuïteit niet langer kan handhaven.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2025 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Wet op het CBS en het Protocol werkafspraken EZK-CBS 2023 is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag, de overige gegevens en de bijlagen bij het jaarverslag 2025 in overeenstemming met de Wet op het CBS en het Protocol werkafspraken EZK-CBS 2023.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de Wet op het CBS, het Protocol werkafspraken EZK-CBS 2023 en de bepalingen bij en krachtens de WNT. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de organisatie in staat is om de werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het voornemen bestaat om de organisatie te liquideren of haar activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het

Controleprotocol WNT 2025, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. De sectie Informatie ter ondersteuning van ons oordeel hierboven bevat een informatieve samenvatting van onze verantwoordelijkheden en de uitgevoerde werkzaamheden als basis voor ons oordeel. Onze controle bestond verder onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Communicatie

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Den Haag, 25 maart 2026

EY Accountants B.V.

w.g. A.W. Slagboom-de Ruiter MSc RA

Welke statistieken maakte het CBS in 2025?

De missie van het CBS is het samenstellen en publiceren van betrouwbare en samenhangende statistische informatie die inspeelt op de behoefte van de samenleving. Dit is de kern van het werk van het CBS en daarmee van het werkprogramma. Het grootste deel van dit programma bestaat uit de productie van statistische informatie op grond van Europese wetgeving. Daarnaast bevat het onder meer de brede meerjarig gefinancierde statistiekprogramma's voor overheden. In onderstaand overzicht is opgenomen welke statistieken nieuw waren in 2025.

*deze statistiek valt onder meerdere thema's

Arbeid

- Vacatures in het onderwijs (jaarlijks)* – nieuw
- Arbeid, zorg en kinderopvang (tweejaarlijks)
- Arbeidskrachtenonderzoek Caribisch Nederland (tweejaarlijks)
- Arbeidsmarkt Zorg en Welzijn werkgevers, werknemers- en zelfstandigenpanel (kwartaal)
- Arbeidsmarkt Zorg en Welzijn (jaarlijks)
- Banen en lonen (maand, jaarlijks)
- Banen en lonen Caribisch Nederland (jaarlijks)
- Banen van werknemers (Structural Earnings Survey) en Arbeidskosten (Labour Cost Survey) (vierjaarlijks)
- Banen werknemers t.b.v. arbeidsmarktprognoses UWV (jaarlijks)
- Beroepsbevolking, arbeidsdeelname, mobiliteit (maand, kwartaal, jaarlijks)
- Cao-lonen (maand, kwartaal, jaarlijks)
- Dashboard arbeidsmigratie (jaarlijks)
- Emancipatiemonitor (tweejaarlijks)
- Enquête beroepsbevolking (maand, kwartaal, jaarlijks)
- Evaluatie Wet arbeidsmarkt in balans (kwartaal)
- Monitor kunstenaars en andere werkenden met een creatief beroep (incidenteel)
- Monitor loonverschillen m/v (tweejaarlijks)
- Nationale enquête arbeidsomstandigheden – bedrijfsongevallen Nederland (jaarlijks)
- Ontslagen werknemers door faillissement; geslacht, leeftijd, bedrijfstak (jaarlijks)
- Ontslagstatistiek (jaarlijks)
- Regionale banen van werknemers en Woon-werk afstanden naar regio (jaarlijks)*
- Statistiek op basis van de Polisadministratie - koopkrachtpariteiten (purchasing power parities) (jaarlijks)
- Statistiek op basis van de Polisadministratie - loonkloof (gender pay gap) (jaarlijks)
- Statistiek op basis van de Polisadministratie - minimumloonbanen (jaarlijks)
- Statistiek op basis van de Polisadministratie - productiestructuur (structural business statistics) (jaarlijks)
- Statistiek op basis van de Polisadministratie - werknemers geboren in buitenland (jaarlijks)

- Vaardig met vaardigheden (jaarlijks)
- Vacatures en ziekteverzuim (kwartaal, jaarlijks)
- Vakbondsmonitor (stakingen: jaarlijks, vakbonden: tweejaarlijks)
- Werkgelegenheid (tweejaarlijks)
- Werkhervatting na WW (jaarlijks)
- Zelfstandigen enquête arbeid (tweejaarlijks)

Bedrijven

- Artificial Intelligence (jaarlijks)
- Bedrijfsopbrengsten en -lasten (jaarlijks)*
- Bedrijfsvestigingen naar regionale indeling (jaarlijks)
- Bedrijvendemografie (kwartaal, jaarlijks)
- Bedrijven en fusies/overnames naar omzetklasse (eenmalig)
- Bedrijvenregister (maand, kwartaal, jaarlijks)
- Buitenlandse bedrijven in Nederland (iFATS) (jaarlijks)
- Conjunctuurenquête Nederland en conjunctuurtest (maand, kwartaal)*
- Cybersecurity Monitor (jaarlijks)
- Digitale handel en webwinkels (maand, kwartaal)
- Energiebesparingen bedrijven en woningen (jaarlijks)*
- Faillissementen (maand, kwartaal, jaarlijks)
- Familiebedrijven (jaarlijks)
- Financiën van ondernemingen (kwartaal, jaarlijks)
- Gebruik van digitale technieken door webshops (jaarlijks)
- ICT-gebruik bedrijven (jaarlijks)
- ICT, kennis en economie (jaarlijks)
- Innovatie (tweejaarlijks)
- Internationale verplaatsingen van bedrijfsactiviteiten (International Sourcing-Global Value Chains) (driejaarlijks)
- Internationaliseringsmonitor bedrijven (halfjaarlijks)*
- Internetstandaarden (jaarlijks)
- Investeringsbedrijven (jaarlijks)
- Investeringsverwachting industrie (jaarlijks)
- Korte termijn statistiek handel en diensten (maand, kwartaal, jaarlijks)*
- Korte termijn statistiek industrie; bouwnijverheid; detailhandel; energie (maand, kwartaal)*
- Monitor verduurzaming industrie (jaarlijks)
- Nederlandse zeggenschappen over buitenlandse bedrijven (oFATS) (eenmalig)
- Patenten (jaarlijks)
- Platform-economie (jaarlijks)
- Productie bouw en industrie (maand)*
- Productieprijsindex woningen en gebouwen (kwartaal, jaarlijks)*
- Productiestatistiek holdings (jaarlijks)
- Productieve uren burgerlijke en utiliteitsbouw (maand)*
- Productiviteit (jaarlijks)*
- R&D-statistieken (jaarlijks)
- Regionale economische informatie (jaarlijks)*
- Staat van het MKB (kwartaal, jaarlijks)

- Toegevoegde waarde en werkgelegenheid in het goederenvervoer, naar land van zeggenschap, 2021-2022 (eenmalig)
- Verkopen industrie naar goederengroep (jaarlijks)*
- Voorraden industrie (maand)

Bevolking en demografische ontwikkeling

- Betrokkenheid georganiseerde criminaliteit (Explaining, Preventing, Intervening in organized Crime involvement, EPIC) (eenmalig) - nieuw
- Actualisatie verkenning bevolking 2050 (vijfjaarlijks)
- Barometer culturele diversiteit (incidenteel)
- Belevingen onderzoek (jaarlijks, vierjaarlijks)
- Bevolking (week, maand, jaarlijks)
- Bevolking 15 tot 75 jaar; opleidingsniveau, wijken en buurten (jaarlijks)
- Caribisch Nederland: banen en lonen (jaarlijks)
- Caribisch Nederland: demografie (maand, jaarlijks)
- Gezondheidsenquête (jaarlijks, zesjaarlijks)*
- Oekraïense vluchtelingen (halfjaarlijks)
- Omnibus enquête Caribisch Nederland (vierjaarlijks)
- Onderzoek asielcohorten/Cohortstudie asiel en integratie (jaarlijks)*
- Persoonsnetwerken (jaarlijks)
- Prognoses demografie (driejaarlijks)
- Prognoses demografie Caribisch Nederland (jaarlijks)
- Rapportage integratie en samenleven (tweejaarlijks)
- Rapportage Syrische statushouders (tweejaarlijks)
- Sociaal-economische statusscores (jaarlijks)
- Statistiek Wet inburgering (kwartaal, jaarlijks)*
- Woonbase (set van microdatabestanden over personen, huishoudens en woningen (doorlopend))

Bouwen en wonen

- Differentiatie Woningvoorraad Eigendom (jaarlijks) - nieuw
- Woningen en niet-woningen in de pijplijn; gebruiksfunctie, regio (kwartaal) - nieuw
- Aantallen en kenmerken van Verenigingen van Eigenaren (jaarlijks)
- Bedrijfsopbrengsten en -lasten (jaarlijks)*
- Bewoond zorgvastgoed (jaarlijks)
- Bewoonde woningen; kenmerken woning en huishouden, regio, 31 december (jaarlijks)
- Bewoonde woonruimtes inclusief niet-woningen, lig- en standplaatsen (jaarlijks)
- Bewoonde woonruimten; type woonruimte en huishouden, regio, 31 december (jaarlijks)
- Bouwvergunningen woonruimten geregionaliseerd (jaarlijks)
- Bouwvergunningen woonruimten; aantal en index (maand)

- Bouwvergunningen woonruimten; type, opdrachtgever, eigendom, gemeente (kwartaal)
- Bouwvergunningen; aantal, bouwkosten, index, aard werk, bestemming (maand)
- Bouwvergunningen; bedrijfsgebouwen (kwartaal)
- Bouwvergunningen; bedrijfsgebouwen, bedrijfstak, regio (kwartaal)
- Bouwvergunningen; kerncijfers nieuwbouwwoningen; bouwkosten, inhoud, regio (kwartaal)
- Doorlooptijden nieuwbouw woningen en niet-woningen: regio, woningtype (kwartaal)
- Eigendomstanden, mutaties en stromen van woningen (jaarlijks)
- Eigendom van woonruimten (jaarlijks)
- Eigendom woningvoorraad (jaarlijks)
- Europese Enquête inkomen en leefsituatie verbeteringen (EU SILC) (jaarlijks)*
- Gemiddelde WOZ-waarde van woningen op 1 januari; eigendom, regio (jaarlijks)
- Huurverhoging woningen (jaarlijks)*
- Inputprijsindex grond-, weg- en waterbouw (GWW) (maand, kwartaal)*
- Inputsindex nieuwbouwwoningen (maand, jaarlijks)
- Koopwoning; uitgaven van eigenaren voor aanschaf en bezit woning (kwartaal, jaarlijks)
- Korte termijn statistiek industrie; bouwnijverheid; detailhandel; energie (maand)*
- Leegstandsmonitor vastgoed (jaarlijks)
- Levensloop van woningen en niet-woningen (maandelijks)
- Monitor Bewoonde nieuwbouw (jaarlijks)
- Monitoring Woningtypes Ouderenhuisvesting (eenmalig)
- Nieuwbouw en transformaties; kenmerken woning en bewoning op 31 december (jaarlijks)
- Nieuwbouwmonitor (jaarlijks)
- Nieuwbouwwoningen Woningcorporaties (halfjaarlijks)
- Outputprijsindex bouwkosten nieuwbouwwoningen (kwartaal, jaarlijks)*
- Prijsindex bestaande koopwoningen (maand, kwartaal, jaarlijks)*
- Prijsindex nieuwbouwkavels (kwartaal)*
- Prijsindex nieuwe koopwoningen (kwartaal, jaarlijks)*
- Prijsindices bouwnijverheid (maand)*
- Productie bouw en industrie (maand)*
- Productieprijsindex woningen en gebouwen (kwartaal, jaarlijks)*
- Productieve uren burgerlijke en utiliteitsbouw (maand)*
- Starters en doorstromers op de woningmarkt (jaarlijks)
- Tijdelijke woningen (halfjaarlijks)
- Transformaties en kenmerken van transformaties in de woningvoorraad (kwartaal, jaarlijks)
- Verdere uitsplitsing overige toevoegingen en onttrekkingen woningvoorraad (kwartaal, jaarlijks)
- Vergunde tijdelijke woningen (jaarlijks)
- Voorraad woningen en niet-woningen (maand, kwartaal, jaarlijks)
- Voorraad woningen en niet-woningen; mutaties, gebruiksfunctie, regio (maand, kwartaal, jaarlijks)
- Voorraad woningen; gemiddeld oppervlak; woningtype, bouwjaarklasse, regio (jaarlijks)
- Voorraad woningen; standen en mutaties vanaf 1921 (jaarlijks)
- Voorraad woningen; woningtype, oppervlakteklasse, regio (jaarlijks)
- Voorraad woningen; woningtype op 1 januari, regio (jaarlijks)
- Voortgang burgerlijke en utiliteitsbouw (maand)
- VRO dashboard subsidieregelingen woningen (eenmalig)
- Watergebruik thuis (eenmalig)

- Woningbehoefte onderzoek (driejaarlijks)
- Woningmarkt Groningen (jaarlijks)
- Zorgwoonruimten (jaarlijks)

Energie, klimaat en duurzaamheid

- Pilot energiepanel (incidenteel) - nieuw
- Verdeling energietarieven 2024 (eenmalig) - nieuw
- Aardoliestatistieken (maand, kwartaal, jaarlijks)
- Bedrijfsopbrengsten en -lasten (jaarlijks)*
- Berekening hernieuwbare energie voor koeling volgens Europese richtlijn (eenmalig)
- Caribisch Nederland: aansluitingen en productie van elektriciteit en water (jaarlijks)
- Dashboard energiesubsidies woningen, 2021-2024 (eenmalig)
- Invloed Europese richtlijn RED III op statistiek hernieuwbare energie (eenmalig)
- Elektriciteits- en gasprijzen industrie en huishoudens (halfjaarlijks)*
- Elektriciteits- en gasverbruik industrie, 2022-2023 (incidenteel)
- Elektrisch verwarmde woningen; woning- en installatiekenmerken, 2022-2024 (eenmalig)
- Energieafhankelijkheid van Nederland en de EU (jaarlijks)
- Energiebalans van Nederland (jaarlijks)
- Energiebesparingen bedrijven en woningen (jaarlijks)*
- Energiecontracten, zoals variabel/vast en voorschotbedrag (maand)
- Energie- en emissiefactoren elektriciteit (jaarlijks)
- Energie en broeikasgassen (jaarlijks)
- Energie invoer naar land van oorsprong (jaarlijks)
- Energielabels woningen, 31-12-2020 t/m 31-12-2023 (eenmalig)
- Energielevering aan bedrijven per wijk, 2023-2024 (eenmalig)
- Energieleveringen aan woningen naar energielabel en andere woningkenmerken (eenmalig)
- Energielevering bedrijven naar verbruiksklasse, 2022-2023 (incidenteel)
- Energieleveringen particuliere woningen naar energielabel (eenmalig)
- Energielevering landbouw naar verbruiksklasse, 2021 (eenmalig)
- Energiemodule (incidenteel)
- Energierekening huishoudens (maand, jaarlijks)
- Energiestatistieken t.b.v. Europese Green Deal (jaarlijks)
- Energietransitie integraal kostenbeeld (EIK) (jaarlijks)
- Energieverbruik naar klimaatsector conform EU-Richtlijn energie-efficiëntie, 2015-2024 (eenmalig)
- Energieverbruik particuliere woningen naar woningkenmerken (jaarlijks)
- Gebruik financiering SVVE en NWF voor energiebesparende maatregelen VvE's, 2023 (eenmalig)
- Groene groei: indicatoren (jaarlijks)*
- Hernieuwbare energie (maand, kwartaal, jaarlijks)
- Hoofdverwarmingsinstallatie van woningen (jaarlijks)
- Inkomens- en isolatiemaatregelensubsidie Schagen, 2023 (incidenteel)
- Internationale gegevensleveringen energie (maand, jaarlijks)
- Investerings in activiteiten ter beperking van klimaatverandering 2019-2023 (eenmalig)

- Klimaat- en energieverkenning (jaarlijks)*
- Korte termijn statistiek industrie; bouwnijverheid; detailhandel; energie (maand, kwartaal)*
- Leveringen aardgas en elektriciteit (maand, jaarlijks)
- Marktprijzen energie (jaarlijks)*
- Monitor energiearmoede (jaarlijks)
- Monitor Warmtepompen (jaarlijks)
- Primaire energiefactoren voor de EU-Richtlijn Energieprestatie Gebouwen (eenmalig)
- Productiemiddelen elektriciteit (jaarlijks)
- Regionale energiegegevens (jaarlijks)
- Uitbreiding energiestatistiek: waterstof, batterijen, stadsverwarming (jaarlijks)
- Verbeterd inzicht in energieverbruik van woningen met slimme-metergegevens (eenmalig)
- Verbeteren informatiebasis voor energieonderzoek in de glastuinbouw (eenmalig)
- Verbetering Informatievoorziening Energietransitie (VIVET) (ntb)
- Verbruik van aardgas en elektriciteit in gebouwde omgeving, naar kenmerken (maand)
- Verbruik van warmte via warmtenetten in gebouwde omgeving, naar kenmerken (jaarlijks)
- Verkoopcijfers warmtepompen (jaarlijks)
- Voorraden Diesel en Scheepsdiesel in Nederland (maand)
- Warmtemonitor, update enkele tabellen tot en met 2023 (incidenteel)
- Winning en omzetting energie (maand, kwartaal, jaarlijks)

Financiële en zakelijke diensten

- Bedrijfsopbrengsten en -lasten (jaarlijks)*
- Korte termijn statistiek handel en diensten (maand, kwartaal, jaarlijks)*

Gezondheid en welzijn

- Monitor landelijke Wmo-indicatoren (jaarlijks) - nieuw
- Regionale monitor dakloosheid (jaarlijks) - nieuw
- Arbeidsmarkt Zorg en Welzijn monitor 2.0 (kwartaal, jaarlijks)
- Bedrijfsopbrengsten en -lasten (jaarlijks)*
- Beleidsinformatie jeugd (halfjaarlijks)
- Beleidsinformatie veilig thuis (halfjaarlijks)
- Daklozenmonitor (jaarlijks)
- Diagnose Behandeling Combinaties (DBC) - geestelijke gezondheidszorg (jaarlijks)
- Diagnose Behandeling Combinaties (DBC) - medisch specialistische zorg (jaarlijks)
- Doodsoorzaken (kwartaal, jaarlijks)
- Financiële kengetallen zorginstellingen (jaarlijks)
- Gemeentelijke monitor sociaal domein (halfjaarlijks)
- Geneesmiddelen (jaarlijks)
- Gestandaardiseerd sterftecijfer (Hospital Standardised Mortality Ratio) (jaarlijks)
- Gezondheidsenquête (jaarlijks, zesjaarlijks)*
- Gezondheidsmonitor (vierjaarlijks)
- Huisartsenzorg (jaarlijks)

- Impactmonitor huiselijk geweld en kindermishandeling (halfjaarlijks)
- Informele Hulp en Ondersteuning (incidenteel)
- Landelijke basisregistratie ziekenhuiszorg (jaarlijks)
- Landelijke jeugdmonitor (doorlopend)
- Langdurige zorg (jaarlijks)
- Leefstijlmonitor (jaarlijks)
- Medisch geschoolden (jaarlijks)
- Monitor abonnementstarieven Wmo (jaarlijks)
- Monitor langdurige zorg (kwartaal, jaarlijks)
- Nederland in beeld (kwartaal, jaarlijks)
- Onderzoek beleving woonomgeving (jaarlijks)
- Orgaandonatie (jaarlijks)
- Perinatale en zuigelingensterfte (jaarlijks)
- Sociale samenhang & welzijn (jaarlijks)
- Staat van volksgezondheid & zorg (doorlopend)
- Wanbetalers zorgverzekering (jaarlijks)
- Zorginstellingen (jaarlijks)
- Zorgkosten Zorgverzekeringswet (jaarlijks)
- Zorgpraktijken en zorgaanbieders (jaarlijks)
- Zorgrekeningen (jaarlijks)

Handel en horeca

- Bedrijfsopbrengsten en -lasten (jaarlijks)*
- Korte termijn statistiek handel en diensten (maand, kwartaal, jaarlijks)*
- Korte termijn statistiek industrie; bouwnijverheid; detailhandel; energie (maand)*

Industrie

- Bedrijfsopbrengsten en -lasten (jaarlijks)*
- Energieverbruik industrie (jaarlijks)
- Korte termijn statistiek industrie; bouwnijverheid; detailhandel; energie (maand)*
- Productie bouw en industrie (maand)*
- Verkopende industrie naar goederengroep (jaarlijks)*

Inkomen, ongelijkheid en armoede

- Populatie pensioenaanspraken 2021-2022 (eenmalig) - nieuw
- Data Delen Armoede en Schulden, fase 1 schuldhulpdata (jaarlijks) - nieuw
- Data Delen Armoede en Schulden, fase 2 vroegsignalering (jaarlijks) - nieuw
- Armoede en sociale uitsluiting (tweejaarlijks)
- Budgetonderzoek (vijfjaarlijks)

- Consumenten conjunctuuronderzoek (maand)
- Consumptieve bestedingen (maand)*
- Erfenissen (jaarlijks)
- Europese enquête inkomen en leefsituatie verbeteringen (EU SILC) (jaarlijks)
- Maatstaven financiële verhoudingswet (jaarlijks)
- Inkomen en consumentenvertrouwen (maand, jaarlijks)
- Inkomen, koopkracht, ijkpunt sociaal minimum Caribisch Nederland (jaarlijks)
- Inkomenspositie nabestaanden (eenmalig)
- Integraal inkomens- en vermogensonderzoek (jaarlijks)
- Schuldenproblematiek in beeld (jaarlijks)
- Vermogensoverdrachten (jaarlijks)

Internationale handel, globalisering en waardeketens

- Internationale handel Caribisch Nederland (kwartaal)
- Internationale handel diensten (kwartaal, jaarlijks)
- Internationale handel goederen (maand, kwartaal, jaarlijks)
- Internationale waardeketens (jaarlijks)
- Internationalisering en globalisering (jaarlijks)
- Internationaliseringsmonitor bedrijven (halfjaarlijks)*
- Monitor Nederland handelsland (jaarlijks)

Landbouw

- Biologische landbouw (jaarlijks)
- Financiële gegevens landbouwbedrijven (kwartaal, jaarlijks)
- Landbouwgrond; koop- en pachtprizen, gras- en bouwland, regio (jaarlijks)*
- Landbouwprizen; input- en outputprizen (kwartaal)*
- Landbouwtelling /Integrated Farm Statistics (jaarlijks, driejaarlijks)
- Meststatistieken en mineralenbalansen (kwartaal, jaarlijks)*
- Monitor staat van landbouw en voedsel (jaarlijks)
- Oogstramingen (jaarlijks)
- Veestapels en dierlijke productie (maand, (half)jaarlijks)
- Visserij en aquacultuur (maand, jaarlijks)

Macro-economie

- Arbeidskostenindex (kwartaal)
- Beleids Analyse Team lab (jaarlijks)
- BBP Caribisch Nederland (jaarlijks)

- Conjunctuurbeeld en conjunctuurklok (maand, kwartaal)
- Conjunctuurenquête Nederland en conjunctuurtest (maand, kwartaal)*
- Consumptieve bestedingen (maand)*
- Financieringsmonitor (jaarlijks)
- Indicatoren Nederlandse conjunctuur (maand)
- Kosten bedrijfsvoering Bonaire (eenmalig)
- Landbouwrekeningen (jaarlijks)
- Monitor brede welvaart (jaarlijks)
- Monitor brede welvaart Caribisch Nederland (jaarlijks)
- Monitor macro-economische context Caribisch Nederland (eenmalig)
- Nationale rekeningen (kwartaal, jaarlijks)
- Natuurlijk kapitaalrekeningen Nederland (ntb)
- Productiviteit (jaarlijks)*
- Regionale rekeningen (jaarlijks)*
- Toerismerekeningen (jaarlijks)*

Natuur en milieu

- Waterketen in beeld (eenmalig) - nieuw
- Bedrijfsafval (jaarlijks)
- Bedrijfsopbrengsten en -lasten (jaarlijks)*
- Drinkwater huishoudens (eenmalig)
- Gemeentelijk afval (jaarlijks)
- Gewasbeschermingsmiddelen in de landbouw (jaarlijks, vierjaarlijks)
- Groene groei: indicatoren (jaarlijks)*
- Indicatoren delfstoffen(winning) (jaarlijks)
- Klimaat- en Energieverkenning (jaarlijks)*
- Kosten en financieringen milieu overheid (jaarlijks)
- Kwaliteitsborging monitoring Kaderrichtlijn Marien (jaarlijks)
- Landelijk Meetnet Flora (jaarlijks)
- Materiaalmonitor (halfjaarlijks)
- Meststatistieken en mineralenbalansen (kwartaal, jaarlijks)*
- Milieukosten bedrijven (jaarlijks)
- Milieurekeningen (jaarlijks)
- Natuurstatistieken (jaarlijks)
- Provinciale natuurgraadmeters (jaarlijks)
- Staat van de Waddenzee (fase2) (eenmalig)
- Verbeterprogramma VHR-monitoring (eenmalig)
- Vervolg wildtellingen (eenmalig)
- Vleermuizentrends Urbane Soorten (MUS) (eenmalig)
- Voetafdrukken (jaarlijks)
- Water gebruik Bonaire St Eustasius (eenmalig)
- Waterketen in beeld (eenmalig)
- Waterstatistieken (jaarlijks)
- Winning oppervlakedelfstoffen (jaarlijks)

Nederland regionaal

- Basis meerjarenprogramma provincie Limburg (jaarlijks) – nieuw
- Cijfers op de kaart (jaarlijks)
- Geografische indelingen (jaarlijks)*
- Kerncijfers wijken en buurten (doorlopend)
- Maatstaven Financiële verhoudingswet (jaarlijks)
- Nabijheidsstatistieken bibliotheken (jaarlijks)
- Nabijheidsstatistieken voorzieningen (jaarlijks)
- Regiomonitor regio Groningen-Assen (halfjaarlijks)
- Regionale banen van werknemers en Woon-werk afstanden naar regio (jaarlijks)*
- Regionale economische informatie (jaarlijks)*
- Regionale indelingen (jaarlijks)
- Regionale kerncijfers Nederland (jaarlijks)
- Regionale rekeningen (jaarlijks)*
- Statistieken provincie Limburg (jaarlijks)
- Wijk- en buurtindelingen (jaarlijks)

Onderwijs

- Jongeren niet in onderwijs en niet aan het werk (incidenteel) – nieuw
- Vacatures in het onderwijs (jaarlijks)* – nieuw
- Aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt (jaarlijks)
- Bedrijfsopleidingen (vijfjaarlijks)
- Diploma's en certificaten (jaarlijks)
- Gepromoveerden onderzoek (vijfjaarlijks)
- Hoogst behaald onderwijsniveau (kwartaal, jaarlijks)
- Leven lang leren/deelname aan leeractiviteiten (jaarlijks, vijfjaarlijks)
- Nationaal cohort onderzoek (jaarlijks)
- Onderwijs OCW in cijfers (jaarlijks)
- Onderwijsdeelnemers (jaarlijks)
- Onderwijsindicatoren voor Eurostat, OESO, Unesco (jaarlijks)
- Onderwijsinstellingen (jaarlijks)
- Onderwijzend personeel (jaarlijks)
- Opleidingsniveaubestand (jaarlijks)
- Overheidsuitgaven aan onderwijs (jaarlijks)
- Regulier onderwijs stroom- en cohortcijfers (jaarlijks)
- Risico-indicatoren onderwijsachterstanden (jaarlijks)
- Schoolloopbanen (learning mobility) (jaarlijks)
- Schoolverlatersonderzoek (jaarlijks)
- Studeren in het buitenland (jaarlijks)
- Uitgaven onderwijs (jaarlijks)
- Voortijdig schoolverlaten (jaarlijks)

Overheid en politiek

- Achtmeting Kwaliteitsstelsel Basisregistraties (jaarlijks)
- Begrotingen decentrale overheden (jaarlijks)
- EMU-saldo decentrale overheden (jaarlijks)
- Sociale bescherming (European System of Social Protection Statistics) (jaarlijks)*
- Overheidsfinanciën (kwartaal, jaarlijks)
- Voorwaardelijke verplichtingen van de overheid (jaarlijks)

Prijzen

- Brandstofprijzen (week, maand, kwartaal)
- Consumentenprijsindexcijfers (maand)
- Consumentenprijsindex Caribisch Nederland (kwartaal, jaarlijks)
- Dienstenprijzenstatistiek (kwartaal)
- Elektriciteits- en gasprijzen industrie en huishoudens (halfjaarlijks)*
- Gemiddelde energietarieven voor consumenten (maand)
- Gemiddelde prijzen (jaarlijks)
- Gemiddelde verkoopprijzen bestaande koopwoningen naar gemeente (jaarlijks)
- Huizenprijsindex (bestaande en nieuwe koopwoningen) - Nederland totaal (kwartaal, jaarlijks)
- Huizenprijsindex (bestaande en nieuwe koopwoningen) - provincie (kwartaal)
- Huurverhoging Woningen (jaarlijks)*
- Inputprijsindex bouwkosten nieuwbouwwoningen (maand, kwartaal, jaarlijks)
- Inputprijsindex grond-, weg- en waterbouw (GWW) (maand, kwartaal)*
- Koopkrachtpariteiten (halfjaarlijks)
- Landbouwgrond; koop- en pachtprizen, gras- en bouwland, regio (jaarlijks)*
- Landbouwprijzen; input- en outputprijzen (kwartaal)*
- Marktprijzen energie (jaarlijks)*
- Outputprijsindex bouwkosten nieuwbouwwoningen (kwartaal, jaarlijks)*
- Prijsindex bestaande koopwoningen (maand, kwartaal, jaarlijks)*
- Prijsindex bestaande koopwoningen Bonaire (jaarlijks)
- Prijsindex bestaande koopwoningen - COROP-gebieden (kwartaal, jaarlijks)
- Prijsindex bestaande koopwoningen - provincie en G4 (kwartaal, jaarlijks)
- Prijsindex bestaande koopwoningen - woningtypen (kwartaal, jaarlijks)
- Prijsindex commercieel vastgoed (kwartaal)
- Prijsindex nieuwbouwkavels (kwartaal)*
- Prijsindex nieuwe koopwoningen (kwartaal, jaarlijks)*
- Prijsindices bouwnijverheid (maand)*
- Prijsvergelijkingen Caribisch Nederland (jaarlijks, driejaarlijks)
- Producentenprijzen (maand, jaarlijks)
- Productieprijsindex woningen en gebouwen (kwartaal, jaarlijks)*

Ruimte

- Advies woningtelling Caribisch gebied (eenmalig) – nieuw
- Grensverkeer Nabijheid van voorzieningen (pilot) – nieuw
- Bevolkingsgroepen op Postcode5 niveau (jaarlijks)
- Genderongelijkheid en klimaat (jaarlijks)
- Geografische indelingen (jaarlijks)*
- Informatieverstrekking isolatieopgave provincie Drenthe (jaarlijks)
- Lengte van wegen, spoorwegen en waterwegen (jaarlijks)
- Monitor Nieuwe Omgevingswet (jaarlijks)
- Nieuw Bestand bodemgebruik (NBBG) (jaarlijks)
- Postcode- en vierkantstatistieken (jaarlijks)

Sociale zekerheid

- Bijstandsfraude en -debiteurenstatistiek (kwartaal, jaarlijks)
- Bijstandsuitkeringenstatistiek (maand, kwartaal, jaarlijks)
- Pensioen- en AOW-aanspraken - ouderdomspensioen (jaarlijks)
- Pensioen- en AOW-aanspraken - partnerpensioen (jaarlijks)
- Personen met een uitkering (kwartaal)
- Sociale bescherming (European System of Social Protection Statistics) (jaarlijks)*
- Sociale verzekeringen (maand, kwartaal, halfjaarlijks)
- Stapelingsmonitor (jaarlijks)
- Statistiek Re-integratie door gemeenten (maand, kwartaal, jaarlijks)
- Statistiek Wet inburgering (kwartaal, jaarlijks)*
- Uitkeringen en re-integratie- of participatievoorzieningen (Labour Market Policy) (jaarlijks)
- Verdeelmodel inkomensdeel en participatiebudget (jaarlijks)

Veiligheid, rechtsbescherming en ondermijnende criminaliteit

- Asiel en migratie (jaarlijks)
- Asiel en verblijf (maand, kwartaal, jaarlijks)
- Dataportaal politie (maand)
- Data alliantie strafrechtketen (doorlopend)
- Gemeentelijke benchmark statushouders en integratie (kwartaal, jaarlijks)
- Geregistreerde criminaliteit (jaarlijks)
- Jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering (halfjaarlijks)
- Kenmerken politiepersoneel (halfjaarlijks)
- Monitor online criminaliteit (jaarlijks, tweejaarlijks)
- Monitor zelfgerapporteerde Jeugddelinquentie (tweejaarlijks)

- Onderzoek asielcohorten/ Cohortstudie asiel en integratie (jaarlijks)*
- Prevalentiemonitor huiselijk geweld en seksueel grensoverschrijdend gedrag (tweejaarlijks)
- Rechtsbijstand (jaarlijks)
- Schuldsanering (jaarlijks)
- Slachtofferhulp (jaarlijks)
- Statistiek Wet inburgering (kwartaal, jaarlijks)*
- Tenuitvoerlegging (jaarlijks)
- Veiligheidsmonitor (tweejaarlijks)
- Verdachten- en slachtoffermonitor (maand)
- Vervolg en berechting (jaarlijks)
- Zicht op ondermijning (halfjaarlijks)
- Zicht op ondermijning - vakantieparken (halfjaarlijks)

Verkeer en vervoer

- Achterlandstatistieken (jaarlijks)
- Autobezit gemeente Amersfoort (eenmalig)
- Autobezit van huishoudens in Zuid-Holland, 31 december 2022 (eenmalig)
- Basisinformatie goederenvervoer (jaarlijks)
- Bestelauto's EZ zones (eenmalig)
- Binnenvaart (kwartaal, jaarlijks)
- Buisleidingtransport (jaarlijks)
- Circulaire economie: goederenstromen (jaarlijks)
- Containerketens (maandelijks)
- Elektriciteitsaansluitingen bedrijven met wagenpark (eenmalig)
- Elektrische voertuigen Noord-Brabant (eenmalig)
- Emissies wegverkeer (jaarlijks)
- Geharmoniseerd bestand goederenvervoer (jaarlijks)
- Goederenvervoer dashboard (week)
- Grant Bezorgdiensten (eenmalig)
- Grant Verkeersprestaties/Fietsen/Lopen (eenmalig)
- In-, uit- en doorvoer van goederen (jaarlijks)
- Inkomende goederen via zeeschip vallend onder HNS-verdrag (eenmalig)
- Innovatie ODiN 2024 (eenmalig)
- Jaarkilometrages bedrijfsvoertuigen (eenmalig)
- Korte termijn statistiek handel en diensten (maand, kwartaal, jaarlijks)*
- Luchtvaart (maand, jaarlijks)
- Luchtvaart Caribisch Nederland (maand)
- Maritieme monitoren (jaarlijks)
- Motorvoertuigenpark (jaarlijks)
- Nabijheidsstatistiek (halfjaarlijks)
- Onderweg in Nederland (jaarlijks)
- Personenauto's naar postcode-6 Staatsliedenbuurt Gemeente Schiedam, 2025 (eenmalig)
- Provinciale mobiliteitsindicatoren Limburg (jaarlijks)
- Rijbewijzen (jaarlijks)
- Rustplaatsen (jaarlijks)

- Snelle indicatoren goederenvervoer (jaarlijks)
- Spoorvervoer (kwartaal, jaarlijks)
- (Stads)logistiek met behulp van Vehicle Emission Shipment Data Interface (VESDI) (doorlopend)
- Standplaats lease-auto's (jaarlijks)
- Verdeling van personenauto's naar gemeente en provincie (jaarlijks)
- Verkeersgegevens ten behoeve van emissieregistratie (jaarlijks)
- Verkeersprestaties (jaarlijks)
- Vervoer gevaarlijke stoffen (jaarlijks)
- Vooronderzoek autoverkoop naar inkomen (eenmalig)
- Wegtypeverdeling voor vrachtvoertuigen en personenauto's (eenmalig)
- Wegvervoer (kwartaal, jaarlijks)
- Zeevaart (kwartaal, jaarlijks)

Vrije tijd en cultuur

- Bibliotheek (leden) statistieken (jaarlijks, tweejaarlijks)
- Cultuur (jaarlijks)
- Dagtoerisme (jaarlijks)
- ICT-gebruik huishoudens (jaarlijks)
- Logiesaccommodaties - kernindicatoren van logiesaccommodaties (jaarlijks)
- Logiesaccommodaties - bezoek van toeristen en zakenreizigersinventarisatie (jaarlijks)
- Sportrekeningen (tweejaarlijks)
- Sportstatistieken (tweejaarlijks, driejaarlijks)
- Toerisme Caribisch Nederland (kwartaal)
- Toerismerekeningen (jaarlijks)*
- Uitbreiding productiestatistieken voor recreatie en cultuur (jaarlijks)
- Vakantieonderzoek (jaarlijks)
- Vrijetijdsonderzoek (tweejaarlijks)

Resultaten 2025

Maatschappelijke opgaven centraal

Armoede en ongelijkheid	Onderzoek naar verhuizen onder kinderen in de basisschoolleeftijd en samenhang met andere 'life events'.	In uitvoering	
	Microdata over nabestaanden van overleden personen en afstanden tussen adressen van verhuisde personen.	Afgerond	
	Haalbaarheidsonderzoek naar uitbreiding bestaande uitkomsten met meer verschillen tussen bevolkingsgroepen en meer spreiding in uitkomsten	Afgerond	
	Microdata over energiecontracten van huishoudens	In uitvoering	
	Vorbereiding van microdata over vroeg gesignaleerde betalingsachterstanden op huur, energie, water en zorgverzekering	In uitvoering	
	Cijfers en microdata over schuldhulpverlening door gemeenten	In uitvoering	
	Aanvullende cijfers en microdata over armoede volgens nieuwe meetmethode	Afgerond	
	Publicatie met regionale detaillering over ervaren kansenongelijkheid	Afgerond	
	Klimaat en duurzaamheid	Indicatoren klimaatimpact drukfactoren	Afgerond
		Methoderapport en indicatoren over klimaatimpact op de economie	Afgerond
Publicatie klimaatimpact op biodiversiteit		In uitvoering	
Onderzoeksrapport hittestress		In uitvoering	
Longread hittestress adaptatie en jaarlijkse levering indicatoren		Geannuleerd	
Extern artikel en opname van de Natuurlijke kapitaalrekening in de adaptatiemonitoring		Geannuleerd	
Longread en betere duiding biodiversiteit trends		In uitvoering	
Publicatie en opname van resultaten over de economische afhankelijkheid van biodiversiteit		In uitvoering	
Energieproductie van warmtepompen		Afgerond	
Microdataset warmtelevering op aansluitingsniveau		Afgerond	
Tabel eindverbruik woningen naar toepassing (zoals verwarming, tapwater, koken)		In uitvoering	
Infrastructuur voor het laden van elektrische voertuigen in Nederland in kaart		In uitvoering	
Hoeveelheid geladen elektriciteit in voertuigen		In uitvoering	
Onderzoek naar gedrag huishoudens t.a.v. energietransitie		In uitvoering	
Wonen		Klimaatuitgaven en -investeringen: methodebeschrijvingen, eerste tabellenset, artikel	Afgerond
	Betere en snellere statistieken op regionaal niveau, zoals over nieuwbouw en -vergunningen, bouw-gestart meldingen, doorlooptijden, sloop en -vergunningen, transformaties	Afgerond	
	Eerste prototype Vastgoedbase voor een nog te bepalen sector	Afgerond	
	Onderzoeken naar prijsontwikkeling in relatie tot inkomen/vermogen en naar woonomgeving en kwetsbaarheid	Afgerond	
Demografische ontwikkeling	Monitor arbeidsmarkt mobiliteit	In uitvoering	
	Onderzoek naar arbeidspositie van mantelzorgers	Afgerond	
	Vooronderzoek zorgpaden van ouderen	Afgerond	
	Verbetering afbakening van institutionele huishoudens	In uitvoering	
Globalisering & waardeketens	Onderzoek naar internationale afhankelijkheden en verwevenheden van Nederlandse regio's	In uitvoering	
	Uitbreiden van onderzoek naar Nederlandse afhankelijkheden van (kritieke) grondstoffen en producten waar deze in verwerkt zijn	In uitvoering	
	Verdiepen en verbreden statistieken over (internationale) bedrijvigheid en positie van bedrijven in ketens	In uitvoering	

Digitalisering, kennis en economie	Eerste versie van een AI-monitor	In uitvoering
Flexibele statistiekproductie	50% van de statistiekprocessen voldoet op een of meerdere onderdelen aan de uitgangspunten van de interne verandertrajecten	In uitvoering
IT	Private cloud-omgeving	In uitvoering
	AI ingezet als ondersteuning bij softwareontwikkeling en het herkennen van cyber security dreigingen	In uitvoering
Metadata	Start gemaakt met ontwikkeling Integraal Statistiek Platform	Afgerond
	Nieuw metadatamanagementsysteem	In uitvoering
	Kwalitatief hoogwaardige en actuele borging van 90% van de metadaten van (micro)databestanden die de basis vormen van StatLine	Afgerond

Toegang tot data vergroten

Verbetering vindbaarheid CBS-output	Gebruikersbehoeften m.b.t. cbs.nl zijn verwerkt in het herontwerp van de CBS-website	Afgerond
	Operationeel dataplatform om zoeken en vinden op cbs.nl te versterken.	In uitvoering
Vernieuwing online statistische databank StatLine	De huidige StatLine-tabellen zijn beschikbaar in SDMX- formaat in een nieuwe gebruikersomgeving	In uitvoering
Microdata	Groter gebruiksgemak en efficiëntere bedrijfsvoering door een selfservice portal	Afgerond
Veilig data delen	Ontwerp voor veilig data delen	In uitvoering
Datagovernanceverordening	Omgeving voor gemachtigde instellingen om data te bewerken volgens de grondslag van de datagovernanceverordening	In uitvoering

Behoud hoge kwaliteit

Investeren in hoogwaardig personeel	5% meer unieke deelnemers aan interne opleidingen via de CBS Academy	Afgerond
	10% meer interne mobiliteit bij medewerkers die langer dan 10 jaar in een functie zitten	Geannuleerd
	Herijkt Leiderschapsprofiel	Afgerond
	Start Young Professional Program	Afgerond
Privacybescherming en informatiebeveiliging	Voldoen aan de (aanvullende) eisen die uit de Cyberbeveiligingswet voortvloeien	In uitvoering
	Externe audit ISO27001 en privacy audit	Afgerond
	E-learning Informatiebeveiliging introduceren voor alle medewerkers	Afgerond
	E-learning privacybescherming introduceren voor alle medewerkers	In uitvoering
Regeldruk	10 processen hanteren nieuwe pseudonimiseermethode	In uitvoering
	Bedrijvenportaal voor minimaal 9 onderzoeken en minimaal 12k bedrijven	In uitvoering
Innovatieve dataverzameling	Kortere invultijd voor kleine bedrijven voor productiestatistiekvragenlijsten	Afgerond
	Smart Survey: app voor Budgetonderzoek gereed	Afgerond
Doorlopende reputatiemeting	Vooronderzoek nieuwe reputatiemeting onder 600 personen	Afgerond
	Continue reputatiemonitor in gebruik	Afgerond

Bedrijfsvoering

Kwaliteitszorg	Externe audit ISO9001	Afgerond
	Uitvoering interne auditplan	Afgerond
	Invoering Integraal Management Systeem	In uitvoering
Transparantie in informatie	Transparantie en openbaarheid in inwerkprogramma nieuwe medewerkers	Afgerond
	Volwassenheidsniveau informatiehuishouding tussen 3 en 4	In uitvoering
	Openbaar maken contracten en samenwerkingsovereenkomsten	In uitvoering
Verduurzaming	Klimaatdoelstelling: maximale uitstoot (scope 1 en 2) 1.100 ton CO2	Afgerond
Handhaving	Responsdoelstelling verplichte statistieken 95%	In uitvoering

Prestatie-indicatoren

De prestatie-indicatoren van het CBS hebben een functie als (extern) verantwoordingsinstrument en als (intern) sturingshulpmiddel. Alle indicatoren samen geven een beeld van de prestaties van het CBS, zowel op het gebied van de kerntaken als van de bedrijfsvoering. Voor de indicatoren die in 2024 nieuw of gewijzigd zijn, is bij de realisatie 2023 "n.v.t." vermeld. Onder de tabel is een toelichting opgenomen voor enkele indicatoren waarvan de realisatie afwijkt van de streefwaarde.

Nr	Definitie	Aandachtsgebied	Streefwaarde	Realisatie 2024	Realisatie 2025
Maatschappelijke opgaven centraal					
1.1	Gebruik in de media (excl. sociale media)	Aantal berichten in de media waarin het CBS wordt genoemd	Minimaal 72k	120k	118k
1.2	Klimaatneutrale organisatie*	Uitstoot CO ₂ scope 1 en 2	Jaarlijkse afname tot CO ₂ -neutraal in 2030 (in 2024: 1.314 ton CO ₂ uitstoot scope 1 en 2)	1.095 ton CO ₂	1.048 ton CO ₂
Toegang tot data vergroten					
2.1a	Tevredenheid over microdataservices	Gemiddelde van rapportcijfers die onderzoekers geven over microdataservices	Minimaal 7,8	7,6	7,6
2.1b	Gebruik van microdata-services*	Aantal projecten dat instellingen (aantal) en onderzoekers (aantal) in een jaar hebben uitgevoerd	600 projecten 180 instellingen 1.200 externe onderzoekers	911 projecten 226 instellingen 1.902 externe onderzoekers	946 projecten 235 instellingen 1.900 externe onderzoekers
2.2a	Tevredenheid over Infoservice	Gemiddelde van de rapportcijfers die gebruikers van Infoservice geven na afloop van een vraag om informatie	Minimaal 8,0	7,9	8
2.2b	Gebruik van Infoservice*	Aantal informatieverzoeken dat de infoservice ontvangt in een jaar	Jaarlijkse afname van 2% tot 10.000 in 2028 (in 2024: 10.600)	9.700	19.000
2.3a	Tevredenheid over website*	Gemiddelde van rapportcijfers die gebruikers geven over de website	Minimaal 7,5	7,8	6,5
2.3b	Gebruik van de website	Aantal bezoeken aan de website in een jaar	Minimaal 10 miljoen	10,5 miljoen	9 miljoen
2.4	Gebruik van open data	Aantal geautomatiseerde opvragingen uit open datasets (voor gebruik via apps en voor bulkgebruik)	Minimaal 140 miljoen	231 miljoen	668 miljoen

Behoud hoge kwaliteit**Statistieken**

3.1a	Punctualiteit nieuwsberichten	Percentage op de geplande datum gepubliceerde berichten	Minimaal 99%	99,5%	99,3%
3.1b	Punctualiteit Eurostatleveringen	Percentage op of voor de voorgeschreven cq afgesproken deadline gerealiseerde leveringen van EU-verplichtingen aan Eurostat	Minimaal 99%	99,4%	99,6%
3.2a	Nauwkeurigheid raming bbp	Het aantal keer dat de definitieve kwartaalcijfers voor de volumeraming BBP van een jaar meer dan 0,75 procentpunt afwijken van de flash-ramingen	Voor minimaal 3 kwartalen van een jaar moet de afwijking kleiner zijn dan 0,75 procentpunt	Voor verslagjaar 2021 was de afwijking voor geen enkel kwartaal kleiner dan 0,75 procentpunt.	Voor verslagjaar 2022 was de afwijking drie kwartalen kleiner dan 0,75 procentpunt.
3.2b	Nauwkeurigheid snelle raming CPI*	Het aantal keer dat de reguliere maandpublicatie van de consumentenprijsindex (CPI) meer dan 0,2 procentpunt afwijkt van de gepubliceerde snelle raming van de CPI	Voor maximaal 3 maanden van een verslagjaar geldt dat de afwijking groter is dan 0,2 procentpunt	In 2024 zijn er geen bijstellingen geweest van de Inflatie conform Nederlandse definities. De HICP is in 2024 1 keer 0,1 procentpunt bijgesteld tussen snelle en reguliere raming.	In 2025 zijn er geen bijstellingen geweest van de Inflatie conform Nederlandse definities. De HICP is in 2025 2 keer 0,1 procentpunt bijgesteld tussen snelle en reguliere raming.
3.3a	Juistheid nieuwsberichten	Percentage berichten dat niet is vervangen door een gecorrigeerd bericht met een erratumvermelding	Minimaal 99%	98,3%	96%
3.3b	Juistheid StatLine tabellen	Percentage StatLine tabellen dat niet wordt gecorrigeerd	Minimaal 97%	97,7%	98%
Regeldruk					
3.4	Hoogte regeldruk	Uitkomst van de jaarlijkse regeldruk zoals gemeten met de overheidsbrede meetwijze	p.m.	2023: 31 miljoen euro	2024: 29 miljoen euro
Personeel					
3.5a	Tevredenheid medewerkers	Algemene tevredenheid van CBS-medewerkers met hun werksituatie	Minimaal 7,6	8	8
3.5b	Ziekteverzuim	Een verhoudingscijfer dat aangeeft welk percentage van de contracturen van de medewerkers niet productief was wegens ziekte binnen de periode waarover wordt gerapporteerd	Maximaal Verbaan-norm -0,2% in betreffende verslagjaar	Norm: 4,9% Realisatie: 3,7%	Norm: 3,87% Realisatie: 4,28%

<i>Doelmatigheid</i>					
3.7	Doelmatigheid	Outputindex / kostenindex	Minimaal 1,5% doelmatiger dan t-1	Lager dan 1,5%	Lager dan 1,5%
<i>IT</i>					
3.8a	Beschikbaarheid infrastructuur	100% minus 100% x (down-tijd als gevolg van P1-infra-verstoringen in de periode/ totale 7x24 uur timeframe minus geplande service-weekend tijdsbeslag per periode)	Minimaal 99,7%	99,9%	99,5%
3.8b	Stabiliteit productie	Aantal incidenten met prioriteit 1 of daarbinnen met prioriteit 0 (productieverstoring CBS-breed of op hoofddirectieniveau)	Maximaal 50 per jaar waarvan niet meer dan 4 P0-verstoringen	44 incidenten waarvan 4 P0-verstoringen	48 incidenten waarvan 9 P0-verstoringen

Tevredenheid van onderzoekers over Microdata Services (prestatie-indicator 1.2)

De streefwaarde van het gemiddelde van rapportcijfer dat onderzoekers geven voor de microdataservices is groter dan of gelijk aan 7,8.

In 2025 is het gemiddelde rapportcijfer met een 7,6 gelijk gebleven aan dat in 2024. Onderzoekers waarderen onder meer de klantvriendelijkheid, behulpzaamheid en flexibiliteit. Daarnaast noemen onderzoekers de reactiesnelheid van onder meer de IT-helpdesk als positief punt, evenals de verbeteringen in de CBS-microdataomgeving in 2025. Aandachtspunten liggen met name op het gebied van (Engelstalige) documentatie, controle op onthulling van te publiceren datasets en IT. Verder zijn de kosten voor een aantal partijen een knelpunt.

Gebruik van Infoservice (prestatie-indicator 2.2b)

De streefwaarde van het aantal informatieverzoeken dat de infoservice ontvangt, is een jaarlijkse afname van 2% tot 10.000 in 2028. Voor 2025 is de streefwaarde 10.600 informatieverzoeken.

In 2025 ontving de Infoservice 19.000 informatieverzoeken. Dit is veel hoger dan verwacht. Het aantal informatieverzoeken kan verschillende oorzaken hebben die vaak buiten de invloed van het CBS liggen. De thema's waarover het CBS cijfers publiceert zijn, vaak onderdeel van het maatschappelijk debat. Het aantal vragen kan hierdoor fluctueren.

Tevredenheid over website (prestatie-indicator 2.3a)

De tevredenheid over website betreft het gemiddelde van rapportcijfers die gebruikers geven over de website. Voor 2025 is de streefwaarde minimaal een 7,5.

In 2025 werd de tevredenheid beoordeeld met een 6,5. Het CBS is in 2025 gestart met een nieuwe meetmethode waardoor specifiekere te meten is voor welk onderdeel van de website er verbeterkansen zijn. De resultaten

van het gebruikerstevredenheidsonderzoek worden meegenomen in het herontwerp van de website.

Gebruik van de website (prestatie-indicator 2.3b)

Voor het gebruik van de website wordt het aantal bezoeken aan de website in een jaar gemeten. De streefwaarde voor 2025 is 10 miljoen bezoeken.

In 2025 zijn er 9 miljoen bezoeken geregistreerd. Dat zijn er 1,5 miljoen minder dan in 2024. Sinds de introductie van AI-gegenereerde antwoorden op vragen van gebruikers door de grote zoekmachines vinden veel gebruikers in het AI-overzicht direct de gewenste informatie. Een bezoek aan de website is dan niet langer noodzakelijk.

Gebruik van open data (prestatie-indicator 2.4)

Het gebruik van open data betreft het aantal geautomatiseerde opvragingen uit open datasets (voor gebruik via apps en voor bulkgebruik). De streefwaarde voor 2025 is 140 miljoen opvragingen.

In 2025 zijn er 668 miljoen opvragingen geregistreerd. In 2025 is de meetwaarde gewijzigd. Alle soorten opvragingen zijn meegenomen in de meting, bijvoorbeeld ook van interne gebruikers. In 2026 wordt de meetmethode verfijnd.

Juistheid nieuwsberichten (prestatie-indicator 3.3a)

De streefwaarde van het percentage berichten dat niet is vervangen door een gecorrigeerd bericht met een erratumvermelding is minimaal 99%.

In 2025 was het percentage 96%. Dit is lager dan in voorgaande jaren. Eén van de oorzaken is dat de definitie van erratum is aangescherpt.

Doelmatigheid (prestatie-indicator 3.7)

De streefwaarde van de doelmatigheid is dat het minimaal 1,5% doelmatiger is dan in het voorgaande jaar.

In 2025 was de doelmatigheid lager dan 1,5%. In 2025 zijn de kosten van het vaste programma gestegen ten opzichte van 2024, waardoor de verhouding tussen output en kosten gedaald is. Dit is het gevolg van extra loonkosten door cao-afspraken en extra noodzakelijke IT-kosten om de weerbaarheid, beheersbaarheid en flexibiliteit van de IT te vergroten.

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312, 2492 JP Den Haag
www.cbs.nl

Ontwerp

Design en visualisatie, CBS

Inlichtingen

Tel 088 570 70 70
Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

RSIN/fiscaal(identificatie)nummer
8124 83 297

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag/Heerlen/Bonaire, 2026.
Verveelvoudigen is toegestaan, mits het CBS als bron wordt vermeld.

Voor wat er **feitelijk** gebeurt

Uitgave 2026